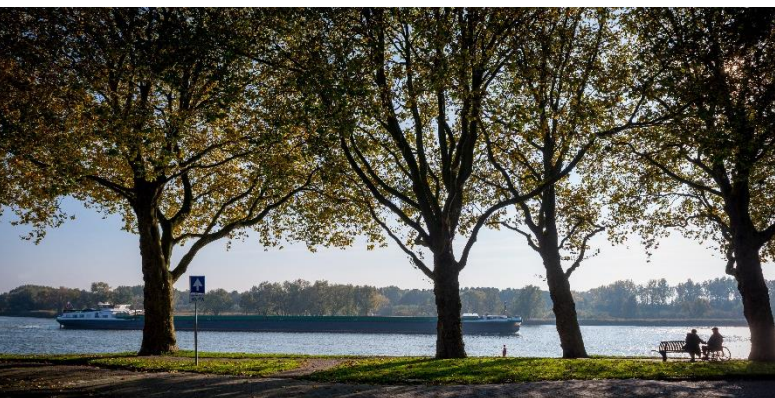

Programmabegroting 2020

Gemeente
Sliedrecht

Colofon

Gemeente Sliedrecht
Industrieweg 11
3361 HJ Sliedrecht

Samenstelling:
Team Financieel Advies & Beleid

Informatie:
Tel. : 14 0184
e-mail: gemeente@sliedrecht.nl
www.sliedrecht.nl

oktober 2019

Voorwoord

Voor u ligt de begroting voor het jaar 2020. De primaire begroting sluit met een negatief saldo van € 212.000.

Hierin werken we de kaders die de gemeenteraad in de Kadernota heeft vastgesteld, verder uit. Het financieel perspectief geeft voor de komende jaren vooralsnog een negatief beeld. Dit is voornamelijk te wijten aan negatieve financiële ontwikkelingen op het gebied van het sociaal domein en het wegvallen van de inkomsten precariobelasting vanaf 2022. Tegelijkertijd met deze begroting wordt aan uw raad de uitwerking van een aantal denkrichtingen aangeboden om te komen tot een meerjarige sluitende begroting.

Ook in 2020 blijven we elke dag werken aan Sliedrecht, zodat het een dorp is en blijft om trots op te zijn.

Sliedrecht, 15 oktober 2019

Burgemeester en wethouders van Sliedrecht,
De secretaris, De burgemeester,

N.H. Kuiper mca mcm drs. A.P.J. van Hemmen

Inhoudsopgave

1 ALGEMEEN	4
1.1 Inleiding	5
1.2 Hoofdlijnen financiële gevolgen	5
1.3 Provinciaal toezicht.....	6
1.4 1 ^e begrotingswijziging 2020 (ombuigingen).....	7
1.5 Leeswijzer	11
2 BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG.....	12
2.1 Baten per programma.....	13
2.2 Lasten per programma.....	14
2.3 Kerngegevens	15
3 PROGRAMMA'S	16
3.1 Programma 1 sociaal	17
3.2 Programma 2 economie, onderwijs en arbeidsmarkt	25
3.3 Programma 3 ruimte.....	32
3.4 Programma 4 bestuur, organisatie en veiligheid	44
3.5 Programma 5 financiën en belastingen	51
4 PARAGRAFEN	54
4.1 Paragraaf lokale heffingen en belastingen.....	55
4.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	63
4.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	70
4.4 Paragraaf financiering	75
4.5 Paragraaf bedrijfsvoering	81
4.6 Paragraaf verbonden partijen	86
4.7 Paragraaf grondbeleid.....	96
4.8 Paragraaf grote projecten	99
5 FINANCIËLE BEGROTING	105
5.1 Baten en lasten per programma 2020-2023	106
5.2 Baten en lasten op thema-niveau.....	106
5.3 Overzicht van de taakvelden.....	109
5.4 Reserves en voorzieningen	112
5.5 Meerjareninvesteringsprogramma 2020-2023.....	115
5.6 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	116
5.7 Incidentele baten en lasten	117
5.8 EMU-saldo	118
5.9 Specificatie overhead.....	119
5.10 Geprognosticeerde balans	120
6 LANDELIJKE INDICATOREN	121
6.1 Meest recente cijfers	122
6.2 Meerjarig vergelijk per indicator.....	125

1

ALGEMEEN

1.1 Inleiding

Het financieel perspectief van de gemeente Sliedrecht is **nadelig**. De primaire begroting 2020 sluit met een negatief saldo van € 212.000. Het perspectief op de langere termijn is nadelig. Dit is voornamelijk te wijten aan negatieve financiële ontwikkelingen op het gebied van het sociaal domein en het wegvallen van de inkomsten precariobelasting vanaf 2022. Tegelijkertijd met deze begroting wordt aan uw raad de uitwerking van een aantal denkrichtingen aangeboden om te komen tot een meerjarige sluitende begroting. Dit wordt gepresenteerd als 1^e begrotingswijziging 2020. Verder zijn de risico's voldoende afgedekt in de gevormde risicoreserve.

1.2 Hoofdpijnen financiële gevolgen

In de Kadernota 2020 is een negatief saldo gepresenteerd voor de begroting 2020 van € 1.216.000. In deze begroting is onder andere het effect van de mei/septembercircularisatie 2019 verwerkt. Daarnaast is het effect van andere ontwikkelingen en raadsbesluiten verwerkt. Hieronder worden deze ontwikkelingen toegelicht.

Overzicht ontwikkeling van het saldo van de begroting

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Saldo Kadernota 2020	N 1.216	N 1.698	N 2.730	N 2.884
Effect meicircularisatie 2019	V 1.019	V 888	V 143	V 166
Effect septembercircularisatie 2019	V 91	V 493	V 586	V 487
Verordening rechtspositie raads- en commissieleden	N 37	N 37	N 37	N 37
Verhuur Nicolaas Beetsstraat 2 - 6	N 30	N 30	N 30	N 30
Toegerekende rente grondexploitaties	N 41	N 29	N 28	N 27
Rentevoordeel financiering	V 46	V 41	V 37	V 32
Diversen	N 44	N 12	N 9	N 5
Resultaat primaire begroting	N 212	N 384	N 2.069	N 2.298

Effect meicircularisatie 2019

De meicircularisatie laat een positief effect zien op de gepresenteerde saldo's 2019 tot en met 2023. Dit effect is verwerkt in deze begroting.

Effect septembercircularisatie 2019

De septembercircularisatie laat een positief effect zien op de gepresenteerde saldo's 2020 tot en met 2023. Dit effect is verwerkt in deze begroting. In tegenstelling tot voorgaande jaren is de septembercircularisatie dit jaar tijdens het proces van de begroting verschenen. Dit effect is verwerkt in deze begroting.

Verordening rechtspositie raads- en commissieleden

Met ingang van 1 januari 2019 is een nieuw Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers, en de daarbij behorende Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers, in werking getreden. De structurele financiële gevolgen, die voortvloeien uit het nieuwe rechtspositiebesluit, zijn verwerkt in deze begroting 2020. De gevolgen voor 2019 worden verwerkt in de tweede tussenrapportage 2019.

Verhuur Nicolaas Beetsstraat 2 - 6

In de besluitvormende raadsvergadering van 8 oktober 2019 is het verhuur scenario m.b.t. Nicolaas Beetsstraat 2-6 vastgesteld. De structurele financiële gevolgen hiervan zijn in deze begroting verwerkt middels een stelpost. De gevolgen voor 2019 en verder worden betrokken bij de tweede

tussenrapportage 2019 door een geactualiseerde vastgoedexploitatie (VEX). Daar zal de stelpost ingezet worden zodat de structurele gevolgen voor de jaren 2020 en verder worden geneutraliseerd.

Effect septembercirculaire 2019

De septembercirculaire laat een positief effect zien op de gepresenteerde saldo's 2020 tot en met 2023.

Toegerekende rente grondexploitaties

Dit betreft een mutatie op de toegerekende rente grondexploitaties. Dit is het gevolg van de actualisatie van de grondexploitaties. Door deze actualisatie is de gemiddelde boekwaarde van onderhandenwerk lager dan voorheen begroot. Dit levert een rente nadeel op omdat er minder rente kan worden toegerekend.

Rentevoordeel financiering

De gemeente Sliedrecht heeft op basis van haar liquiditeitsbehoefte eind september 2019 een nieuwe langlopende lening afgesloten van € 20 mln. Als gevolg van de huidige marktomstandigheden is de gemeente Sliedrecht een rentepercentage overeengekomen van -0,23% met een rentevast periode van 10 jaar. Dit betekent ten opzichte van de kadernota 2020 een rentevoordeel van € 46.000 in 2020 aflopend, als gevolg van lineaire aflossing van de lening, naar € 32.000 in 2023.

1.3 Provinciaal toezicht

De door de raad vastgestelde begroting 2020 dient vóór 15 november 2019 aan de provincie te worden toegestuurd ter goedkeuring. De provincie toetst of de gemeentebegroting voldoet aan de gestelde wettelijke eisen en provinciale regelgeving. De minste vorm van provinciaal toezicht is het zogenoemde repressief toezicht. Dit betekent dat een gemeente zonder voorafgaande goedkeuring van de provincie de begroting en begrotingswijzigingen kan uitvoeren. Daarbij is leidend dat de structurele lasten gedekt moeten zijn door structurele baten (materieel begrotingsevenwicht). Om in beeld te brengen of de begroting materieel in evenwicht is, moet het begrotingssaldo gecorrigeerd worden met het saldo van incidentele baten en lasten. Het effect daarvan voor de gemeente Sliedrecht is opgenomen in onderstaande tabel.

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Saldo primaire begroting 2020	N 212	N 384	N 2.069	N 2.298
Waarvan saldo incidentele baten en lasten	N 594	N 424	N 80	N 15
Materieel begrotingssaldo	V 382	V 40	N 1.989	N 2.283

Als de begroting niet materieel in evenwicht is, wordt de gemeente onder preventief provinciaal toezicht geplaatst. Dit betekent dat een gemeente de begroting en begrotingswijzigingen pas mag uitvoeren na voorafgaande goedkeuring van de provincie. Op basis van bovenstaande is de verwachting dat voor de gemeente Sliedrecht repressief provinciaal toezicht van toepassing blijft. Een overzicht van de incidentele baten en lasten is terug te vinden in hoofdstuk 5.

1.4 1^e begrotingswijziging 2020 (ombuigingen)

Op 25 juni 2019 zijn de 1^e tussenrapportage 2019 en de kadernota 2020 in de raad van Sliedrecht vastgesteld. Hiermee hebben we zicht op het verwachte resultaat voor 2019 en verder en zijn de kaders voor het opstellen van de begroting 2020 bekend. Er wordt een flink tekort verwacht, vooral ingegeven vanuit het sociaal domein en het wegvallen van de inkomsten precariobelasting vanaf 2022. Daarom zijn in de kadernota 2020 denkrichtingen/ombuigingen benoemd welke worden uitgewerkt om dit tekort om te buigen en een sluitende begroting 2020 te kunnen aanbieden. Op basis van de algemene beschouwingen op 25 juni jl. in de raad is een beeld gegeven van de politieke wensen ten aanzien van de opgenomen denkrichtingen ombuigingen in de kadernota 2020. Op basis van deze beraadslagingen heeft het college besloten een elftal denkrichtingen uit te werken. In een fractiespecialistenoverleg van 26 september zijn deze elf denkrichtingen/ombuigingen toegelicht. In de volgende tabel zijn van deze elf ombuigingen de ombuigingen opgenomen welke een financieel effect hebben op het saldo van de meerjarenbegroting:

Omschrijving	2020		2021		2022		2023	
Resultaat primaire begroting 2020	N	212	N	384	N	2.069	N	2.298
a. Het toegroeien naar 100% kostendekkendheid	V	438	V	875	V	1.312	V	1.749
b. Uitkomsten taskforce sociaal domein	V	381	V	381	V	381	V	381
c. Uitkomsten omdenknootje Jeugd	N	359	N	359	N	359	N	359
d. Investerings laten vervallen of uitstellen	V	286	V	223	V	223	V	223
e. Lobby naar rijk /aansluiten bij gemeenten		-		-	V	602	V	602
Subtotaal 1^e begrotingswijziging 2020	V	746	V	1.120	V	2.159	V	2.596
Saldo begroting 2020 na 1^e begrotingswijziging	V	534	V	736	V	90	V	298

Disclaimer:

De begroting 2020 na 1^e begrotingswijziging 2020 laat een aflopend positief saldo zien tot € 90.000 in 2022. In dit saldo zijn de taakstellingen van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) en De Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J) verwerkt. Op basis van de huidige informatie bestaat er geen zekerheid over de haalbaarheid van deze taakstellingen.

a. Het toegroeien naar 100% kostendekkendheid in vier jaar vanaf 2020 tot en met 2023.

Voor de tarieven en heffingen is het uitgangspunt 100% kostendekkendheid. De tarieven en heffingen zijn in de begroting 2020 van Sliedrecht nog niet 100% kostendekkend. Het voorstel is om toe te groeien naar 100% kostendekkendheid in vier jaar vanaf 2020 tot en met 2023. Dit betreft de volgende heffingen:

Extra opbrengst	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Heffingen						
Afvalstoffenheffing	255	511	766	1.021	1.021	1.021
Reinigingsrecht	26	51	77	103	103	103
Rioolheffing	72	144	215	287	287	287
Havengelden	4	7	11	14	14	14
Lijkbezorging ¹	73	145	218	291	291	291
Bouwleges	8	17	25	33	33	33
Totaal budgettair effect	438	875	1.312	1.749	1.749	1.749

Meerjarenbeeld heffingen

In onderstaande tabel worden de stijgingen zowel in geld uitgedrukt als in de relevante percentages:

Heffingen	2020	2021	2022	2023	Totaal
Afval	255	255	255	255	1.021
Afval %	13%	11%	10%	9%	
Bedrijfsafval	26	26	26	26	103
Bedrijfsafval %	7%	6%	6%	6%	
Rioolheffing	72	72	72	72	287
Rioolheffing %	3%	3%	3%	2%	
Havens	4	4	4	4	14
Havens %	6%	6%	5%	5%	
Lijkbezorging ¹	73	73	73	73	291
Lijkbezorging %	14%	12%	11%	10%	
Bouwleges	8	8	8	8	33
Bouwleges %	2%	2%	2%	2%	
Totaal	437	437	437	437	1.749

b. Uitkomsten taskforce sociaal domein

Op 2 juli 2019 heeft de Drechtraad besloten over de 1e tussenrapportage 2019 en de begroting 2020. In de besluitvorming is een geamendeerd amendement aangenomen op de besluitvorming van de begroting 2020. Door de amendementen is het volgende gewijzigd:

1. Er is tot een taakstelling van € 5 mln. besloten voor 2020.

¹ Als gemeente heffen wij rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van gemeentelijke diensten in verband met de begraafplaats. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt. De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

2. Er is besloten dat het niveau van 2020 (aantallen en prijs) moet worden aangehouden voor de jaren 2021 en verder. Dit betekent dat ten opzichte van verwacht stijging in de begroting Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden (GRD) een taakstelling is voor 2021 van 8,5 mln. in 2022 van 12,6 mln. en in 2023 van 16,6 mln.

Op 1 oktober 2019 heeft de Drechttraad besloten, met goedkeuring van de Provincie Zuid-Holland (hierna PZH), dat er in november 2019 een procesvoorstel in de Drechttraad wordt behandeld en de komende maanden worden gebruikt om de daadwerkelijke invulling van de taakstelling aan te geven in samenwerking met alle partijen.

Op basis van bovenstaande verwerkt de gemeente Sliedrecht de oorspronkelijke volumegroei van de GRD in haar begroting met aftrek van de in het amendement opgenomen taakstelling van € 5 mln. Dit heeft een structureel positief effect van € 381.000 (7,6% van € 5 mln.), op het saldo van de meerjarenbegroting van Sliedrecht. Tegenover het verwerken van dit positieve effect is in het weerstandsvermogen een risico opgenomen. Volledigheidshalve wordt hiervoor verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

c. Uitkomsten omdenknotitie Jeugd

De Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J) heeft op 4 juli 2019 besloten in het Algemeen Bestuur (AB) haar 1e tussenrapportage 2019 aan te houden. Hierin is een stijging van de kosten Jeugd opgenomen van ruim € 10 mln. Voor Sliedrecht betekent dit een verhoging van haar bijdrage van een kleine € 0,7 mln.

Op 12 september 2019 heeft het AB van de DG&J alsnog haar 1^e bestuursrapportage 2019 en haar geactualiseerde meerjarenbegroting 2020 – 2023 vastgesteld. Hierin is een structurele stijging van 10,2 mln. opgenomen vanaf 2019 met daarin een taakstelling van 5 mln. in 2020, 5 mln. in 2021 en 4,7 mln. in 2022. Besluitvorming over de concrete invulling van deze taakstelling, de zogenoemde maatregelen uit de omdenknotitie Jeugd, moet nog plaatsvinden.

Op basis van bovenstaande verwerkt de gemeente Sliedrecht de stijging van lasten jeugdzorg zoals vastgesteld in de 1^e bestuursrapportage 2019 van de DG&J met aftrek van de in het AB van 12 september 2019 besloten taakstelling van 5 mln. in 2020. Dit heeft een structureel negatief effect van € 359.000 (7,2% van 5 mln.) op het saldo van de meerjarenbegroting van Sliedrecht. Daarnaast is voor deze taakstelling in het weerstandsvermogen een risico opgenomen. Volledigheidshalve wordt hiervoor verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

d. Investeringslaten vervallen of uitstellen/ afschrijvingsreserves

Tijdens het proces van de begroting 2020 is onderzoek gedaan naar de fasering van de kredieten. Daarbij is kritisch gekeken naar de planning van onze investeringen. Deze geplande investeringen zijn getoetst op nut en noodzaak. Dit heeft geresulteerd in een bijgestelde fasering. Deze bijstelling levert een € 86.000 voordeel op, waarvan € 63.000 incidenteel en € 23.000 structureel. Dit voordeel is te danken aan het vrijvallen van kapitaallasten door het uitstellen/vervallen van kredieten.

Daarnaast is de omvang van de afschrijvingsreserve maatschappelijk nut onderzocht. Sinds de wijziging in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt de reserve maatschappelijk nut vanaf 2017 voor het belangrijkste gedeelte jaarlijks gevoed door de toenmalige storting in de voorziening wegen. Uit het onderzoek blijkt dat we jaarlijkse meer storten in deze reserve dan op basis van het investeringsprogramma nodig is. Hierdoor kan deze jaarlijkse storting in de reserve maatschappelijk nut met € 200.000 worden verlaagd. Deze ombuiging resulteert per saldo in een voordeel van € 286.000, waarvan € 63.000 incidenteel en € 223.000 structureel.

e. Aansluiten bij wat andere gemeenten doen / lobby naar rijk

Tegelijk met publicatie van de meicirculaire 2019 heeft het Kabinet besloten incidenteel extra gelden jeugdzorg ter beschikking te stellen voor de jaren 2019 tot en met 2021. In 2020 is er een nieuw onderzoek aangekondigd welke de basis dient te vormen voor eventuele extra gelden Jeugd ná 2021.

Het Ministerie van BZK, VNG en de provinciale toezichthouders hebben gezamenlijk een richtlijn opgesteld. In hoofdlijn staat hierin dat de gemeenten de extra middelen jeugdzorg structureel mogen

aanmerken, dus ook voor 2022 en 2023, onder de voorwaarde dat er maatregelen worden genomen gericht op beheersing van de kosten van jeugdzorg. De DG&J heeft in haar AB van 12 september 2019 besloten over de taakstelling ter beheersing van de kosten van jeugdzorg.

Op basis van bovenstaande verwerkt de gemeente Sliedrecht de extra gelden jeugdzorg structureel in haar begroting 2020. Dit betekent een structureel positief effect op het begrotingssaldo van € 602.000 vanaf 2022. Tegenover het verwerken van dit positieve effect is een risico opgenomen in het weerstandsvermogen. Volledigheidshalve wordt hiervoor verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

1.5 Leeswijzer

Programmabegroting

De programmabegroting is opgebouwd uit programma's en paragrafen. De programma's geven informatie per 'beleidsveld'. De paragrafen geven informatie over de gemeente in zijn geheel en geven diverse dwarsdoorsneden door de programma's heen. Ze zijn bedoeld om de raad een beleidsmatig inzicht te geven in beheersmatige zaken. Via de paragrafen stelt de raad de beleidskaders voor de diverse onderdelen van de financiële functie. Het autorisatieniveau van de gemeenteraad voor de budgetten bevindt zich op de niveaus van de programma's.

Programma's

Hoofdstuk 3 is het programmaplan met de vijf programma's. Een programma bestaat uit één of meerdere thema's. Elk programma begint met een inleiding, gevolgd door een toelichting op de ambities en ontwikkelingen. Daarna volgt een overzicht van de speerpunten uit het College Uitvoeringsprogramma (CUP), worden de bijdragen van de verbonden partijen omschreven en volgt een overzicht van de kaders waarbinnen het college werkt.

Indicatoren

In aanloop naar deze begroting is een proces doorlopen tot het ontwikkelen van indicatoren. Er zijn twee type indicatoren opgenomen. Enerzijds lokale indicatoren in de programma's welke het mogelijk maken te sturen en verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid. Anderzijds de verplichte indicatoren (waarstaatjegemeente.nl) welke voortvloeien uit wetgeving welke juist worden gebruikt om trends te ontdekken en op basis daarvan nader onderzoek te doen of maatregelen te nemen. De verplichte indicatoren zijn opgenomen in hoofdstuk 6. Hierbij is tevens het uitgangspunt gehanteerd dat deze meerjarig in beeld zijn gebracht.

Paragrafen

Hoofdstuk 4 bevat de paragrafen: een belangrijk element in de begroting. De paragrafen geven een 'dwarsdoorsnede' van de begroting gezien vanuit een bepaald perspectief. Veel van de paragrafen zijn hierdoor een belangrijke aanvulling op de informatie over de (meerjaren)begroting.

Vrijwel alle paragrafen zijn wettelijk voorgeschreven van uit het BBV.

De paragrafen vormen de kaders die de raad voor het college stelt voor het beheer en de uitvoering van het beleid (en de begroting). De raad heeft hiermee instrumenten in handen om:

1. de beleidslijnen van de diverse onderdelen van de financiële functie vast te stellen;
2. de hoofdlijnen van de uitvoering te controleren.

Financiële begroting

Hoofdstuk 5, de financiële begroting, bevat een aantal cijfermatige tabellen, zoals het overzicht van baten en lasten, het overzicht van incidentele baten en lasten, algemene dekkingsmiddelen, geprognosticeerde balans en de reserves en voorzieningen.

Financiële tabellen

We ronden bedragen standaard af op € 1.000, tenzij anders weergegeven. We noteren een bedrag met een V of een N, waarbij V staat voor 'per saldo voordeel' en N staat voor 'per saldo nadeel'. Een V kan zowel lagere lasten als hogere baten betekenen. Een N kan zowel hogere lasten als lagere baten betekenen.

2

BEGROTING IN ÉÉN OOGOPSLAG

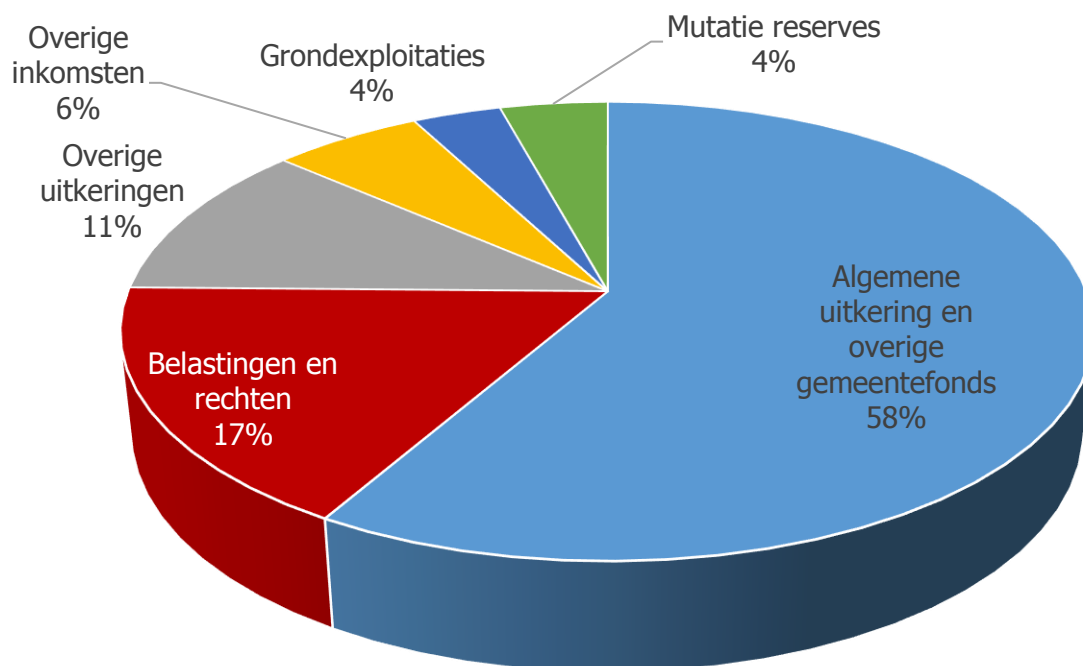

2.1 Baten per programma

In onderstaande tabel presenteren wij de baten per programma. Vervolgens ziet u in één oogopslag voor 2020 waar het geld vandaan komt.

Programma	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
1 - Sociaal	V 3.973	V 2.504	V 2.864	V 2.297	V 2.011	V 2.010
2 - Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	V 11.646	V 14.768	V 11.814	V 12.819	V 15.193	V 11.464
3 - Ruimte	V 8.468	V 10.812	V 7.454	V 7.891	V 7.943	V 8.364
4 - Bestuur, organisatie en veiligheid	V 1.900	V 2.055	V 1.977	V 1.558	V 1.371	V 1.525
5 - Financiën en belastingen	V 44.242	V 44.188	V 46.805	V 48.050	V 47.697	V 48.716
TOTAAL	V 70.229	V 74.327	V 70.914	V 72.615	V 74.215	V 72.079

Waar komt het geld vandaan?

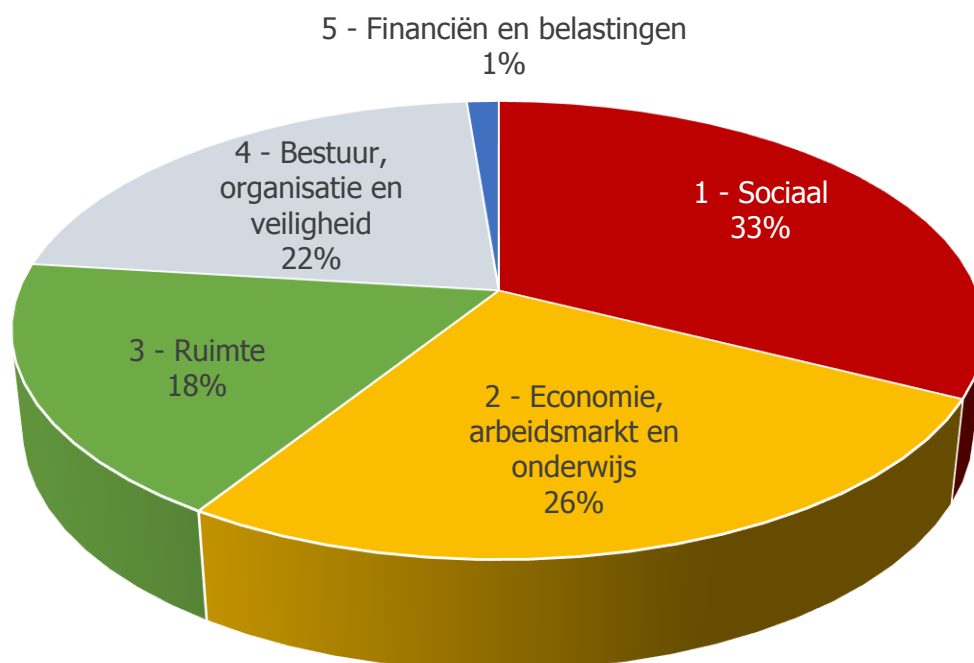

2.2 Lasten per programma

In onderstaande tabel presenteren wij de lasten per programma. Vervolgens ziet u in één oogopslag waar het geld naartoe gaat.

Programma	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
1 - Sociaal	N 22.274	N 20.939	N 23.379	N 23.243	N 23.436	N 23.764
2 - Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	N 19.217	N 22.035	N 18.762	N 19.980	N 22.572	N 19.054
3 - Ruimte	N 13.467	N 16.225	N 12.730	N 13.224	N 13.177	N 13.515
4 - Bestuur, organisatie en veiligheid	N 13.039	N 12.422	N 15.449	N 15.175	N 15.101	N 15.299
5 - Financiën en belastingen	N 2.232	N 2.706	N 594	N 993	V 71	N 447
TOTAAL	N 70.229	N 74.327	N 70.914	N 72.615	N 74.215	N 72.079

Waar gaat het geld naartoe?

2.3 Kerngegevens

Bestuurlijke structuur	Raadsleden	Wethouders
Staatkundig Gereformeerde Partij - ChristenUnie (SGP-CU)	7	1
PRO Sliedrecht	5	1
Christen Democratisch Appel (CDA)	3	1
Partij van de Arbeid (PvdA)	2	1
Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD)	2	-
Slydregt.NU	1	-
Democraten 66 (D66)	1	-
Totaal	21	4

Sociale structuur	Jaarrekening	Primaire Begroting	
	2018	2019	2020
Aantal inwoners per 1 januari	25.020	25.618	25.636
Aantal inwoners tot 20 jaar	6.100	6.125	6.128
Aantal inwoners 65 jaar en ouder	4.902	5.103	5.160
Aantal bijstandsgerechtigden	478	460	470

Fysieke structuur	Jaarrekening	Primaire Begroting	
	2018	2019 ²	2020
Oppervlakte gemeente (ha)	1.401	1.401	1.401
Oppervlakte groen (m ²)	774.000	781.000	786.000
Oppervlakte water (m ²)	201.000	216.000	217.000
Verharde wegen (m ²)	1.113.000	1.168.000	1.143.000
Lengte riolering (m)	191.000	199.800	192.400
Aantal woonruimten	10.846	11.040	11.637

Financiële structuur ³	Jaarrekening	Primaire Begroting	
	2018	2019	2020
Omvang begroting / exploitatieomzet	72.192.000	70.092.000	70.914.000
Begrotings- / exploitatieresultaat	- 457.000	325.108	-212.000
Omvang algemene uitkering	36.884.000	38.728.725	41.442.541
Investeringen	4.500.000	7.287.691	6.967.000
Algemene reserve (Ar) per 1 januari	2.791.000	2.812.861	1.688.000
Algemene risicoreserve per 1 januari	3.615.000	3.614.892	3.615.000
Bestemmingsreserves per 1 januari	26.645.000	21.549.586	24.176.000
Weerstandscapaciteit per 1 januari	3.615.000	3.614.892	5.303.000
Voorzieningen per 1 januari	9.432.000	6.738.098	5.710.000

² Afwijking 2020 t.o.v. 2019 komt met name door de fasering van kredieten. Voor de primaire begroting 2020 is hetzelfde bronbestand gebruikt als de jaarrekening 2018 met daarbij relevante ontwikkelingen, zoals de beoogde overname van onderhoud wegen met de daarbij behorende groenstroken en riolering van het waterschap.

³ Bedragen x € 1

3

PROGRAMMA'S

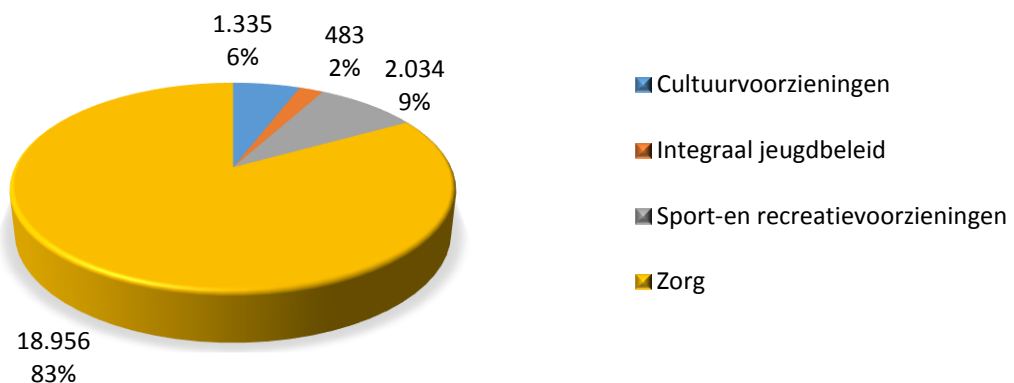

3.1 Programma 1 sociaal

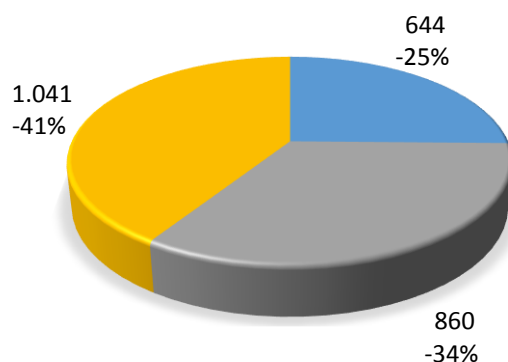
Reguliere taken

- Bevorderen van een gezonde leefstijl.
- Behouden van toegankelijke en betaalbare voorzieningen op het gebied van sport, cultuur en sociaal.
- Organiseren van ondersteuning en hulp voor kwetsbare mensen in de samenleving.
- Het voeren van helder en transparant subsidiebeleid met duidelijke resultaatafspraken.

Lasten

Baten

3.1.1 Inleiding

Samen met inwoners, vrijwilligers en maatschappelijke partners zorgen we ervoor dat alle inwoners – ongeacht hun psychische, sociale en/of fysieke beperking - naar vermogen mee kunnen doen en regie over hun eigen leven kunnen nemen. We stimuleren een gezonde leefstijl en faciliteren participatie in sociale, culturele en sportieve voorzieningen. Daarnaast erkennen en waarderen we de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers en ondersteunen hen waar nodig. Ten slotte blijven we investeren in de slagkracht van het Sociaal team Sliedrecht, zodat onze inwoners – indien nodig – ondersteuning krijgen die betekenisvol is en van toegevoegde waarde: duurzaam en aansluitend bij de richting die inwoners aan hun leven geven. Om dit te realiseren blijven we inzetten op de transformatie van het sociaal domein, waarbij we onze inwoners centraal zetten en de structuren hier zo op aanpassen dat ze faciliterend zijn in plaats van beperkend.

Financieel staan we echter regionaal en lokaal voor een grote opgave. De middelen die we van het Rijk krijgen, zijn onvoldoende om de (toenemende) vraag naar ondersteuning te bekostigen. De urgentie is hoog om op korte en lange termijn oplossingen te vinden om deze tekorten op te vangen en weg te werken, zowel regionaal (Sociale Dienst Drechtsteden en de Serviceorganisatie Jeugd) als lokaal.

In de regio Drechtsteden is een Taskforce ingesteld, die vanuit de eigenarenrol, gemeenten en de Gemeenschappelijke Regeling ondersteunen om ambitie, inhoud en geld te verbinden. We hebben actief ingezet op de participatie in de Taskforce met als doel een constructieve bijdrage te leveren aan een goed afwegingskader, waarbij niet alleen vanuit financiën wordt gestuurd, maar ook naar duurzame beleidsaanpassingen wordt gezocht om onze inwoners kwalitatief goede en effectieve ondersteuning en hulp te kunnen blijven bieden, nu en in de toekomst.

Ook lokaal blijven we inzetten op enerzijds het 'ontzorgen, demedicaliseren en normaliseren' van de problemen van onze inwoners en anderzijds innovatie om onze ondersteuning en hulp sneller, beter en effectiever in te zetten. Dit doen we door ruimte te bieden voor pilots en nieuwe werkwijzen, die we samen met professionals opzetten. In de eerste plaats willen we hiermee de ondersteuning aan onze inwoners verbeteren, maar daarnaast hopen we hiermee ook de noodzakelijke grip op de kosten te krijgen.

Tot slot blijven we – samen met andere gemeenten – actief inzetten op de politieke (landelijke) lobby richting het Rijk om compensatie voor de tekorten af te dwingen.

3.1.2 Ambitie en ontwikkelingen

Ondanks de financiële uitdaging blijft kwalitatief goede en effectieve ondersteuning en hulp voor onze inwoners onze belangrijkste focus. Er moet voldoende lichte en toegankelijke ondersteuning beschikbaar zijn. Daarom is het belangrijk dat de huidige dienstverlening van het Sociaal team Sliedrecht op peil blijft en de samenwerking met het voorveld verder verstevigd wordt. Tevens zorgen we voor toegang tot passende specialistische ondersteuning, zo zwaar als nodig, maar zo kort als mogelijk. Tot slot willen we klaar zijn voor onze nieuwe verantwoordelijkheden in het kader van beschermd wonen en opvang en inburgering per 2021.

3.1.3 Speerpunten

1. Sociaal domein			
Wat willen we bereiken?			
Het ondersteunings- en voorzieningenniveau dat we in Sliedrecht hebben opgebouwd ontwikkelen we door zodat we mensen met een hulpvraag nog beter van dienst zijn.			
Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Activiteiten en voorzieningen voor onze inwoners, waaronder het Vrijwilligerspunt, zijn minimaal tweemaal per jaar door ons gepromoot. <u>Planning 2020</u>	• We promoten in 2020 voorzieningen (o.a. Vrijwilligerspunt, Mantelzorgpunt) door middel van krantenberichten en inzet van social media.	• Q1 en Q3	
Er zijn verbindingen gelegd tussen onze verenigingen, organisaties en lokale ondernemers.	• In de concept sportnota is opgenomen dat in 2020 een Lokaal Sportakkoord opgesteld wordt om de samenwerking tussen lokale partijen op het gebied van sport en bewegen te bevorderen en versterken. Na vaststelling van de sportnota (Q3/Q4 2019) wordt in 2020 een subsidie aangevraagd ten behoeve van de uitvoering van het lokaal sportakkoord. Bij goedkeuring van deze subsidieaanvraag kan een sportformateur worden aangesteld die deze opdracht uitvoert. • De combinatiefunctionaris heeft in Sliedrecht een verbindende rol tussen sportaanbieders en maatschappelijke organisaties. Hij versterkt de samenwerking, en ondersteunt ze waar nodig is.	• Q3 • Q1-Q4	
Medewerkers van bedrijven en organisaties in Sliedrecht is een Mental Health First Aid training aangeboden. <u>Planning 2020</u>	• De eerste helft van 2020 worden voorbereidingen getroffen ten behoeve van het aanbieden van de training. • Uitvoeren training	• Q1-Q2 • Q3	
De Sliedrechtse Route, waarmee complexe problematiek wordt opgelost, is geïmplementeerd.	• De ervaringen van de inzet van de Sliedrechtse Route worden binnen het Sociaal Team	• Q4	

<u>Planning 2020</u>	geëvalueerd en geborgd in de werkwijze van het Sociaal team Sliedrecht.		
Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
In Sliedrecht is een crisisplaats beschikbaar voor kwetsbare inwoners in crisissituaties. <u>Planning 2022</u>	In 2019 zijn met lokale organisaties afspraken gemaakt over de inzet van crisisplekken.	Q4	€ 25.000
De slagkracht en het takenpakket van het Sociaal team Sliedrecht is aangepast aan de zorgvraag (doorlopend naar 2022).	Het Sociaal Team is uitgebreid met 0,6 FTE voor de vroegsignalering van schulden. Doel is om schulden in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren en aan te pakken. Hiermee worden hogere schulden voorkomen. Deze aanpak is doorlopend naar 2022.	Q1-Q4	€ 30.000
Er is, op basis van een startnotitie, een vastgestelde senioren beleidsnota.	Opstellen startnotitie.	Q4	€ 25.000

2. Kwetsbare inwoners

Wat willen we bereiken?

We ondersteunen de meer kwetsbare inwoners van Sliedrecht.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Er is in 2020, als de gemeente hierin een belangrijke rol van het Rijk overneemt, passende lokale ondersteuning om de integratie van statushouders in de Sliedrechtse samenleving te bevorderen en te versnellen. <u>Planning 2021</u>	De ingangsdatum van de beoogde wetwijziging is voorlopig uitgesteld naar 1 januari 2021. In de aanloop naar deze wijziging worden in 2020 de benodigde voorbereidingen getroffen.	Start voorbereidingen invoering nieuwe wet: Q1 2020	
Er zijn extra taalfaciliteiten voor statushouders en hun kinderen beschikbaar. <u>Planning 2020</u>	- In 2020 wordt in samenspraak met de (lokale) aanbieders een aanbod aan extra faciliteiten opgesteld. - Start inzet extra faciliteiten	- Q2 - Q4	

3. Jeugd

Wat willen we bereiken?

Alle kinderen kunnen veilig en gezond opgroeien.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
In Sliedrecht is een pilot opgestart voor een kostenverdeelstelsysteem Jeugdzorg naar Zweeds model.	• De eerste verkennende gesprekken in regionaal verband zijn in 2019 opgestart en worden in 2020 verder gevoerd. • Vooruitlopend hierop worden de voordelen van een lokale financiële ontschotting bekeken.	• Q1-Q4 • Q1	

4. Recreatie

Wat willen we bereiken?

Watergebonden recreatie in Sliedrecht wordt versterkt. Een betere toegankelijkheid van het groene hart via Sliedrecht.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Mogelijkheden voor recreatie aan het water zijn gestimuleerd door hierover met partners (bijv. initiatiefnemers of andere overheden) in gesprek te gaan <u>Planning 2020-2021</u>	• Recreatie vormt een onderdeel van de omgevingsvisie. Voor het opstellen van de omgevingsvisie zullen we breed het gesprek met de samenleving voeren.	• Q1- Q2	€ 15.000
Er is een nieuwe visie op recreatie ontwikkeld. <u>Planning 2021</u>	• We nemen recreatie als integraal onderdeel op in de omgevingsvisie.	• Q4	€ 15.000
Sliedrecht Buiten is groen en duurzaam gerealiseerd inclusief twee nieuwe mogelijkheden tot recreatie zoals bijvoorbeeld een Toeristisch Overstappunt, een mountainbikeroute, een fiets/voetpad langs de Middenwetering en een wandelroute door de weilanden. <u>Planning: 2022</u>	• Na het doorlopen van de procedure met betrekking tot vaststelling bestemmingsplan 'Sliedrecht Buiten/Stationpark3', wordt gestart met de voorbelasting en het bouwrijp maken van het terrein. • In het bestemmingsplan wordt rekening gehouden met verschillende recreatieve functies.	• Q1-Q4	

6. Cultuur

Wat willen we bereiken?

Wij ondersteunen culturele activiteiten van harte om de levendigheid in de Sliedrechtse samenleving te vergroten en al onze inwoners mee te laten doen.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
De positie van de twee musea in ons dorp is in samenwerking met hen versterkt. <u>Planning: 2022</u>	In samenspraak met het Nationaal Baggermuseum is in 2019 een onderzoek uitgevoerd naar het behoud en de doorontwikkeling van het museum in Sliedrecht. Naar aanleiding van de bestuurlijke keuze van het museum zullen in 2020 mogelijke vervolgstappen worden gezet.	Q1-Q4	

CUP gelden

Programma	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1. Sociaal	175.000	260.000	260.000	260.000

3.1.4 Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
1a	% van de inwoners doet mee (sociaal)	-	95%
1b	% van de inwoners wil meedoen, maar kan dit niet (sociaal)	-	5%
1c	% van de inwoners weet ondersteuning te vinden als ze deze nodig hebben (sociaal)	-	95%
1d	% van de inwoners dat ondersteuning krijgt (sociaal)	-	15%
1e	% van de inwoners dat geen ondersteuning krijgt, maar dit wel zou willen (sociaal)	-	5%

1a t/m 1b

Meedoen betekent voor Sliedrecht: participeren en mensen ontmoeten door middel van het gebruik van algemene, sociale en sportvoorzieningen. In de P&C documenten is het belangrijk te weten in hoeverre de inwoners van Sliedrecht meedoen en zicht op het aantal personen dat mee wil doen, maar dit niet kan. Dit percentage van 'mee doen' is opgebouwd op basis van deelname aan sportverenigingen, sociale activiteiten, vrijwilligerswerk etc. Arbeidsparticipatie is hierbuiten gelaten omdat deze al bij de verplichte indicatoren is opgenomen.

1c t/m 1e

In Sliedrecht hebben we een breed ondersteuningsaanbod voor alle inwoners van -9 maanden tot 100+ jaar. Dit ondersteuningsaanbod bestaat onder andere uit voorliggende voorzieningen, maatwerkvoorzieningen, specialistische ondersteuning en hulp. En er zijn diverse manieren om toegang tot deze ondersteuning te krijgen. Belangrijk is dat inwoners de weg weten te vinden naar de juiste passende ondersteuning (bekendheid en toegang) en dat elke inwoner - indien nodig - passende ondersteuning krijgt. Om te voorkomen dat inwoners die ondersteuning nodig hebben niet bereikt worden of tussen 'wal en schip' vallen is het belangrijk zicht te hebben op die inwoners die geen ondersteuning krijgen, maar dit wel graag zou willen.

3.1.5 Bijdrage verbonden partijen

Dienst Gezondheid & Jeugd

De Dienst Gezondheid en Jeugd (*onderdelen GGD, veilig thuis en BLVS*) voert de taken uit op grond van de Wet Publieke Gezondheid, de Leerplichtwet en de aanpak van Voortijdig Schoolverlaten. Hierbij is aansluiting bij de volgende doelstellingen van de Dienst Gezondheid & Jeugd:

1. Het realiseren van gezondheidswinst en het verminderen van sociaal-economische gezondheidsverschillen.
2. Het bevorderen van ontwikkelingskansen voor, en participatie van inwoners (jeugd en ouderen in het bijzonder).
3. Het zorgen voor bescherming bij huiselijk geweld, het voorkomen en verminderen van sociale uitsluiting en het verbeteren van de kwaliteit van leven van kwetsbare groepen in de samenleving.

Serviceorganisatie Jeugd Zuid Holland Zuid (SOJ ZHZ)

De serviceorganisatie Jeugd is onderdeel van de Dienst Gezondheid en Jeugd en is verantwoordelijk voor de inkoop en het contracteren van jeugdhulp dat onder de noemer van de Jeugdwet valt.

Drechtsteden (GR)-Sociale Dienst Drechtsteden

De Sociale Dienst Drechtsteden voert namens de Drechtsteden gedelegeerde gemeentelijke taken uit op het terrein van arbeidsparticipatie, maatschappelijke ondersteuning, minimabeleid, budgetadvies en schuldbemiddeling.

Sociale werkvoorziening Drechtwerk

Sociale werkvoorziening Drechtwerk is het samenwerkingsverband van zes Drechtsteden en als organisatie actief op het gebied van participatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en relatief lage loonwaarden. Drechtwerk bevordert het zo veel mogelijk plaatsen van mensen in reguliere bedrijven en sociale ondernemingen. Deels (nog) met haar eigen BV's. Daarbij is zoveel mogelijk sprake van een gewoon bedrijf. Er wordt samengewerkt met Baanbrekend Drechtsteden, de 1-werkgeversbenadering van de Drechtsteden bij de Sociale Dienst Drechtsteden en de verschillende initiatieven in de regio rond werk, participatie en zorg.

3.1.6 Reguliere taken

Kaders waarbinnen het college werkt

Vigerend beleidskader	Vastgesteld
Lokaal gezondheidsbeleid	Raad, 2019 (verwacht)
Sliedrecht Regenboog dorp	Raad, 2019
Sportnota 2019 e.v.	Raad, 2019 (verwacht)
Samen Sliedrecht cultuurnotitie 2019-2022	Raad, 2019 (verwacht)
Integratienota 2019-2021	Raad, 2019
Ondersteuningsprogramma Mantelzorg 2019-2021	Raad, 2019
Uitvoeringsprogramma vrijwilligersbeleid 2018-2020	Raad, 2018
Strategische Agenda Sociaal Domein	Raad, 2018
Groeiaagenda 2018	Raad, 2018
Transformatieagenda beschermd wonen en opvang 2017-2020	Raad, 2018
Lokaal Armoedebeleid Sliedrecht 2018 – 2021	Raad, 2018
Subsidiebeleid Sociaal	Raad, 2017
Lokaal gezondheidsbeleidsplan 2016-2020	Raad, 2017
Preventie en Handhavingsplan alcohol 2017-2020	Raad, 2017
Preventie en Handhavingsplan drugs 2017-2020	Raad, 2017
Subsidiebeleid Sociaal Gemeente Sliedrecht 2017	Raad, 2017
Sociale Visie gemeente Sliedrecht 2016-2020	Raad, 2016
WMO- beleidsplan lokaal	Raad, 2016
Bibliotheekvisie	Raad, 2016
Jeugdwelzijnsbeleid	Raad, 2015
Beleidsrijkregionaal transitie arrangement	Raad, 2014
Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	Raad, 2014
WMO- beleidsplan regionaal	Raad, 2014

3.1.7 Overzicht van baten en lasten

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Cultuurvoorzieningen	N 1.518	N 1.378	N 1.335	N 1.347	N 1.363	N 1.372
Integraal jeugdbeleid	N 350	N 408	N 483	N 483	N 483	N 483
Sport- en recreatievoorzieningen	N 2.155	N 2.419	N 2.060	N 1.883	N 1.878	N 1.884
Zorg	N 16.772	N 6.568	N19.337	N19.508	N19.690	N20.005
Totaal lasten	N 20.794	N20.773	N23.214	N23.222	N23.415	N23.744
Baten:						
Cultuurvoorzieningen	V 678	V 586	V 644	V 647	V 650	V 654
Integraal jeugdbeleid	-	-	-	-	-	-
Sport- en recreatievoorzieningen	V 811	V 941	V 860	V 860	V 860	V 860
Zorg	V 998	V 526	V 1.041	V 526	V 268	V 268
Totaal baten	V 2.487	V 2.053	V 2.545	V 2.034	V 1.779	V 1.782
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 18.307	N18.719	N20.669	N21.188	N21.636	N21.962
storting in reserve	N 1.480	N 166	N 165	N 21	N 21	N 20
onttrekking aan reserve	V 1.486	V 451	V 319	V 263	V 232	V 228
Geraamd programma resultaat	N 18.300	N18.434	N20.515	N20.946	N21.424	N21.754

3.2 Programma 2 economie, onderwijs en arbeidsmarkt

Reguliere taken

Economie

- Bedrijfsbezoeken en accountmanagement
- Faciliteren bedrijfsleven

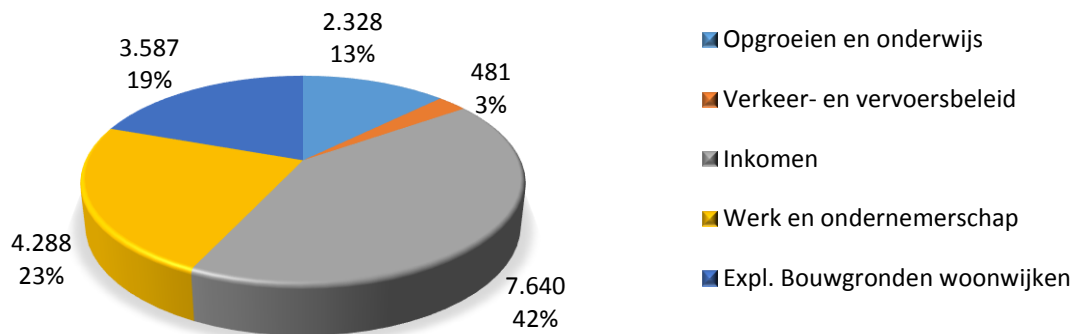
Bereikbaarheid

- Blijven(d) investeren in een goed bereikbaar dorp

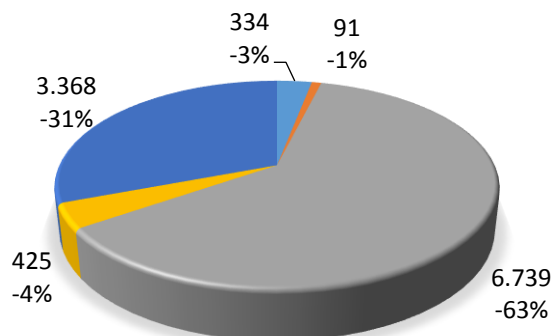
Onderwijs en arbeidsmarkt

- Zoveel mogelijk mensen aan het werk helpen
- Faciliteren van goed onderwijs voor alle kinderen
- Bestrijden van onderwijsachterstanden
- Organiseren leerlingenvervoer

Lasten

Baten

3.2.1 Inleiding

Sliedrecht staat hoog op de lijst van economisch best presterende gemeenten en wil dit graag behouden en versterken. Het programma economie, onderwijs en arbeidsmarkt zet in op een nauwe samenwerking tussen gemeente, maatschappelijke organisaties en (lokale) ondernemers.

3.2.2 Ambitie en ontwikkelingen

Economie

In het kader van de Economische Agenda Sliedrecht en de regionale Groeiagenda pakken we onze rol en verantwoordelijkheden bij de uitvoering van projecten op economisch gebied en het versterken van het ondernemingsklimaat in Sliedrecht.

Generiek zetten we in op het optimaal faciliteren van ondernemers in Sliedrecht middels het bedrijvenaccountmanagement met een loket waar bedrijven al hun vragen kunnen stellen, netwerkbijeenkomsten en verwelcoming van starters. De bedrijventerreinen krijgen specifieke aandacht via het Keurmerk Veilig Ondernemen.

We hebben daarnaast specifiek aandacht voor de maritiem-gerelateerde industriële sector, onder meer als het gaat om de aansluiting op onderwijs en arbeidsmarkt en het in kaart brengen van groeiwensen en –mogelijkheden van watergebonden bedrijvigheid (zie nader hieronder bij "Onderwijs en arbeidsmarkt"). Voor de detailhandel zetten we – in lijn met het College-uitvoeringsprogramma – in op de versterking van de drie winkelgebieden Burgemeester Winklerplein, Kerkbuurt en Woonboulevard, onder meer via het traject De Nieuwe Winkelstraat samen met de ondernemers. Ook beschikt elk van deze drie winkelgebieden ook in 2020 weer over een ondernemersfonds op basis van reclamebelasting, zoals door de raad ingesteld in 2018. Daarnaast is er de projectmatige aanpak van ruimtelijke opgaven voor elk van deze winkelgebieden, met bijvoorbeeld de inzet van een vastgoedregisseur en het Kadaster in de strijd tegen leegstand op de Kerkbuurt. Voor de Woonboulevard en Nijverwaard als geheel wordt in gesprek met ondernemers een toekomstvisie vormgegeven.

Ten slotte sluiten we aan bij (boven)regionale initiatieven en instrumenten die ondernemers faciliteren en stimuleren op het gebied van samenwerking, innovatie, promotie en duurzaamheid, zoals het MKB-katalysatorfonds, DEAL!, de Economic Development Board en faciliteiten als Zon op Bedrijfsdaken.

Bereikbaarheid

In 2020 blijft de bereikbaarheid van ons dorp belangrijk. Zowel over de weg als over het water. Om economisch goed te blijven presteren moet dit op de beste passende manier geregeld zijn. Samen met de regio, de provincie en het Rijk investeren wij in de verbreding van de A15 tussen Papendrecht en Sliedrecht (A15 Pas) en lobbyen wij voor het verhogen van de capaciteit tussen Sliedrecht en Gorinchem. De werkzaamheden aan de A15 Papendrecht Sliedrecht starten in 2020 en deze zijn in 2021 gereed. Verder lobbyen we om de waterbus op een goede manier op Sliedrecht aangehaakt te houden en ziet de aanpak van verschillende wegen toe op het verbeteren van de interne bereikbaarheid.

Onderwijs en arbeidsmarkt

Om kinderen goed voor te bereiden op de arbeidsmarkt investeren wij in goed onderwijs in de gemeente Sliedrecht. Enerzijds door passende huisvesting te faciliteren en anderzijds door de verbindingen onderwijs-zorg en onderwijs-arbeidsmarkt verder te versterken. Op deze manier willen wij er voor zorgen dat ieder kind maximale kansen krijgt op de arbeidsmarkt. Voor kwetsbare leerlingen faciliteren wij (vroegtijdig) maximale ondersteuning door – indien nodig - de inzet van voor- en vroegschoolse educatie en leerlingenvervoer.

We vinden het belangrijk dat iedereen met een afstand tot de arbeidsmarkt, voortijdige schoolverlaters en niet-uitkeringsgerechtigden participeren in onze samenleving. Er is daarbij extra aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling van mensen en de samenwerking met vrijwilligerswerk, het sociaal team en andere maatschappelijke partners. Het ontwikkelen van een lokaal leerwerkbedrijf is een belangrijke aanvulling op het huidige aanbod om inwoners een passende participatieplek te kunnen bieden.

We zien een verschil tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De Drechtsteden zijn hoofdzakelijk gericht op de maritieme- en techniek sector. Er is behoefte aan (hoger) geschoolde mensen in de techniek. Continu zoeken we naar de mogelijkheden om jongeren (van basisonderwijs tot universitair onderwijs) meer kennis te laten maken met deze sectoren en de bedrijven met het doel om voldoende geschoolde mensen te hebben die weer kunnen doorstromen in de vele Sliedrechtse ondernemingen. Voorbeelden hiervan zijn de Techniekroute die in 2020 voor de derde keer wordt georganiseerd in samenwerking met scholen en bedrijven en de regionale Techniekspeel. Voor de zorgsector organiseert de gemeente in samenwerking met zorginstellingen, bedrijven en scholen in 2020 voor de tweede maal een Zorgroute.

3.2.3 Speerpunten

7. Economie			
Wat willen we bereiken?			
We zorgen, onder meer op basis van de economische agenda, dat Sliedrecht een aantrekkelijke en kansrijke locatie is voor maritieme en industriële bedrijven.			
Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
De koopstromen in Sliedrecht zijn in kaart gebracht inclusief de winkelbehoeften van bewoners en bedrijven. (Planning 2021)	In 2020 zal het onderzoek worden opgestart en deels uitgevoerd (zie ook 3.3.3 . speerpunt 10. Wonen).	- Q1/2 voorbereiding onderzoek - Q3/4 opstart en uitvoering onderzoek	
Samen met ondernemers(verenigingen) is - onder meer via het traject De Nieuwe Winkelstraat - de bekendheid, uitstraling, invulling en aantrekkelijkheid van de Kerkbuurt, het BW-plein en de Woonboulevard zichtbaar verbeterd. (doorlopend naar 2022).	- Voortzetting van activiteiten door en met ondernemers via o.m. het traject De Nieuwe Winkelstraat. - Inzet van de opbrengsten van de reclamebelasting via de ondernemersfondsen voor de Kerkbuurt, het BW-plein en de Woonboulevard.	Q1-4 (doorlopend)	€ 113.000
Er is extra externe capaciteit ingezet op het aantrekken van nieuwe winkels, waarbij we ook mogelijkheden creëren voor winkels om zich in Sliedrecht te vestigen. (doorlopend naar 2022).	- Inzet van capaciteit op het aantrekken van nieuwe winkels voor met name de Kerkbuurt en de Woonboulevard. - Inzet op het creëren van mogelijkheden voor winkels om zich te vestigen in Sliedrecht, in samenhang met de bovengenoemde versterking van de winkelgebieden.	Q1-4 (doorlopend)	€ 30.000

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Onze inwoners worden ondersteund om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen door het zichtbaar maken van sociale en technische zorginnovaties (bijv. via een zorgwinkel) die we samen met partners in het dorp inzetten. <u>(doorlopend naar 2020).</u>	• Voortzetting van de samenwerking met partners t.b.v. sociale en technische zorginnovaties. • Organiseren Zorgroute. • Voortzetting pilot Preventie door monitoring.	• Q1 – Q4 • Q2 • Q1-Q4	
De marketingcampagne is uitgevoerd en er is jaarlijks over de voortgang gerapporteerd. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	• De marketingactiviteiten worden uitgevoerd o.b.v. de campagne zoals uitgewerkt in 2019 Q3. • De raad wordt geïnformeerd over de marketingactiviteiten.	• Q1-4 (doorlopend) • Q4	

8. Onderwijs

Wat willen we bereiken?

We borgen een kwalitatief goed onderwijsklimaat in Sliedrecht.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Een toekomstvisie voor het onderwijs in Sliedrecht. <u>Planning: 2020</u>	• Doormiddel van een startbijeenkomst maken we samen met onze onderwijspartners een begin met het opstellen van een toekomstvisie. • Gemeenteraad informeren over de toekomstvisie van het onderwijs.	• Q2 • Q4	
Kinderen kunnen in Sliedrecht middelbaar beroepsonderwijs volgen en het lokale bedrijfsleven is hierbij betrokken. <u>Planning 2020</u>	• In kaart en onder de aandacht brengen van het huidige aanbod. • Waar nodig de samenwerking en verbinding tussen betrokken partijen stimuleren en versterken.	• Q2 • Q3-Q4	
Er is meer ondersteuningsaanbod beschikbaar om laaggeletterdheid terug te dringen. <u>Planning: 2020</u>	• Behouden van het huidige aanbod aan ondersteuningsmogelijkheden en taalfaciliteiten. • Inzet van Boekstart in de kinderopvang.	• Q1-Q4 • Q1	€ 7.000

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Het gebruik van schoolgebouwen en speelplaatsen wordt beter benut buiten schooltijden.	- Dit aspect wordt betrokken bij de uitrol van het Integraal Huisvestingsplan, waaronder het uit te voeren haalbaarheidsonderzoek in het kader van de vernieuwing van De Wilgen en Prins Willem Alexanderschool aan de Valkweg. - Daarnaast wordt in de periodieke overleggen met het onderwijs aandacht aan dit onderwerp besteed.	- Q2 - Q1-Q4	

9. Gemeentelijk vastgoed

Wat willen we bereiken?

We beschikken over een recent besluit over het Integraal Accommodatieplan (IAP). We brengen dit plan in uitvoering, maar focussen op de huisvesting van de gemeentelijke organisatie en de raad.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
De locatie van de Groen van Prinstererschool is omgevormd tot een groene, parkachtige omgeving. <u>Planning: 2020</u>	- Er is krediet aangevraagd bij de raad voor de voorbereiding en uitvoering van deze locatie. - De Groen van Prinstererschool is gesloopt. - Er is een inrichtingsplan opgesteld. - De locatie is omgevormd tot een groene parkachtige omgeving.	- Q2 - Q2 - Q3 - Q4	€ 7.000
Er is geïnvesteerd in de buitenzijde van het pand Elektra en de directe omgeving om de uitstraling te verbeteren. <u>Planning: 2020</u>	- Uitvoeren van het plan van aanpak t.b.v. uitgesteld onderhoud en verduurzamen. - Afbakening projectgebied. - In overleg met omwonenden ontwikkelen wij een plan. - Aanbesteding.	- Q2 - Q2 - Q3 - Q4	
Er is geïnvesteerd in het pand Elektra zodat het pand meervoudig gebruikt en multifunctioneel ingezet kan worden. <u>Planning: 2020</u>	- Samen met de huidige huurder en beoogde gebruikers zal een programma van eisen worden opgesteld. - De accommodatie zal conform het programma van eisen worden aangepast om het multifunctioneel gebruik mogelijk te maken.	Q1	

CUP gelden

Programma	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
2. Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	157.000	240.000	190.000	190.000

3.2.4 Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
2a	Leegstand in % van winkelvloeroppervlakte (economie)	7 (2018)	< 7 in 2020
2b	Leegstand in % van het aantal verkooppunten (economie)	11 (2018)	< 10 in 2020
2c	% van de inwoners dat een startkwalificatie heeft (onderwijs en arbeidsmarkt)	-	60%
2d	% van de inwoners dat zich inzet om zichzelf te ontwikkelen (onderwijs en arbeidsmarkt)	-	40%

2a t/m 2b

Sterke winkelgebieden worden gemeten aan de hand van de leegstand als percentage van het winkelvloeroppervlakte en als percentage van het aantal verkooppunten. Beide cijfers hebben verband met elkaar, daarom zijn hier twee indicatoren gepresenteerd. Het streven is om de leegstand te maximaliseren op 7% in 2020 en minder dan 10% leegstand te hebben in het aantal verkooppunten.

2c t/m 2d

Jeugd & onderwijs zijn beleidsvelden die zich (groten)deels richten op de ontwikkeling van jeugdigen. Daarnaast zijn er ook diverse (Rijks)regelingen voor de taalontwikkeling van bijvoorbeeld statushouders, werkzoekenden en laaggeletterden. Door bovenstaande indicatoren op te nemen, wordt inzicht verkregen in hoeverre inwoners zich ontwikkelen. Daarnaast geeft het percentage startkwalificatie inzicht in het perspectief van onze inwoners op (arbeids)participatie in de samenleving.

3.2.5 Bijdrage verbonden partijen

Drechtsteden (GR)

Drechtsteden behartigt de gemeenschappelijke regionale belangen voor dit programma op de volgende terreinen:

- fysieke thema's die gekoppeld zijn aan economie, grondzaken, bereikbaarheid, recreatie en toerisme, en;
- sociale thema's die gekoppeld zijn aan onderwijs, kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt (participatie).

Dienst Gezondheid & Jeugd (GR)

De Dienst Gezondheid & Jeugd voert de taken uit op grond van de Wet Publieke Gezondheid, de Leerplichtwet en de aanpak van Voortijdig Schoolverlaten. Hier is aansluiting bij de volgende doelstelling van de Dienst Gezondheid & Jeugd:

- Het bevorderen van ontwikkelingskansen voor, en participatie van inwoners (jeugd en ouderen in het bijzonder). Denk aan de leerplicht en voortijdige schoolverlaters.

3.2.6 Reguliere taken

Kaders waarbinnen het college werkt	
Vigerend beleidskader	Vastgesteld
Integraal huisvestingsplan (onderwijs)	Raad, 2019
Economische agenda Sliedrecht	Raad, 2017
Verkeers- en mobiliteitsplan 2017-2040	Raad, 2017
1 ^e Wijziging Verordening voorzieningen Huisvesting onderwijs	Raad, 2017
Groeiagenda Drechtsteden 2030	Drechtraad, 2017
Parkeernormennota 2016	Raad, 2016
Regionale bedrijventerreinenstrategie	Drechtraad, 2016
Verordening leerlingenvervoer	Raad, 2014
Regionaal detailhandelsbeleid	Drechtraad, 2014
Integraal huisvestingsplan	Raad, 2013
Visie Brede Scholen Sliedrecht	Raad, 2013
Regionale kantorenstrategie	Drechtraad, 2013
Visie onderwijs en educatie Sliedrecht 2012-2020	Raad, 2012
Visie Kerkbuurt	Raad, 2011

NB: Beleid en uitvoering voor uitkeringen, minimabeleid, etc. zijn overgedragen aan de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden en daarom niet in dit overzicht opgenomen.

3.2.7 Overzicht van baten en lasten

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Opgroeien en onderwijs	N 2.509	N 2.427	N 2.328	N 2.357	N 2.356	N 2.357
Verkeer- en vervoersbeleid	N 449	N 601	N 481	N 550	N 548	N 547
Inkomen	N 8.360	N 7.650	N 7.640	N 7.624	N 7.633	N 7.750
Werk en ondernemerschap	N 4.573	N 4.098	N 4.288	N 4.424	N 4.573	N 4.684
Expl. Bouwgronden woonwijken	N 963	N 6.640	N 3.580	N 4.573	N 7.010	N 3.265
Totaal lasten	N 16.853	N21.416	N18.317	N19.528	N22.120	N18.602
Baten:						
Opgroeien en onderwijs	V 431	V 334	V 334	V 334	V 334	V 334
Verkeer- en vervoersbeleid	V 84	V 91	V 91	V 91	V 91	V 91
Inkomen	V 7.428	V 6.751	V 6.739	V 6.739	V 6.739	V 6.739
Werk en ondernemerschap	V 263	V 208	V 425	V 409	V 409	V 409
Expl. Bouwgronden woonwijken	V 663	V 6.744	V 3.339	V 4.894	V 7.264	V 3.488
Totaal baten	V 8.869	V 14.128	V 10.928	V 12.467	V 14.838	V 11.061
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 7.984	N 7.288	N 7.389	N 7.061	N 7.282	N 7.541
storting in reserve	N 2.364	N 619	N 445	N 452	N 452	N 452
onttrekking aan reserve	V 2.777	V 640	V 886	V 352	V 355	V 403
Geraamd programma resultaat	N 7.571	N 7.267	N 6.948	N 7.161	N 7.379	N 7.590

3.3 Programma 3 ruimte

Reguliere taken

Wonen

- Zorgen voor een passende woningvoorraad

Verkeer en Mobiliteit

- Uitvoeren van de korte termijn maatregelen uit de verkeers- en mobiliteitsvisie

Herstructurering en revitalisering woon- en werkgebieden

- Actualiseren van bestemmingsplannen/doorlopen van ruimtelijke procedures
- Beoordelen en afhandelen vergunningsaanvragen (deels programma 4)

Duurzaamheid

- Samenwerken aan behalen klimaatdoelstellingen

Buitenruimte

- Efficiënt beheren van de openbare ruimte

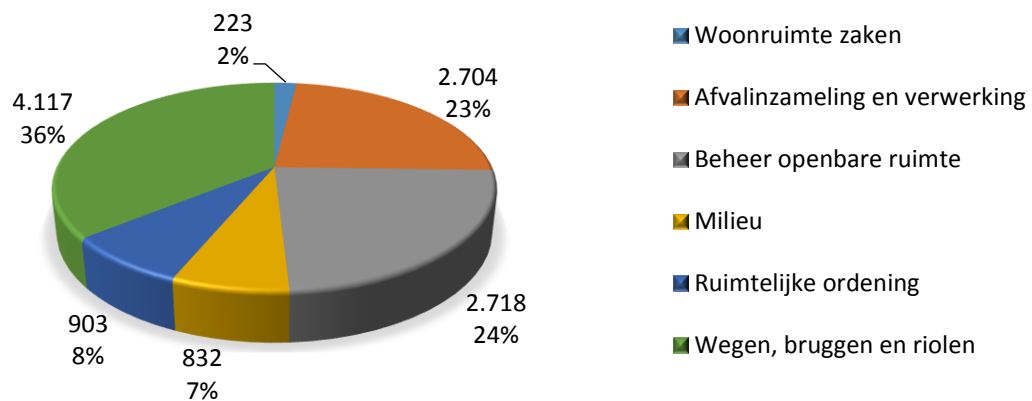
Omgevingswet

- Voorbereidingen treffen t.b.v. de invoering van de Omgevingswet.

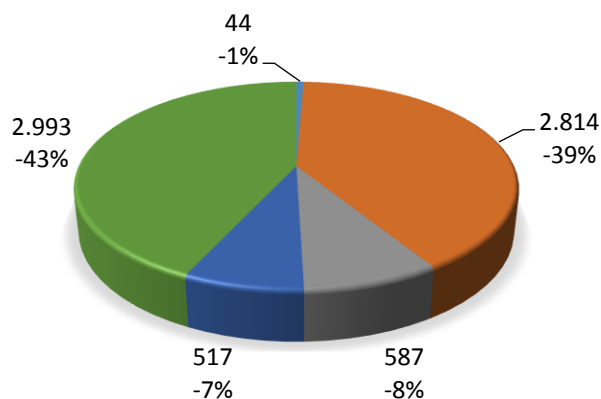
Milieu

- Borgen wettelijke eisen voor luchtkwaliteit, geluid etc.

Lasten

Baten

3.3.1 Inleiding

Programma 3 omvat alle producten van de gemeente Sliedrecht op het gebied van bouwen, wonen en de daarbij behorende leefomgeving, zoals het maken van bestemmingsplannen en meldingen in de buitenruimte. In dit programma houden we als gemeente zelf de regie, maar we maken veel gebruik van de markt en/of de samenwerking in de Drechtsteden. Belangrijk onderdeel voor 2020 zal het opstellen van een omgevingsvisie zijn.

3.3.2 Ambitie en ontwikkelingen

Omgevingswet

De Omgevingswet treedt in werking per 01-01-2021. De totstandkoming van de concept-Omgevingsvisie vindt plaats in participatie met inwoners en belanghebbenden. De Omgevingsvisie wordt in 2020 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.

Wonen

In 2019 is – in vervolg op de regionale Woonvisie - de lokale uitvoeringsparagraaf Wonen door de raad vastgesteld. De lokale uitvoeringsparagraaf doet uitspraken over hoe we een bijdrage leveren aan het aantrekken en vasthouden van hoger opgeleiden in de regio, hoe we een betere verhouding krijgen tussen vraag en aanbod, levensloopbestendig en duurzaam bouwen. Daarvoor zullen ook dit jaar weer prestatieafspraken worden gemaakt. Verder doen we een onderzoek naar wat de meest passende locatie is voor Tiny Houses.

Verkeer en vervoer

In 2020 gaan we op verschillende plekken werken aan het wegennetwerk (vastgesteld in het Verkeers- en Mobiliteitsplan). Belangrijke verkeersverbinding waaraan onder andere gewerkt zal worden is de Craijenstein. Daarnaast wordt ingezet om 30-km zones geloofwaardig in te richten bij onderhoudsprojecten.

Herstructurering en revitalisering woon- en werkgebieden

Onderdeel van het reguliere werk is het actualiseren van bestemmingsplannen en het doorlopen van ruimtelijke procedures in geval een inwoner of bedrijf een activiteit op eigen perceel wil uitvoeren die niet binnen het geldende bestemmingsplan past. Daarnaast valt onder het reguliere werk het beoordelen en afhandelen van vergunningsaanvragen voor bijvoorbeeld het (ver)bouwen van een woning.

Duurzaamheid

In 2020 ligt het zwaartepunt van de duurzaamheidsagenda op de thema's Energie, Klimaatbestendig dorp en Voorbeeldige gemeente.

Sliedrecht-Oost is de eerste wijk in Sliedrecht waarin we, dankzij een goede samenwerking met lokale en regionale partijen én bewoners, stappen zetten naar een aardgasvrije toekomst. We zijn ondertussen ook bezig met de planvorming voor de overige wijken van Sliedrecht. In 2020 wordt de Transitie Visie Warmte 2.0 verder vormgegeven.

In het kader van klimaatadaptatie (thema Klimaatbestendig dorp) geven wij komend jaar vervolg aan Operatie Steenbreek, waarbij we inwoners enthousiasmeren hun particuliere grond te vergroenen. In 2020 stelt de gemeente een stresstest op, waaruit knelpunten op het gebied van wateroverlast, droogte en hitte in beeld komen. Daaruit volgt een adaptatiestrategie die ons helpt de komende jaren de juiste maatregelen te nemen om de knelpunten op te heffen, bewustzijn te vergroten de robuustheid te verbeteren.

Buitenruimte

De openbare ruimte is zeer bepalend voor de kwaliteit van wonen, werken en recreëren in Sliedrecht. In de beleving vormt groen daarbij een onmiskenbaar element. Sliedrecht moet er netjes uitzien.

Tegelijk hebben we aandacht voor de biodiversiteit en werken we in een aantal stappen toe naar 10% meer bomen in Sliedrecht.

Ook in 2020 staan we weer voor de uitdaging om de afgesproken beeldkwaliteit in de openbare ruimte te halen voor het groen en de straatreiniging. Beheerbudgetten zullen daarbij leidend zijn en via het geactualiseerde groenbeheerplan geven we concreet invulling aan de uitvoering hiervan. De lijst met waardevolle bomen wordt geactualiseerd.

De middenbermen van de hoofdwegen worden verder vergroend. In Baanhoek-West wordt samen met bewoners gewerkt aan een plan om de wijk te vergroenen. Bij renovatieprojecten in de openbare ruimte wordt de kwaliteit van de openbare ruimte integraal en duurzaam verbeterd. Daarbij worden minstens 10% meer bomen terug geplant dan gekapt moesten worden.

De mogelijkheden voor besteding van het bomenfonds wordt uitgewerkt in samenspraak met Sliedrecht Groen. De hondenpoepzuiger wordt ingezet om de overlast door hondenuitwerpselen terug te dringen.

De tien hondenuitrenplekken verspreid over de gemeente worden opgeknapt zodat ze weer jaren mee kunnen. Het afvalbeleidsplan wordt herzien en zal in het eerste kwartaal van 2020 ter besluitvorming worden aangeboden aan de raad. Hierin zal het omgekeerd inzamelen worden geëvalueerd en de verbetermogelijkheden voor afvalscheiding worden aangegeven conform de doelstellingen van VANG (Van Afval Naar Grondstof).

Ingevolge het besluit van 10 mei 2016 van de gemeenteraad wordt het komende jaar voor de vierde en laatste keer een aantal speelplekken opgeknapt en omgevormd. Voor 2020 is de planning om de buurten de Weren, de Hoven en de Nijverwaard aan te pakken. Daarmee zijn alle buurten voor de komende tien tot vijftien jaar weer voorzien van uitdagende speel-, sport- en ontmoetingsplekken.

Een plan wordt opgesteld om de grondwaterstanden in de openbare ruimte op structurele wijze in beeld te brengen. De kwaliteit van de oudere riolering maken we in meer detail voor de totale gemeente inzichtelijk. Tevens wordt een plan opgesteld om structureel de riolering te inspecteren om de kwaliteit en risico's te monitoren.

Milieu

De milieuproblematiek rondom Chemours/Dupont houdt ook in 2020 onverminderd onze aandacht. Wij zullen, in samenwerking met de buurgemeenten, provincie, ministerie en GGD ons er op toelleggen om via het inbrengen van adviezen, zienswijzen, bezwaar en/of beroep in vergunningprocedures, milieuonderzoek en bestuurlijk overleg de emissies van schadelijke stoffen van Chemours/Dupont naar lucht, water en bodem zoveel mogelijk te reduceren. Voor alle (potentiële)ZZS stoffen blijft een nul-emissie ons doel. Verder zal uitvoering worden gegeven aan het Actieplan geluid 2018-2023, sanering van asbestdaken en regievoering op het jaarprogramma 2020 uitvoering milieutaken OZHZ.

PAS uitspraak

Op 29 mei 2019 oordeelde de Raad van State dat het programma aanpak stikstof (PAS) niet voldeed. Dat heeft ook gevolgen voor projecten in Sliedrecht. Ten tijde van dit schrijven waren de precieze consequenties nog niet helder. Wel is bekend dat een aantal projecten op z'n minst vertraging op kan lopen. We zullen dit dossier nauwlettend volgen. Consequenties voor Sliedrecht zullen we indien bekend zo snel mogelijk met uw raad delen.

3.3.3 Speerpunten

10. Wonen			
Wat willen we bereiken?			
De regionaal vastgestelde woonvisie maken we lokaal passend voor Sliedrecht.			
Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Een aanpassing van het woonruimteverdeelsysteem is in de regio bespreekbaar gemaakt.	• Verkennen hoe wij de woningtoewijzing voor ons zien en hoe we dit binnen het huidige systeem een plek kunnen geven. • We gaan regionaal het gesprek aan over een aanpassing van het woonruimteverdeelsysteem en de mogelijke opties.	• Q1	
De behoefte van het aantal woningen in Sliedrecht is in een brede discussie voor de langere termijn inzichtelijk gemaakt.	• In het kader van de omgevingsvisie zullen we een update maken van de cijfers van het Rigo woononderzoek, dat de basis is van de vastgestelde woonvisie op 9 oktober 2019.	• Q1-Q3	
Er is een samenwerking gestart met andere partijen om Sliedrecht stedenbouwkundig te versterken met behoud van de economische en ruimtelijke kwaliteiten. (doorlopend naar 2022)	• Op basis van een nota van uitgangspunten wordt gestart met de Omgevingsvisie. Participatie met de omgeving is daarin essentieel. • Vaststelling Omgevingsvisie door de raad.	• Q1 • Q3	
Net zoals voor de Vogelbuurt-Noord, is jaarlijks een leefbaarheidsmonitor beschikbaar voor heel Sliedrecht. (doorlopend naar 2022)	• Opzetten en verlenen opdracht voor maken leefbaarheidsmonitor. • Uitvoeren leefbaarheidsmonitor. • Informeren raad over de resultaten.	• Q1 • Q2 • Q3	
Per buurt zijn, op basis van de uitkomsten van de leefbaarheidsmonitor, waar nodig passende maatregelen genomen. (doorlopend naar 2022)	• We stellen op basis van de jaarlijkse leefbaarheidsmonitor – indien nodig - per buurt of wijk én in samenwerking met relevante partijen, passende maatregelen op.	• Q3-Q4	
Er is een gebied aangewezen waar "Tiny Houses" kunnen worden geplaatst. Planning 2020	• Er is onderzoek gedaan naar verschillende mogelijkheden van locaties. Op basis van objectieve criteria komt een voorstel naar de raad wat de meest passende locatie is.	• Q2	

11. Mobiliteit

Wat willen we bereiken?

De bereikbaarheid van Sliedrecht en de doorstroming van het verkeer binnen Sliedrecht is verbeterd. Ook is de fietsveiligheid vergroot.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
De fietsverbinding tussen het station richting centrum (parallel aan de Stationsweg) is veiliger en duidelijker. <u>(doorlopend naar 2022)</u>	- Besluitvorming in raad over opzet project en het benodigde krediet. - Eerste aanpassingen aan de route. - Afronding project.	- Q2 - Q3 - Q1 2021	€ 12.500
30-kilometerwegen zijn waar mogelijk fysiek ingericht rekening houdend met de hulpdiensten. <u>(doorlopend naar 2022)</u>	In combinatie met de integrale meerjaren operationele planning (IMJOP) wordt de weginrichting in de Vogelbuurt, Baanhoek, Jacob Catsstraat Zuid, Oost/Molendijk West en Professorenbuurt afgestemd op de snelheidslimiet.	Q1–Q4	
De wensen tot aanpassing in de huidige Qbuzz-concessie - waaronder de plaats van de haltes en de frequenties van de buslijnen – zijn jaarlijks geagendeerd bij de raad. <u>(doorlopend naar 2022)</u>	- Inventarisatie informatie m.b.t. gebruik haltes/lijnen en de wensen van de gebruikers/stakeholders. - Agenderen bij gemeenteraad.	- Q2 - Q3	
Er is een veilige fietsroute langs de Craijensteijn gerealiseerd.	- Aanbesteding. - Start werkzaamheden.	- Q2-Q3 - Q4	€ 60.000
In samenwerking met Stroomlijn zijn nieuwe laagdrempelige vormen van openbaar vervoer ontwikkeld.	Verkennde gesprekken met Stroomlijn en mogelijke andere partners zijn gestart in 2019 en afhankelijk van de uitkomsten in 2020 geconcretiseerd.	Q2	
De doorstroming op de Parallelweg tussen de A15 en de Stationsweg is verbeterd.	- Schetsontwerp maken en afstemmen met stakeholders. - Aanvraag uitvoeringskrediet.	- Q1-Q3 - Q4	

12. Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

We brengen onze inwoners en bedrijven (verder) in beweging en geven hiervoor jaarlijks diverse impulsen. Ook zetten we duurzaamheid binnen de gemeente stevig op de agenda.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Bij ieder project is de afweging gemaakt op welke manier duurzaamheid een plaats kan krijgen. Deze afweging wordt opgenomen in college- en raadsvoorstellen. <u>(doorlopend naar 2022)</u>	Bij elk college- en raadsvoorstel voegen wij duurzaamheidsaspecten of afwegingen met betrekking tot duurzaamheid toe zodat een gedegen besluit genomen kan worden.	Q1-Q4	
Door middel van (wijk)gerichte communicatie zijn inwoners en bedrijven gestimuleerd hun woning en panden te verduurzamen. <u>Planning: 2020-2022</u>	- Het Regionaal Energieloket Sliedrecht breed onder de aandacht brengen bij onze inwoners (hiermee bieden we handelingsperspectief). - Informatiebijeenkomst(en) voor inwoners organiseren waarin we handelingsperspectief bieden in combinatie met financieringsmogelijkheden. - Gerichte bijdrage(s) leveren aan netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor en door ondernemers.	Q1-Q4	€ 17.500
We stimuleren initiatieven op het gebied van duurzaamheid vanuit inwoners en bedrijven en faciliteren en ondersteunen indien daar behoefte aan is (bijv. bij het plaatsen van zonnepanelen, het scheiden van afval, het oprichten van een energiecoöperatie). <u>Planning: 2020-2022</u>	We faciliteren en ondersteunen lokale initiatieven o.a. door partijen te verbinden en onze communicatie kanalen in te zetten.	Q1-Q4	€ 17.500
Er is een klimaatstresstest uitgevoerd en we hebben waar nodig verbetermaatregelen uitgevoerd.	- Er is een klimaatstresstest uitgevoerd. - Op basis van de stresstest vindt overleg met stakeholders plaats. - Er wordt gestart met een strategie hoe om te gaan met de kwetsbaarheden van klimaatverandering en de rol van stakeholders daarin.	- Q2 - Q4 - Q4	

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Jaarlijks informeren we de raad over de voortgang van deze plannen en mogelijke nieuwe initiatieven rond duurzaamheid. <u>Planning: 2020</u>	• Jaarlijks monitoren we de voortgang van alle activiteiten en de bijdrage aan de strategische doelstellingen. Indien nodig stellen we activiteiten of speerpunten bij. • De raad wordt hierover geïnformeerd middels de turaps en de jaarrekening.	• Q1-Q4	
De aanleg van een (lokaal) warmtenet in Sliedrecht-Oost is door ons goed begeleid. <u>Planning 2020</u>	• Er worden verschillende momenten met inwoners belegd om hen mee te nemen in het proces. • De eerste schop gaat de grond in voor de aanleg van een warmtenet.	• Q1 – Q4 • Q2	
De rol en verantwoordelijkheid van de gemeente met betrekking tot de energietransitie is inzichtelijk gemaakt en gecommuniceerd naar partners en inwoners. <u>(doorlopend naar 2022)</u>	• Op basis van de in 2019 bepaalde rol en verantwoordelijkheid communiceren we helder naar partners en inwoners op welke manier wij hen bij kunnen staan in de energietransitie.	• Q1-Q4	
Het gemeentelijk vastgoed en wagenpark is waar mogelijk verduurzaamd (bijv. via zonnepanelen, groene daken, alternatieve brandstoffen, elektrisch rijden, etc.). <u>(doorlopend naar 2022)</u>	• In 2020 wordt een elektrisch voertuig geleverd. • Bij de verdere reguliere vervangingen van het wagenpark wordt continue de afweging gemaakt of alternatieve brandstoffen een optie zijn.	• Q 2 • Q1 – Q4	€ 14.000
Met Rijkswaterstaat is de optie verkend voor toepassing van zonnepanelen op de geluidsschermen bij het verbreden van de A15. <u>Planning 2020</u>	• Dit is reeds verkend in 2019. De geluidsschermen blijven staan bij de verbreding van de A15, maar Rijkswaterstaat gaat vooralsnog zelf geen zonnepanelen op de geluidsschermen plaatsen. Wel bieden deze schermen mogelijk kansen voor een Sliedrechtse Energie Coöperatie. Dit wordt in 2020 verder verkend.	• Afgerond in 2019	

13. Buitenruimte en groen

Wat willen we bereiken?

Slidrecht wordt groener en schoner.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
De doorlooptijd tussen melding en oplossing is verkort, onder meer door het vernieuwen van de wijklijn. Het aantal klachten ten aanzien van verlichting en groen is gehalveerd. <u>(doorlopend naar 2022)</u>	Analysen van de ingekomen meldingen en de raad in de Turap's omtrent de voortgang informeren. • 1 ^e rapportage • 2 ^e rapportage	• Q2 • Q4	€ 7.000
Het aantal bomen is met ca. 10% toegenomen met oog voor laag groeiend groen en biodiversiteit. <u>Planning 2022</u>	De in 2019 gestarte trajecten (voor het vergroten van biodiversiteit en inventariseren van bewonerswensen voor bomen in de openbare ruimte) worden verder uitgevoerd en er start een publieksactie die zich richt op bomen op particulier terrein ('u een boom, wij een bos'). • Start publieksactie • Verwerken voorstellen tot uitvoeringsplan • Planten bomen (2 ^e fase)	• Q1 • Q2-Q3 • Q4	€ 80.000
Er is een hondenpoepzuiger ingezet voor het verwijderen van hondenpoep in parken en kinderspeelplaatsen. <u>(doorlopend naar 2022)</u>	• De in 2019 aangeschafte hondenpoepzuiger wordt ingezet voor het verwijderen van hondenpoep, met name in parken en op kinderspeelplaatsen.	• Q1 –Q4	€ 35.000
In navolging van de midden/zijbermen van Rembrandtlaan-west, de Deltalaan en de Thorbeckelaan worden middenbermen en/of zijbermen gefaseerd voorzien van laag groeiend groen. <u>(doorlopend naar 2021)</u>	De zuidelijke zijbermen van Maaslaan tot aan Elzenhof ter hoogte van de Elzenhof, Populierenhof en Wilgenhof worden voorzien van vaste planten. • Start • Realisatie	• Q1 • Q2	€ 63.000
In samenwerking met de bewoners van Baanhoek West is de wijk vergroend.	In combinatie met de boomwensen en andere groenwensen van bewoners maken we een voorstel voor het vergroenen van de wijk. Na aanvullingen door bewoners volgt realisatie van dit groenplan in het plantseizoen van 2021. • Start ophalen wensen ideeën. • Verwerken voorstellen ideeën/terugkoppeling bewoners.	• Q2 • Q3	

14. Chemours/DuPont

Wat willen we bereiken?

Doel is geen enkele emissie van PFOA, GenX of andere (potentieel) zeer gevaarlijke stoffen (ZZS) vanuit de bedrijven Chemours en DuPont.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
De samenwerking met gemeenten Dordrecht en Papendrecht op dit dossier is nadrukkelijk doorgezet. <u>(doorlopend naar 2022).</u>	- Gezamenlijke inbrengen zienswijze op revisievergunning Chemours/DuPont. - Doorzetten gezamenlijke aansprakelijkheidsprocedure. - Doorlopend adviseren DCMR over vergunningsaanvragen. - Raad structureel informeren via logboek.	Q1-Q4	
Er is concreet zicht dat op (korte) termijn de emissies van (potentiële) gevaarlijke stoffen naar 0 teruggebracht worden. <u>Planning 2020.</u>	Adviezen en zienswijzen op (concept)aanvragen behandelen, (concept)ontwerpbesluiten en, zo nodig, beroep tegen besluiten op aanvragen om (revisie)vergunning of ambtshalve aanpassing nemen.	Q1-Q4	

In het Cup is € 150.000 structureel opgenomen ten behoeve van projectmanagement.

CUP gelden

Programma	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
3. Ruimte	462.000	545.000	455.000	375.000

3.3.4 Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
3a	Aantal woningen (wonen)	11.018 (2018)	12.000 in 2025
3b	Hernieuwbare energie (duurzaamheid)	2,5% (2017)	4% in 2020
3c	Aantal woningen aangesloten op het warmtenet (duurzaamheid)	0	300 in 2020 en 1.200 in 2025
3d	Aantal kg restafval per inwoner per jaar (duurzaamheid)	193 (2018)	193
3e	Percentage van het totale huishoudelijke afval wat per jaar wordt gescheiden (duurzaamheid)	60% (2018)	60%
3f	Aantal bomen op gemeenteground (buitenruimte en groen)	9.000 (2019)	9.900 in 2022

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
3g	Aantal klachten buitenruimte en groen (buitenruimte en groen)	-	Halvering van nulmeting

3a

Op basis van de lokale uitvoeringsparagraaf wonen wordt gesteld dat we tot 2025 met 1000 woningen willen groeien. Dat betekent dat we tot 2025 streven naar totaal 12000 woningen (gegevens komen van waarstaatjegemeente.nl). Het aantal woningen betreft het aantal geregistreerde woningen in de gemeente.

3b

Hernieuwbare energie is schone, duurzame en onuitputtelijke energie die het leefmilieu niet schaadt. Voorbeelden zijn windenergie, zonne-energie, biomassa, waterkracht en geothermische energie. In het percentage hernieuwbare energie wordt rekening gehouden met biobrandstof vervoer, hernieuwbare warmte en hernieuwbare energie. De indicator wordt ontleend aan de in de klimaatmonitor opgenomen waarden in de databank.

3c

Een duurzaam warmtenet draagt bij aan een forse CO₂-reductie en draagt daarmee bij aan onze duurzaamheidsdoelstellingen. Het warmtenet is een ondergronds leidingnet dat warmte verspreidt om huizen, bedrijven en instellingen te verwarmen. Op lange termijn verdwijnt het gas als warmtebron uit de huizen in Nederland. Restwarmte, bijvoorbeeld uit de industrie, maar ook geothermie of warmtepompen bieden een duurzaam alternatief. Het streven is om in 2025 1200 woningen op het warmtenet te hebben aangesloten.

3d t/m 3e

De streefwaarde van het aantal kg restafval per inwoner per jaar en het percentage afval dat wordt gescheiden zal worden vastgelegd in het te actualiseren afvalbeleidsplan.

3f

Vanuit het CUP volgt de opgave om het aantal bomen op gemeentegrond met circa 10% te verhogen ten opzichte van begin 2019.

3g

De streefwaarde in 2022 is een halvering van het aantal klachten dat in 2019 als nulmeting wordt vastgesteld.

3.3.5 Bijdrage verbonden partijen

Drechtsteden (GR)

Drechtsteden behartigt de gemeenschappelijke regionale belangen voor dit programma op de volgende terreinen:

- volkshuisvesting, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en ruimtelijk beheer, milieu, water, groen, publieke infrastructuur, economie, grondzaken, bereikbaarheid, recreatie en toerisme.

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (GR)

1. De Omgevingsdienst verricht adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van de zorg voor het milieu en de leefomgeving en programma's en projecten op het gebied van milieu en de leefomgeving.

2. De Omgevingsdienst voert voor het college, met inachtneming van het vastgesteld beleid, in elk geval de volgende taken en bevoegdheden uit:

- a. de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de in artikel 5.1 van die wet genoemde wetten;
- b. de milieutaken op grond van andere wet- en regelgeving dan genoemd onder a, voor zover een of meer gemeenten besluiten tot mandatering van deze taken en bevoegdheden aan de Omgevingsdienst;
- c. de Algemene wet bestuursrecht en andere relevante regelgeving betreffende de procedures in samenhang met de taken genoemd onder a en b, met inbegrip van het adviseren, ondersteunen en vertegenwoordigen van de colleges in bezwaar- en beroepsprocedures;
- d. de Wet op de economische delicten en het coördineren van (opsporings-) overlegverbanden.

ROM-D N.V.

Het versterken van de economische ontwikkeling van de Drechtsteden.

Merwedelingelijn BV

Het (her)ontwikkelen van (omgevingen van) treinstations.

GEVUDO/NV Huisvuilcentrale NH (GR)

Het verwerken van het huishoudelijk afval van Sliedrecht en levert daarmee vanuit milieu verantwoord afvalbeheer een bijdrage aan een duurzame leefomgeving. De gemeente zamelt het afval zelf in en transporteert deze naar de HVC opvanglocatie te Dordrecht.

Dienst Gezondheid & Jeugd (GR)

De Dienst Gezondheid & Jeugd voert de taken uit op grond van de Wet Publieke Gezondheid, de Leerplichtwet en de aanpak van Voortijdig Schoolverlaten. Hier is de aansluiting bij de volgende doelstelling van de Dienst Gezondheid & Jeugd:

- Het realiseren van gezondheidswinst en het verminderen van sociaal economische verschillen.

3.3.6 Reguliere taken

Kaders waarbinnen het college werkt	
Vigerend beleidskader	Vastgesteld
Duurzaamheidsagenda 2018-2022	Raad, 2018
Energiestrategie Drechtsteden	Raad, 2017
Verkeers- & Mobiliteitsplan 2017-2040	Raad, 2017
Dijkvisie Sliedrecht 2017-2027	Raad, 2017
Woonvisie Drechtsteden 2017-2031	Drechtraad, 2017
Parkeernormennota Sliedrecht 2016	Raad, 2016
Uitvoeringsbeleid speel- en sportruimte	Raad, 2016
PALT Drechtsteden 2016-2025	Drechtraad, 2016
Nota Grondbeleid Sliedrecht 2015	Raad, 2015
Nota Prijsbeleid Vastgoed en Gronden Sliedrecht 2015	Raad, 2015
Groenbeleidsplan Sliedrecht 2015	Raad, 2015
Huisvestingsverordening gemeente Sliedrecht 2015	Raad, 2019
Verordening Startersleningen 2015	Raad, 2015
Beleidsvisie externe veiligheid Gemeente Sliedrecht	Raad, 2015
Besluit Routing Gevaarlijke Stoffen Sliedrecht	Raad, 2015
Afvalstoffenverordening Sliedrecht 2015	Raad, 2014
Afvalbeleidsplan	Raad, 2014
Beleidsplan Onderhoud Wegen 2015-2025	Raad, 2014
Beheerplan Onderhoud Bruggen (civiele werken)	Raad, 2014

Vigerend beleidskader	Vastgesteld
Beleidsplan Openbare Verlichting 2015-2025	Raad, 2014
Structuurvisie Sliedrecht 2020	Raad, 2013
Gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022	Raad, 2018
Verordening Duurzaamheidslening Sliedrecht 2010	Raad, 2010
Uitvoeringsparagraaf Wonen Sliedrecht	Raad, 2019
Verordening op de Monumentencommissie Sliedrecht 2007	Raad, 2007
Huisvestingsverordening	Raad, 2019
Bestemmingsplannen	Diversen

3.3.7 Overzicht van baten en lasten

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Woonruimte zaken	N 556	N 200	N 223	N 209	N 209	N 209
Afvalinzameling en verwerking	N 2.570	N 2.544	N 2.704	N 2.717	N 2.716	N 2.721
Beheer openbare ruimte	N 2.492	N 2.572	N 2.718	N 2.777	N 2.672	N 2.587
Milieu	N 668	N 753	N 832	N 838	N 768	N 768
Ruimtelijke ordening	N 1.057	N 1.184	N 903	N 883	N 883	N 882
Wegen, bruggen en riolen	N 4.634	N 7.568	N 4.117	N 4.462	N 4.639	N 4.775
Totaal lasten	N 11.976	N14.821	N11.496	N11.885	N11.887	N11.941
Baten:						
Woonruimte zaken	V 470	V 44	V 38	V 38	V 38	V 38
Afvalinzameling en verwerking	V 2.694	V 2.725	V 2.814	V 2.814	V 2.814	V 2.814
Beheer openbare ruimte	V 653	V 587	V 587	V 587	V 587	V 587
Milieu	V 24	-	-	-	-	-
Ruimtelijke ordening	V 527	V 517	V 517	V 517	V 517	V 517
Wegen, bruggen en riolen	V 3.423	V 6.279	V 2.993	V 2.973	V 2.973	V 2.973
Totaal baten	V 7.791	V 10.152	V 6.950	V 6.930	V 6.930	V 6.930
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 4.185	N 4.669	N 4.547	N 4.955	N 4.957	N 5.012
storting in reserve	N 1.491	N 1.404	N 1.234	N 1.339	N 1.290	N 1.574
onttrekking aan reserve	V 677	V 660	V 504	V 961	V 1.013	V 1.434
Geraamd programma resultaat	N 4.999	N 5.414	N 5.277	N 5.333	N 5.234	N 5.152

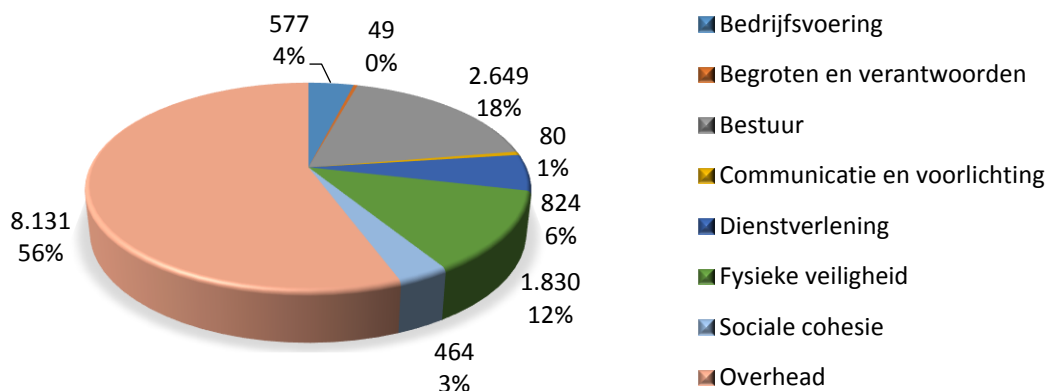

3.4 Programma 4 bestuur, organisatie en veiligheid

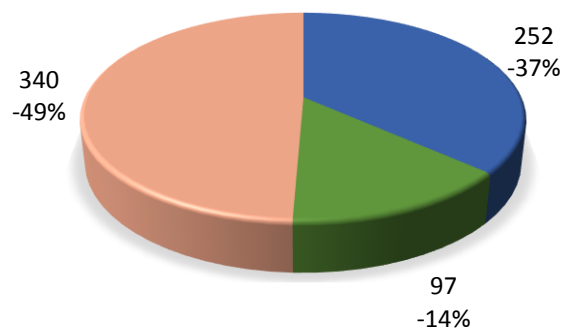
Reguliere taken

- Dienstverlening voor inwoners.
- Risicobeperking en rampenbestrijding.
- Bevorderen van een veilige woon- en leefomgeving.
- Beoordelen en afhandelen vergunningsaanvragen (deels programma Ruimte).
- Handhaving WABO en APV (deels programma Ruimte).
- Efficiënte bedrijfsvoering.
- Volledig, tijdig en zorgvuldig informeren én betrekken van inwoners, verenigingen, bedrijven en instellingen.

Lasten

Baten

3.4.1 Inleiding

Programma 4 Bestuur, Organisatie en Veiligheid omvat alle producten van de gemeente Sliedrecht op het gebied van de fysieke veiligheid, de organisatie en bestuur.

Samen krijgen wij meer voor elkaar. Dit is een van de uitgangspunten van waaruit onze gemeente werkt. Naast het feit dat onze gemeente deelneemt aan regio Drechtsteden zoeken wij proactief de samenwerking met onze inwoners en lokale partners. Dit omdat wij de 'couleur lokale' willen koesteren.

3.4.2 Ambitie en ontwikkelingen

Als lokale overheid positioneren wij ons midden in de samenleving. Daarbij is het belangrijk dat wij toegankelijk zijn en denken in kansen en handelen naar mogelijkheden. Daarnaast komen wij onze afspraken na en zijn op de hoogte van wat leeft in de samenleving. Kortom, wij zijn een betrouwbare partner die doet wat hij zegt en zegt wat hij doet. Wij zijn er voor onze inwoners en ondernemers en kijken per vraagstuk wat nodig is, waarbij "ja, tenzij" onze norm is. Samen met inwoners en ondernemers verkennen wij de mogelijkheden waarbij waarde toevoegen ons doel is. Dit kenmerkt onze dienstverlening. Ook de veranderende wetgeving, zoals de omgevingswet is van invloed op onze dienstverlening. Participatie is een thema dat bij de invoering van de omgevingswet centraal staat. Waar wij in 2019 stil hebben gestaan bij hoe onze inwoners het contact met ons ervaren, richten wij ons in 2020 op participatie in al zijn vormen. Dit doen wij niet alleen bij het opstarten van nieuwe activiteiten en projecten maar ook in ons dagelijks werk. Hierdoor betrekken en informeren wij onze inwoners en ondernemers goed en tijdig. Bij onze communicatie houden we rekening met verschillende doelgroepen. Daarnaast blijven wij investeren in een samenhangende, professionele, assertieve communicatie waarbij gebruik gemaakt wordt van alle relevante media.

Uit het veiligheidsbelevingsonderzoek en inspiratiesessies met partners in 2019 is een viertal prioriteiten geformuleerd namelijk: woonoverlast en kwetsbare locaties, sociale stabiliteit, ondermijning, en fysieke veiligheid. De focus ligt in 2020 op de aanpak van deze onderwerpen. De rol die de gemeente hierbij inneemt, is aanjager, ondersteuner en verbinder.

De gemeente krijgt steeds meer zicht op ondermijning en gelegenheidsstructuren waar in Sliedrecht mogelijk sprake kan zijn van ondermijning. Naast de bestaande aanpak van bijvoorbeeld het sluiten van woningen of lokalen waar hennepplantages worden aangetroffen gaan we in 2020 verder met het verstevigen van onze informatiepositie en het verder professionaliseren van de aanpak van ondermijning. We doen dit samen met de politie en het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC). De zogenaamde Integrale Controle zetten we structureler in en we zetten in op een update van het ondermijningsbeleid.

Buurtbemiddeling levert een belangrijke bijdrage in de aanpak en bestrijding van (woon)overlast. Buurtbemiddeling is belegd bij MEEplus. Jaarlijks worden tussen de 20 en 25 casussen behandeld door buurtbemiddelaars. Op het moment dat er een noodzaak is maakt de burgemeester gebruik van zijn bevoegdheid uit de Wet aanpak Woonoverlast om een gedragsaanwijzing op te leggen.

3.4.3 Speerpunten

15. Openbare orde, veiligheid en evenementen			
Wat willen we bereiken?			
Sliedrecht moet een veilige gemeente zijn en blijven. Daarnaast blijft Sliedrecht gezellig en aantrekkelijk.			
Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
De campagne '25.000 paar ogen' om een veilige omgeving te borgen is ontwikkeld.	• Ontwikkelen campagne in samenwerking met partners. • Start campagne.	• Q1 • Q3	€ 23.000
Het beleid rondom alcohol en drugs is geëvalueerd en indien nodig bijgesteld	• Het tweede kwartaal van 2020 wordt het preventie- en handhavingsplan alcohol en drugs ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden. De uitvoering van dit plan wordt in 2020 gestart.	• Q1-Q4	

16. Communicatie			
Wat willen we bereiken?			
Komende periode investeren we in de communicatie naar onze inwoners en lokale partners. We informeren tijdig, zijn bereikbaar en beantwoorden vragen snel.			
Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
We maken in onze communicatie structureel gebruik van diverse middelen zoals filmpjes, sociale media, de krant, tv of een magazine zodat we inwoners tijdig en goed kunnen informeren.	• In 2020 blijven wij gebruik maken van onze communicatiestrategie. Sociale media als Facebook, Twitter en LinkedIn worden al structureel ingezet. Daar gaan we in 2020 mee door. Met Coosto hebben we een adequaat instrument om de sociale media te monitoren. • Inhoudelijke vragen die ons via de sociale media bereiken, beantwoorden we binnen 24 uur op werkdagen. • Als animatie of film een meerwaarde biedt om een boodschap te verhelderen, gebruiken we deze.	• Continue proces • Continue proces • Continue proces	€ 35.000

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
We hebben een integraal marketingplan dat is vertaald naar eigentijdse en passende communicatie-uitingen.	Het marketingplan is vertaald naar de communicatie-uitingen.	Q1	
Het mediabeleid is aangepast om beter (samen) te werken met onze stakeholders waaronder de media.	Onze mediavoorlichting is pro-actief en blijft dat in 2020. Dit vraagt een voortdurende inspanning. Hiervoor zetten we ook de sociale media in.	Continue proces	
Al onze brieven zijn op taalniveau B1.	- In 2020 vindt door een steekproef een check plaats op het taalniveau van de brieven van de gemeente. De brieven in de steekproef worden geanalyseerd. - Afhankelijk van het resultaat komen er trainingen om onze medewerkers te leren begrijpelijk te schrijven voor laaggeletterden.	- Q3 - Q4	

17. Organisatie

Wat willen we bereiken?

We zijn een moderne organisatie die van 'buiten naar binnen' opereert en die vanuit een regierol oppakt. We bundelen de krachten met onze inwoners, ondernemers en andere partners en verkennen samen wat voor mooie resultaten dit op kan leveren. "Ja" is het uitgangspunt en structuren, afspraken en regels zijn geen doel op zich.

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
Het opleidingsbudget is, gefaseerd, verhoogd naar 2% om onze medewerkers een andere manier van werken en denken eigen te maken en ze stimuleert om zich persoonlijk te ontwikkelen.	Wij geven ook in 2020 uitvoering aan het strategisch opleidingsplan.	Q1	€ 40.000
Het opdrachtgeverschap en het opdrachtnemerschap binnen onze eigen organisatie is geprofessionaliseerd in relatie tot verbonden partijen, in het bijzonder het SCD.	Wij zullen veel meer aan de voorkant bij de start van projecten aanhaken zodat wij (meer) invloed kunnen uitoefenen	Q1	
Er zijn vaste medewerkers op sleutelposities in de organisatie om stabiliteit, continuïteit en de lokale kennis te borgen.	Ook in 2020 zullen wij bij vacatures in zijn algemeenheid en in het bijzonder op sleutelposities ons richten op vaste medewerkers.	Continue proces	

Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	CUP gelden 2020
De raad heeft een monitoringsinstrument beschikbaar om de opvolging van moties, toezeggingen en besluiten te volgen.	- In Q1 ligt er een plan van aanpak - In Q2 zal er gestart worden met een aanbesteding - In Q3 zal gestart worden met de implementatie.	- Q1 - Q2 - Q3	€ 11.000

CUP gelden

Programma	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
4. Bestuur, organisatie en veiligheid	146.000	175.500	152.500	152.500

3.4.4 Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
4a	Cijfer tevredenheid: KTO (dienstverlening)	-	8
4b	% realisatie servicenormen (dienstverlening)	-	8
4c	Cijfer tevredenheid medewerkers (organisatie)	-	8
4d	% ziekteverzuim personeel (organisatie)	6% in 2019	<6%
4e	% inwoners dat zich veilig voelt in eigen straat of buurt en in geheel Sliedrecht (veiligheid)	80% in 2018	90% in 2022

4a t/m 4b

Dienstverlening loopt als een rode draad door de hele organisatie, het is iets van alle medewerkers. Elke medewerker heeft te maken met het leveren van diensten. Dit kan voor een interne- of externe klant zijn, maar uiteindelijk werken wij allemaal voor de inwoners en ondernemers van de gemeente Sliedrecht. In het CUP is richting gegeven aan de manier waarop wij onze diensten willen leveren en hoe wij als betrouwbare partner willen (samen)werken. Om te toetsen of Sliedrecht als organisatie op de goede weg is, wordt een klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd. Daarnaast wordt geleerd van de ervaringen van onze klanten en partners zodat onze dienstverlening blijft verbeteren.

4c

Medewerkers die tevreden zijn over hun werk en de organisatie presteren beter en dragen bij aan het succes van de organisatie. Een medewerkerstevredenheidsonderzoek is een indicator die weergeeft of medewerkers betrokken, gemotiveerd of tevreden zijn en wat de gevolgen hiervan kunnen zijn zoals verzuim, verloop en effectiviteit. Dit onderzoek geeft handvatten om de organisatie te verbeteren, wat direct positieve gevolgen heeft voor onze dienstverlening.

4d

De laatste jaren is actief sturing gegeven op de uitvoering van het verzuimbeleid. Aanleiding om hier extra op te investeren is het percentage van 10% dat in 2018 is gemeten. We blijven actief ingezetten

op het verminderen en voorkomen van verzuim. Het verzuim is in 2019 afgenomen en zit nu rond het streefpercentage.

4e

Het veiligheidsbelevingsonderzoek dat in 2019 is uitgevoerd laat zien dat 2 op de 10 inwoners zich regelmatig of vaak zorgen maken over de veiligheid in eigen straat en/of buurt en in geheel Sliedrecht. Met de uitvoering van de acties uit het nieuwe Integraal Veiligheidsplan, die naar verwachting in 2020 aan de raad wordt aangeboden, willen we dit veiligheidsgevoel verhogen.

3.4.5 Bijdrage verbonden partijen

Veiligheidsregio ZHZ (GR)

Een deel van de veiligheidstaken is ondergebracht bij de GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. De Veiligheidsregio zorgt voor het beheersen van risico's, het bestrijden van incidenten en herstel uit ontwrichte situaties.

Drechtsteden (GR)

Het onderzoekscentrum Drechtsteden voert onderzoek uit voor de gemeente Sliedrecht.

Het Servicecentrum Drechtsteden voert veel ondersteunende taken uit voor de gemeente, o.a. op het gebied van communicatie, financiën, personeel en organisatie en juridische zaken.

Dienst Gezondheid & Jeugd (GR)

De Dienst Gezondheid & Jeugd voert de taken uit op grond van de Wet Publieke Gezondheid, de Leerplichtwet en de aanpak van Voortijdig Schoolverlaten. Hier is aansluiting bij de volgende doelstelling van de Dienst Gezondheid & Jeugd:

- Op een vertrouwenwekkende en adequate manier optreden tijdens rampen en crisis waarin de publieke gezondheid wordt bedreigd en het voorkomen van maatschappelijke onrust bij kleinschalige incidenten.

3.4.6 Reguliere taken

Kaders waarbinnen het college werkt	
Vigerend beleidskader	Vastgesteld
Integraal Veiligheidsplan	Raad 2019 (verwacht)
APV	Raad, 2019
Ruimte voor inwoners! 'Her(r)ijkt Beleid	Raad, 2015
Burger- en Overheidsparticipatie	
Drank- en horecaverordening	Raad, 2015
Evenementenbeleid	Raad, 2015
Integraal Veiligheidsplan	Raad, 2014
Welstandsnota	Raad, 2014
Reclamebeleid	Raad, 2014
Nota verbonden partijen,	Raad, 2013
Gemeentelijke bouwverordening	Raad, 2012
Bouwbesluit	Rijk, 2012

3.4.7 Overzicht van baten en lasten

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Bedrijfsvoering	N 504	N 742	N 577	N 699	N 739	N 750
Begroten en verantwoorden	N 51	N 48	N 49	N 49	N 49	N 49
Bestuur	N 2.298	N 2.203	N 2.649	N 2.636	N 2.619	N 2.621
Communicatie en voorlichting	N 47	N 55	N 80	N 70	N 70	N 70
Dienstverlening	N 926	N 1.079	N 824	N 888	N 848	N 848
Fysieke veiligheid	N 1.530	N 1.677	N 1.830	N 1.921	N 1.995	N 2.030
Sociale cohesie	N 433	N 461	N 464	N 449	N 449	N 449
Overhead	N 7.168	N 5.978	N 8.131	N 8.153	N 8.217	N 8.230
Totaal lasten	N 12.959	N12.243	N14.605	N14.865	N14.986	N15.047
Baten:						
Bedrijfsvoering	-	-	-	-	-	-
Begroten en verantwoorden	-	-	-	-	-	-
Bestuur	V 24	-	-	-	-	-
Communicatie en voorlichting	-	-	-	-	-	-
Dienstverlening	V 459	V 611	V 252	V 253	V 208	V 208
Fysieke veiligheid	V 261	V 96	V 97	V 97	V 97	V 97
Sociale cohesie	V 4	-	-	-	-	-
Overhead	V 505	V 173	V 340	V 347	V 353	V 359
Totaal baten	V 1.253	V 881	V 689	V 697	V 658	V 664
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 11.706	N11.363	N13.916	N14.168	N14.328	N14.382
storting in reserve	N 80	N 179	N 844	N 310	N 115	N 252
onttrekking aan reserve	V 647	V 1.174	V 1.288	V 861	V 713	V 861
Geraamd programma resultaat	N 11.138	N10.368	N13.472	N13.617	N13.729	N13.773

3.5 Programma 5 financiën en belastingen

Reguliere taken

- Beheer van de gemeentefinanciën conform (wettelijke) kaders
- Belastingheffing en –invordering
- Tijdig bijwerken van beheer verordeningen

3.5.1 Inleiding

De algemene inkomsten van de begroting verantwoorden wij in het programma Financiën & Belastingen. De hoofddoelstelling is een sluitende begroting te presenteren. Daarnaast bewaken wij binnen dit programma de (financiële) soliditeit op langere termijn. Belangrijk hierbij is tijdig in te spelen op financiële ontwikkelingen in relatie tot de noodzaak voor het creëren van financiële ruimte voor inhoudelijke ontwikkelingen. Bij de kadernota 2020 hebben we uw raad geïnformeerd over de negatieve financiële ontwikkelingen voornamelijk in het sociaal domein. In het hoofdstuk "ombuigingen" hebben we een aantal denkrichtingen uitgewerkt ten behoeve van een sluitende begroting.

3.5.2 Ambitie en ontwikkelingen

Aan de basis van de solide financiële positie staat een gedegen beheer binnen de gemeente Sliedrecht. Om dit beheer nog beter vorm te geven zijn er de tussentijdse rapportages, waardoor we op de begrotingsuitvoering tijdig kunnen bijsturen. In 2019 zijn we gestart met het ontwikkelen van tussenrapportages die inzicht geven in de inhoudelijke voortgang van het College Uitvoeringsprogramma (CUP) en de investeringen. Daarnaast geven deze rapportages inzicht in de verwachte financiële uitkomsten. Dit met als doel te komen tot een instrument dat de raad, meer dan voorheen, in staat stelt kennis te nemen van de voortgang en waar nodig bij te sturen. Deze tussenrapportages worden verder doorontwikkeld in 2020 en verder. Anderzijds zijn er de verordeningen. De verordeningen zijn belangrijke kaders voor het administratief beheer. Wij zorgen er dan ook voor dat de verordeningen actueel zijn.

Het beheer van de verbonden partijen krijgt de nodige aandacht. Aan de ene kant is het risico voor de gemeente Sliedrecht, gezien vanuit het bedrag waarvoor Sliedrecht garant staat, substantieel. Aan de andere kant zorgen de Gemeenschappelijke Regelingen voor een groot deel voor de begrotingsuitvoering. Beheersmatig geven wij het beheer van de verbonden partijen een prominente plaats in de P&C cyclus. Daarmee lichten wij jaarlijks de partijen waarvoor wij garant staan door. Voor het beheer van de Gemeenschappelijke Regelingen zoeken wij samen met de andere eigenaren naar een versterking van de Governance.

3.5.3 Speerpunten

18. Financiën			
Wat willen we bereiken?			
Het huishoudboekje van de gemeente Sliedrecht is en blijft op orde.			
Resultaten in 2020	Wat gaan we ervoor doen in 2020?	Wat is de planning?	Wat kost het?
Tarieven die niet gebaseerd zijn op reële kosten zijn aangepast waarbij financiële gevolgen voor instellingen zijn geëvalueerd en, indien nodig, zijn gecompenseerd. <u>Planning 2020</u>	- Voor zover de marktconforme prijzen nog niet van toepassing zijn op contracten zullen wij die bij afsluiten/vernieuwen opnieuw volgens marktconforme huurprijzen afsluiten. - De structurele borging van het proces.	- Q2 - Continue	

3.5.4 Beleidsindicatoren

	Naam indicator	Meest Recente Waarde Sliedrecht	Streefwaarde
5a	Netto schuldquote	87% in 2020	90% - 130%
5b	Solvabiliteitsratio	29% in 2020	20% - 50%
5c	Structurele exploitatieruimte	-0,1% in 2020	0%

5a

De netto schuldquote is de netto schuld als aandeel van de inkomsten. Het geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft. Het zegt daarnaast iets over de flexibiliteit van de begroting: veel schulden en kapitaallasten leiden tot een inflexibele begroting. Een netto schuldquote tussen de 90% en 130% wordt landelijk gezien als norm "Voldoende" en wordt voor Sliedrecht als streefwaarde gehanteerd. Sliedrecht scoort op dit moment beter dan haar streefwaarde.

5b

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen op langere termijn te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen weer. Er is geen harde norm voor dit kengetal maar een percentage van 20% tot 50% wordt doorgaans als voldoende gezien.

5c

De structurele exploitatieruimte geeft weer hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening of begroting. Een kengetal groter dan 0 duidt op structurele ruimte.

3.5.5 Bijdrage verbonden partijen

Drechtsteden (GR)-Gemeentelijke Belastingdienst

GRD behartigt de gemeenschappelijke regionale belangen op het gebied van staf- en ondersteunende diensten en bedrijfsvoering.

Daarnaast draagt Drechtsteden zorg voor:

1. De efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen, voor de heffing en invordering waarvan de gemeenteraden van de gemeenten belastingverordeningen en kwijtscheldingsregels hebben vastgelegd, elk voor zover het hun gebied betreft.
2. De uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, elk voor zover het hun gebied betreft.

3.5.6 Reguliere taken

Kaders waarbinnen het college werkt		
Vigerend beleidskader	Vastgesteld	
Verordening 212	Raad, 2019	
Financieringsstatuut	Raad, 2016	
Nota activabeleid	Raad, 2016	
Nota reserves en voorzieningen	Raad, 2016	
Nota weerstandsvermogen en risicomanagement	Raad, 2014	
Rapportage Financiële Strategie	Raad, 2013	
Verordening 213a	Raad, 2004	

3.5.7 Overzicht van baten en lasten

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Algemene heffingen	N 458	N 2.526	N 407	N 796	N 270	N 252
Totaal lasten	N 458	N 2.526	N 407	N 796	N 270	N 252
Baten:						
Algemene heffingen	V 42.138	V 44.189	V 46.804	V 48.050	V 47.696	V 48.717
Totaal baten	V 42.138	V 44.189	V 46.804	V 48.050	V 47.696	V 48.717
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	V 41.680	V 41.663	V 46.398	V 47.254	V 47.966	V 48.465
storting in reserve	N 1.774	N 180	N 186	N 196	N 199	N 195
onttrekking aan reserve	V 1.645	-	-	-	-	-
Geraamd programma resultaat	V 41.551	V 41.483	V 46.212	V 47.057	V 47.767	V 48.269

4

PARAGRAFEN

4.1 Paragraaf lokale heffingen en belastingen

4.1.1 Inleiding

In deze paragraaf geven wij inzicht in de tarieven en de tariefontwikkeling met betrekking tot de lokale heffingen en belastingen.

De lokale heffingen kunnen we onderscheiden in gebonden en ongebonden heffingen. Gebonden wil zeggen dat de besteding gerelateerd is aan een direct aanwijsbare tegenprestatie van de gemeente. Dit zijn retributies (bijvoorbeeld leges, marktgeld) of bestemmingsheffingen (bijvoorbeeld afvalstoffenheffing, rioolheffing). Deze heffingen worden verantwoord op de desbetreffende gemeentelijke programma's en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Ongebonden lokale heffingen zijn zogenaamde zuivere belastingen. De opbrengsten hieruit kunnen door de gemeenteraad vrijelijk binnen het werkterrein van de gemeente worden ingezet. Het gaat hierbij om de onroerendezaakbelastingen (OZB), hondenbelasting en precariobelasting. Deze heffingen zijn niet verbonden aan een inhoudelijk programma en behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Wij zetten de revenuen uit de hondenbelasting volledig in voor zaken die met honden te maken hebben.

Deze paragraaf heeft betrekking op beide heffingen. In het vervolg gaan wij achtereenvolgens in op:

- Ontwikkelingen en rijksbeleid;
- overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen;
- heffingen woonlasten (lokale lastendruk);
- overige lokale heffingen;
- kwijtscheldingen;
- Kostendekkendheid.

4.1.2 Ontwikkelingen en rijksbeleid

Vervangen macronorm OZB door benchmark lokale lasten

Tot en met 2019 gold de zogenoemde 'macronorm'. Dit was een afspraak tussen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Rijksoverheid over de maximale stijging van de landelijke opbrengst onroerendezaakbelastingen (OZB).

In 2020 komt er een benchmark, waarin naast de OZB ook de riool- en afvalstoffenheffing worden vergeleken. Door een vergelijking van de gemeentelijke woonlasten en de tariefontwikkeling met landelijke en provinciale gemiddelden, moeten de onderlinge verschillen tussen gemeenten nog inzichtelijker worden. Ook moet de benchmark het lokale debat over de keuzes voor ontwikkelingen, zoals stijging van de lasten, bevorderen.

De huidige macronorm bepaalt de maximale jaarlijkse stijging van de ozb-opbrengsten van alle gemeenten samen en stamt uit 2007. Sinds die tijd is de vergelijking van de lokale lasten tussen gemeenten volgens het Rijk beter mogelijk geworden. Onder meer door de jaarlijkse Atlas van de lokale lasten van het COELO en de wettelijke verplichting om in de gemeentebegroting de ontwikkelingen toe te lichten.

Ook bleek al in 2014 dat de macronorm geen effectief instrument is. 'Het heeft niet bijgedragen aan de gematigde lastenontwikkeling. De besluitvorming over tarieven in gemeenten is namelijk in de eerste plaats geënt op lokale afwegingen,' schrijft minister Ollongren in haar brief aan de Tweede

Kamer over de invoering van de benchmark lokale lasten. Volgens haar zullen gemeenten door de benchmark nog scherper worden op een deugdelijke onderbouwing van de lastenontwikkelingen.

Precariobelasting op kabels, buizen en leidingen van nutsbedrijven

1 juli 2017 is wetgeving in werking getreden die bepaalt dat gemeenten geen precariobelasting meer kunnen heffen over netwerken van nutsbedrijven. Gemeenten die op 10 februari 2016 een tarief hadden voor nutsnetwerken kunnen tot en met 2021 precariobelasting hierover blijven heffen. Hierbij geldt wel dat die gemeenten maximaal het tarief in rekening kunnen brengen dat gold op 10 februari 2016.

Kostendekkendheid heffingen

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) schrijft voor dat inzichtelijk moet worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. De berekening en uitgangspunten van de kostendekkendheid worden in paragraaf 3.1.7 verder toegelicht.

Verruiming gemeentelijk belastinggebied

Al enige tijd wordt in deze paragraaf lokale heffingen in zowel de begroting als jaarrekening aandacht besteed aan de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Ook nu wordt weer een laatste stand van zaken gegeven.

Diverse studies (2015) die pleitten voor een herziening van het gemeentelijke belastinggebied, gevolgd door een eerste aanzet (2016) van de minister aan de Tweede Kamer over de hervorming van de gemeentebelastingen, hebben de vorige kabinetsperiode niet geleid tot een verdere invulling. Staatssecretaris Snel van Financiën heeft de Kamers inmiddels, zoals eerder toegezegd, via een brief geïnformeerd over het proces om te komen tot de bouwstenen voor een beter belastingstelsel waarin hij ten aanzien van gemeentebelastingen aangeeft dat een verschuiving naar een ruimer gemeentelijk belastinggebied tot de mogelijkheden behoort. De eerder uitgewerkte plannen voor een herziening van het gemeentelijke belastinggebied worden hiertoe opnieuw doordacht. De staatssecretaris heeft zich ten doel gesteld begin 2020 de concrete bouwstenen en voorstellen voor verbetering en vereenvoudigingen van het stelsel op te leveren, met daarin duiding van de knelpunten en perspectief op de oplossingen.

4.1.3 Overzicht opbrengst gemeentelijke heffingen

Onderstaande tabel geeft een overzicht, ingedeeld naar algemene dekkingsmiddelen en gebonden heffingen, met de geraamde opbrengst voor 2020 en 2019, evenals de verantwoorde opbrengsten over 2018. Wij merken op dat de verschillen tussen 2020 ten opzichte van 2019 geen indicatie geven van de stijging of daling van de tarieven, maar van de totale opbrengst. Factoren zoals ontwikkelingen in de WOZ-waarde en areaaluitbreiding spelen hierbij een belangrijke rol.

Met het opstellen van de begroting 2020 is rekening gehouden met de kadernota 2020 die door de gemeenteraad in de besluitvormende raadsvergadering van 25 juni 2019 is vastgesteld. Het uitwerken van de kaders resulteert in de onderstaande inkomsten.

Overzicht inkomsten uit algemene middelen (x € 1.000)

Algemene dekkingsmiddelen	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onroerende zaakbelasting woningen eigenaren	€ 1.962	€ 2.018	€ 2.047
Onroerende zaakbelasting niet-woningen eigenaren	€ 1.045	€ 1.091	€ 1.106
Onroerende zaakbelasting niet-woningen gebruikers	€ 631	€ 683	€ 693
Hondenbelasting	€ 87	€ 88	€ 92
Precariobelasting	€ 780	€ 787	€ 788

Overzicht inkomsten uit specifieke middelen (x € 1.000)

Gebonden heffingen	Werkelijk 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Begrafnisrechten	€ 523	€ 512	€ 512
Afvalstoffenheffingen huisvuil	€ 1.803	€ 2.061*	€ 2.132*
Containerrechten bedrijfsvuil	€ 324	€ 356	€ 372
Marktgelden	€ 54	€ 47	€ 47
Rioolheffingen	€ 2.687	€ 2.761	€ 2.761
Havengelden, incl. huur watersportvereniging	€ 67	€ 81	€ 81
Leges bouwvergunningen	€ 281	€ 450	€ 450
Reclamebelasting	€ 116	€ 126	€ 137

*) Dit is inclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing.

4.1.4 Heffingen woonlasten (lokale lastendruk)

Tot de lokale woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Deze heffingen bepalen grotendeels de gemeentelijke opbrengsten en bepalen daarmee ook grotendeels de lokale lastendruk.

In onderstaande tabel worden de ontwikkeling van de gemiddelde WOZ-waarde (= de basis voor het berekenen van de OZB-aanslag) en de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens in euro's weergegeven over 2020 en de twee voorgaande jaren. Tevens zijn hierin de geldende tarieven voor de afvalstoffen- en de rioolheffing opgenomen. De gemiddelde woonlast OZB is berekend door de gemiddelde WOZ-waarde te vermenigvuldigen met het geldende tariefpercentage. In de kolom 2020 zijn de gevolgen van de belastingvoorstellen verwerkt.

Woonlasten meerpersoonshuishouden	2018	2019	2020
Gemiddelde WOZ-waarde	€ 187.000	€ 201.000	€ 219.000
OZB eigenaren woningen	€ 183	€ 188	€ 193
Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishoudens*	€ 196	€ 209	€ 219
Rioolheffing, eigenarendeel	€ 151	€ 155	€ 155
Rioolheffing, gebruikersdeel	€ 77	€ 79	€ 79
Totaal	€ 607	€ 631	€ 647
% stijging t.o.v. vorig jaar		4,0%	2,5%

* Dit is inclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing.

Bij de berekening van de woonlasten voor 2020 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Onroerendezaakbelastingen	+ 1,4%
Afvalstoffenheffing	maximaal 100% kostendekkend
Rioolheffing	maximaal 100% kostendekkend

Deze verhogingen zijn conform Kadernota 2020⁴. Hieronder treft u per heffing een toelichting aan.

Onroerendezaakbelasting

De onroerende-zaakbelastingen (OZB) genereren vanuit het grootste deel van de gemeentelijke belastingopbrengst. De OZB bestaat uit drie verschillende belastingen: een eigenarenbelasting voor woningen en niet-woningen en een gebruikersbelasting voor niet-woningen. De opbrengst vloeit naar de algemene middelen van de gemeente. De raad bepaalt met het vaststellen van de begroting de totale opbrengst van deze heffing.

Tot en met 2019 gold als enige restrictie voor de opbrengst OZB de macronorm. Zoals onder Ontwikkelingen en rijksbeleid is opgenomen wordt deze met ingang van 2020 vervangen door de benchmark lokale lasten.

De heffingsgrondslag voor de OZB is de totale WOZ-waarde van de onroerende zaken, oftewel de WOZ-capaciteit. Deze wordt vastgesteld volgens de regels van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ). Voor 2020 gelden de WOZ-waarden met als waardepeildatum 1 januari 2019. Door de geraamde opbrengst te delen door de WOZ-capaciteit ontstaat het tarief en daarmee het bedrag dat de belastingplichtigen moeten betalen.

De OZB wordt berekend naar een percentage van de WOZ-waarde van de onroerende zaak.

De WOZ-waardeontwikkeling van peildatum 1 januari 2018 naar 1 januari 2019 is voor woningen berekend op 9% en voor niet-woningen op 2%. Rekening houdend met de gewenste (meer)opbrengst en de waardeontwikkeling leidt dit voor 2020 tot de volgende tarieven. Om de ontwikkeling van de tarieven te laten zien zijn ook de tarieven over eerdere jaren opgenomen.

Tarieven OZB	2016	2017	2018	2019	2020
Eigenaar woning	0,1058	0,1030	0,0979	0,0933	0,0879
Eigenaar niet-woning	0,1432	0,1606	0,1647	0,1681	0,1676
Gebruiker niet-woning	0,1114	0,1247	0,1186	0,1220	0,1316

Afvalstoffenheffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Wettelijk uitgangspunt is dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten voor inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval.

De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

⁴ De heffingen 2020 zijn nog niet 100% kostendekkend. In de 1^e begrotingswijzigingen 2020 (ombuigingen) wordt een voorstel gedaan om toe te groeien in vier jaar naar 100% kostendekkendheid.

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (x € 1):

Tarieven afvalstoffenheffing	2016	2017	2018	2019	2020
Meerpersoonshuishoudens	198,96	195,48 *	195,48 *	200,16 *	218,64 *
Eenpersoonshuishoudens	142,00	139,56 *	139,56 *	142,80 *	156,00 *
Wijziging		-1,7%	0,0%	7,2%	4,3%

* Dit is inclusief onttrekking van € 100.000 aan de reserve egalisatie afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Op basis van artikel 228a van de Gemeentewet hebben gemeenten de mogelijkheid om de kosten van zorgplicht voor het afvalwater alsmede de kosten van de zorg voor het hemel- en grondwater te verhalen via de rioolheffing. Welke kosten via de rioolheffing worden verhaald dient met het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) te zijn vastgesteld. De berekening van de kostendeckendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De tarieven hebben zich de afgelopen jaren als volgt ontwikkeld (x € 1):

Tarieven rioolheffing	2016	2017	2018	2019	2020
Eigenaar woning	149,76	151,08	151,08	154,68	155,16
Gebruiker niet-woning	76,34	77,04	77,04	78,84	78,48
Wijziging		0,9%	0,0%	2,4%	0,2%

Sliedrecht heft van eigenaren van panden een vast bedrag per jaar. Hierbij is de situatie per 1 januari bepalend. Ook van gebruikers van panden wordt rioolheffing geheven.

Vergelijking andere gemeenten

Vergelijking van woonlasten kan worden gemaakt met de Drechtstedengemeenten. Deze is gebaseerd op de actuele gegevens van de Digitale Atlas van de lokale lasten 2018 op www.coelo.nl en geeft de woonlasten van een meerpersoonshuishouden weer. De woonlasten in 2019 in Alblasterdam, Dordrecht, Hardinxveld Giessendam, Hendrik Ido Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht laten zich samenvatten in onderstaand schema (x € 1). De indicatie in de laatste kolom betekent hoe lager het rangnummer hoe lager de woonlasten.

Tarieven	Gemidd. WOZ	Tarief OZB	OZB eigenaar	Riool heffing e/g	Afval stoffen heffing	Totaal	Rangnr meerp. huis
Sliedrecht	199.000	0,0933	184	234	210	628	25
Papendrecht	218.000	0,1201	262	138	282	682	73
Dordrecht	188.000	0,1165	218	187	283	688	80
Alblasterdam	216.000	0,1172	253	173	339	765	204
Hardinxveld-G'dam	253.000	0,1202	304	180	326	810	270
H.I. Ambacht	239.000	0,1247	298	227	287	812	273
Zwijndrecht *	198.000	0,1210	239	298	354	869	331
Landelijk gemiddelde	266.000	0,1115	281	196	263	740	

* Voor Zwijndrecht is het totaalbedrag verlaagd met € 22 wegens een tegemoetkoming in de woonlasten.

4.1.5 Overige lokale heffingen

Hondenbelasting

De Gemeentewet regelt dat gemeenten een belasting op het houden van honden mogen heffen. De hondenbelasting is een zuivere belasting die, net als de onroerendezaakbelastingen, naar de algemene middelen van de gemeente vloeit. Wij zetten de revenuen uit de hondenbelasting volledig in voor zaken die met honden te maken hebben.

Voor 2020 zijn de tarieven verhoogd met 1,4%, zoals vastgesteld in de Kadernota.

Reinigingsrechten

Voor het ophalen van afval bij niet-woningen (winkels, bedrijven, buurtcentra, etc.) kunnen gemeenten een reinigingsrecht heffen. Uitgangspunt is dat dit kostendekkend gebeurt. Gemeenten hebben niet de verplichting afval bij bedrijven in te zamelen. Dit in tegenstelling tot het inzamelen van huishoudelijk afval bij woningen. Bedrijven dienen zelf zorg te dragen voor het afvoeren van het afval en kunnen hiervoor een contract aangaan met een erkende afvalinzamelaar.

Precariobelasting

Precariobelasting wordt geheven over voorwerpen op, onder of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Het is een zuivere belasting waarvan de opbrengst naar de algemene middelen van de gemeente gaat.

De opbrengst is sterk afhankelijk van wisselende activiteiten in de openbare ruimte, zoals het hebben van terrassen, reclameborden, uitstallingen, bouwmaterialen, kabels en leidingen, etc.

Zoals onder 'Ontwikkelingen en rijksbeleid' is opgemerkt, is het met ingang van 2022 niet meer mogelijk precariobelasting van nutsnetwerken te heffen. Gedurende de overgangstermijn mogen die tarieven niet verhoogd worden en gelden de tarieven zoals ze golden op 10 februari 2016.

Reclamebelasting

Op grond van artikel 227 van de Gemeentewet kunnen gemeenten ter zake van openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg reclamebelasting heffen. De reclamebelasting is een algemene belasting. De reclamebelasting kan mede worden gezien als een profijtbelasting, wanneer zij geheven wordt naar de mate waarin particulieren en bedrijven profiteren van overheidsvoorzieningen die het doen van openbare aankondigingen, zichtbaar vanaf de openbare weg, mogelijk maken.

Zo is bijvoorbeeld vanuit de profijtgedachte een hoger tarief denkbaar in het (winkel)centrum van een gemeente, waar immers het meeste effect wordt verwacht van de openbare aankondigingen (reclame-uitingen). Ook kan regulering worden nagestreefd met deze heffing door deze bijvoorbeeld te beperken tot - of een hoger tarief te hanteren in - bepaalde wijken, teneinde wildgroei van openbare aankondigingen tegen te gaan. Verder kan de reclamebelasting zich beperken tot een deel van de gemeente, mits daarvoor een objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaat.

Sliedrecht kent sinds 1 februari 2018 drie reclamebelastingen, namelijk Winkelgebied Burgemeester Winklerplein, Winkelgebied Kerkbuurt en Woonboulevard Sliedrecht. Deze zijn gekoppeld aan daartoe opgerichte ondernemersfondsen.

Het doel is met deze ondernemersfondsen het ondernemers- en verblijfsklimaat en daarmee de duurzame economische vitaliteit van deze winkelgebieden te versterken.

Havengeld

Voor het gebruik van de gemeentelijke haven of andere openbare werken, alsmede voor het gebruik van alle binnen deze gemeente gelegen openbare wateren wordt door de gemeente havengeld geheven. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt.

Lijkbezorgingsrechten

Als gemeente heffen wij rechten voor het gebruik van de begraafplaats en voor het verlenen van gemeentelijke diensten in verband met de begraafplaats. Uitgangspunt is dat dit ten hoogste kostendekkend gebeurt. De berekening van de kostendekkendheid wordt aan het eind van de paragraaf samengevat in een overzicht.

De overige tarieven worden verhoogd met 1,4%, zoals vastgesteld in de Kadernota.

4.1.6 Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

Als een belastingplichtige als gevolg van financiële omstandigheden niet in staat is een belastingaanslag geheel of gedeeltelijk te betalen, kan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend. De regels voor het toekennen worden bepaald door de Rijksoverheid. Deze regels komen erop neer dat kwijtschelding mag worden verleend aan belastingplichtigen die een inkomen hebben dat niet hoger ligt dan 90% van de bijstandsnorm. Gemeenten mogen hier in die zin van afwijken, dat deze inkomensgrens wordt verruimd naar 100% van de bijstandsnorm. Wij hanteren de zogeheten 100%-norm, wat betekent dat inwoners met een inkomen op bijstandsniveau in beginsel voor kwijtschelding in aanmerking komen. Er vindt ook een vermogenstoets plaats.

Een groot deel van de kwijtscheldingen wordt geautomatiseerd getoetst. Het doel hiervan is de administratieve lasten voor de burger te verminderen.

Gemeenten mogen zelf bepalen voor welke belastingen kwijtschelding wordt verleend. Wij verlenen kwijtschelding voor:

- Onroerendezaakbelastingen;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolheffing;
- Hondenbelasting (tot maximaal de helft van de verschuldigde belasting voor de eerste hond).

4.1.7 Kostendeckendheid

Voor gemeentelijke heffingen geldt de wettelijke eis van maximaal kostendeckende tarieven. In onderstaande tabel is de kostendeckering van de belangrijkste gemeentelijke heffingen voor 2020 inzichtelijk gemaakt.

Bedragen x € 1.000

Berekening kostendeckendheid	Afvalstoffen-heffing	Riool-heffing	Haven-Geld	Lijk-bezorging	Bouwleges	Reinigings-rechten	Leges Burgerzaken
Kosten taakveld (en) incl. (omslag)rente	2.598	2.282	50	383	251	301	822
Inkomsten taakveld (en), excl. heffingen	565	7	4	18	0	17	0
Netto Kosten	2.033	2.275	45	365	251	284	822
Overhead incl. (omslag)rente	807	265	27	437	245	168	0
BTW (1)	218	465					
Totale overige kosten (a)	3.057	3.005	73	802	495	452	822
Opbrengst heffingen (b)	2.036 (2)	2.718 (2)	58 (3)	512	462	372	252
Dekking (b/a *100)	67%	90%	80%	64%	93%	82%	31%

(1) Dit is inclusief de kwijtschelding.

(2) Dit is exclusief opbrengst pleziervaart van € 19.000. De kosten hebben alleen betrekking op de beroepshavens. Voor pleziervaartuigen worden nagenoeg geen directe kosten gemaakt.

De kostendeckendheid wordt overeenkomstig de regelgeving bepaald per verordening.

Over de kostendeckendheid wordt opgemerkt dat er voor gekozen is;

1. overhead toe te rekenen op basis van personeelslasten;
2. één systematiek van toerekening van overhead;
3. 100% kostendeckendheid;
4. de kwijtschelding ten laste te brengen van de heffing.

Bij geen van de gemeenteheffingen wordt 100% kostendeckendheid behaald.

4.2 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers te kunnen opvangen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen, zoals het vormen van voorzieningen of het afsluiten van verzekeringen. Het weerstandsvermogen is mede van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente.

De raad heeft op 11 maart 2014 de nota Weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld. In deze nota zijn de beleidskaders opgenomen die richting geven aan de uitvoering van het gemeentelijk risicomanagement in Sliedrecht. De paragraaf is opgebouwd uit een drietal blokken: het risicoprofiel Sliedrecht, de weerstandscapaciteit en als laatste de weerstandsratio.

4.2.1 Risicoprofiel gemeente Sliedrecht

Bedragen x € 1.000					
Risicogebied	Zie	Maximaal risico	Structureel/ Incidenteel	Kans-klasse	Risico bedrag
Organisatierisico's	A	1.085	I	I	210
Onzekerheden algemene uitkering	B	350	S	I	109
Verbonden partijen	C	2.689	S	I / II	2.528
Garantstellingen	D	668	I	I/ IV	574
Dividend	E	100	I	II	38
Projectrisico's, waardering vastgoed en grondexploitaties	F	4.412	I	I/II/III/IV	3.134
Totaal					6.594

Kanscategorie	Kansklasse in %
I 'Onwaarschijnlijk / klein'	12,50%
II 'Mogelijk'	37,50%
III 'Aanzienlijk'	62,50%
IV 'Waarschijnlijk'	87,50%

Het laatste vastgestelde risicoprofiel van de gemeente Sliedrecht is vastgelegd in de jaarrekening 2018 die door de raad op 9 juli 2019 is vastgesteld. Deze bedroeg € 6,1 mln. Het risicoprofiel in deze begroting is ingeschat op afgerond € 6,6 mln. Ten opzichte van de jaarrekening 2018 wordt de stijging van € 0,5 mln. in hoofdzaak verklaard door:

Verlaging risicoprofiel organisatierisico's € 250.000

Als gevolg van de op 28 juni 2016 verhoogde reserve frictiebudget is vanaf toen een risico-inschatting gemaakt voor verdere organisatierisico's. De kansklasse van deze risico-inschatting is verlaagd van II: "Mogelijk" naar I: "Onwaarschijnlijk/klein" als gevolg van de fase waarin Sliedrecht zich bevindt. Hierdoor is het risico met € 250.000 afgenomen.

Verhoging risicoprofiel verbonden partijen € 900.000

De stijging van het risicoprofiel van de verbonden partijen van € 0,9 mln. is te verklaren door een viertal ontwikkelingen:

1. Taakstelling GRD € 5 mln.	€ 0,6 mln.
2. Taakstelling DG&J € 5 mln.	€ 0 mln.
3. Vervallen risico Drechtwerk en GRD	-/- € 0,3 mln.
4. Richtlijn Provincie extra middelen Jeugd na 2021	<u>€ 0,6 mln.</u>
	€ 0,9 mln.

1. Op 2 juli 2019 heeft de Drechttraad door middel van een amendement op de begroting 2020 onder andere besloten tot een taakstelling van € 5 mln. Dit heeft in de Drechttraad van 1 oktober 2019 nog niet geresulteerd in besluitvorming op concrete maatregelen. Het risico bestaat dat deze taakstelling niet wordt gerealiseerd.
2. De DG&J heeft op 12 september 2019 haar 1e tussenrapportage 2019 vastgesteld waarin een stijging van de kosten jeugdzorg is opgenomen van structureel ruim € 10 mln. Hierbij is tevens besloten tot een taakstelling van € 5 mln. in 2020, € 5 mln. in 2021 en € 4,7 mln. in 2022. Omdat de taakstelling nog niet concreet is ingevuld met maatregelen bestaat het risico deze taakstelling niet wordt gecompenseerd door mogelijke maatregelen. In het risicoprofiel van Sliedrecht, zoals vastgesteld in de jaarrekening 2018, werd al rekening gehouden met een risico van stijgen kosten voor jeugdzorg van € 0,3 mln. Daarom heeft voornoemd risico geen financieel effect op het weerstandsvermogen.
3. In 2019 is het Financieel toezichtkader gemeenten vernieuwd dat per begrotingjaar 2020 ingaat. Een van de wijzigingen betreft het uitgangspunt dat de ramingen van de gemeente gelijk moeten zijn aan de vastgestelde begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen, die leidend zijn. Zoals ook al in de kadernota 2020 is aangegeven komt hiermee een specifiek risico van een hogere bijdrage GRD en Drechtwerk in 2020 en verder te vervallen omdat dit risico inmiddels in de exploitatie van de gemeente Sliedrecht is verwerkt.
4. Op 9 juli is een richtlijn uitgegeven door het Rijk in overleg met de provinciale toezichthouders waarin is aangegeven in welke mate de gemeente mag omgaan met extra gelden jeugdzorg vanaf 2022. Sliedrecht heeft deze extra gelden jeugdzorg vanaf 2022 structureel verwerkt in haar begroting 2020 omdat wordt voldaan aan de richtlijn. Het risico bestaat echter wel dat op basis van het aangekondigde onderzoek deze extra gelden uiteindelijk niet worden verstrekt in 2022 en verder.

Verlaging risicoprofiel garantstellingen € 11.000

De verlaging van dit risicoprofiel is in hoofdzaak te verklaren door de afname van bedrag waarvoor de gemeente Sliedrecht garant staat als gevolg van aflossing van leningen door de garantnemer.

Verlaging risicoprofiel dividend € 55.000

Door het principebesluit over te gaan tot verkoop van de aandelen Eneco is het risico op een lager dividend niet meer structureel ingeschat maar incidenteel. Dit verlaagt het risicoprofiel met € 55.000.

4.2.2 Toelichting risicoprofiel gemeente Sliedrecht

A. Organisatierisico's (programma Bestuur, veiligheid en organisatie)

In 2014 heeft de raad een budget beschikbaar gesteld voor organisatieontwikkeling. De raad heeft op 28 juni 2016 ingestemd met verhoging van de Reserve frictiebudget/organisatieontwikkeling met € 1.000.000. In het raadsvoorstel is een tweetal scenario's genoemd die variëren van € 1.500.000 tot € 2.500.000. Op basis van de genoemde scenario's bedraagt de risico-inschatting voor verdere organisatierisico's een incidenteel bedrag van € 1.000.000 en € 85.000 voor mobiliteitsdossiers.

B. Risico's algemene uitkering (Ondersteunend programma Financiën en belastingen)

De algemene uitkering wordt meerdere keren per jaar geactualiseerd. De volgende tranche van de herziening kan een negatief effect hebben op onze algemene uitkering. Het maximale risico wordt geschat op ca. 1% van de algemene uitkering en bedraagt ongeveer € 350.000. De kans schatten wij op dit moment laag in vanwege de relatie tussen de algemene uitkering en de (stijgende) rijksuitgaven.

De invloed die Sliedrecht hierop kan uitoefenen is minimaal. Het inzetten van PAUW (een systeem voor de berekening van de algemene uitkering), het op orde zijn van de basisregistraties en het tijdig signaleren van ontwikkelingen die kunnen leiden tot afwijkingen zijn de belangrijkste beheersmaatregelen.

C. Risico's bij verbonden partijen (Alle programma's)

Er is sprake van een algemeen risico door deelname aan een Gemeenschappelijke Regeling. Negatieve exploitatieresultaten worden doorgelegd naar de deelnemende gemeenten. De totale bijdrage aan verbonden partijen bedraagt in 2020 naar verwachting € 18,6 miljoen. Uitgaande van een maximaal 5% overschrijding van de begroting van de gemeenschappelijke regelingen is het maximale risico afgerond € 0,9 mln. De mate van beïnvloedbaarheid voor Sliedrecht is beperkt. De beheersmaatregelen zijn gericht op het houden van toezicht op risicomanagement bij de verbonden partijen (tijdig beoordelen van financiële documenten, signaleren van afwijkingen en verwerken naar de raad). Daarnaast bestaat een specifiek risico op oninbaarheid van een verstrekte lening van de GR Drechtwerk aan een partner, een specifiek risico voor frictiekosten bij de GR VRZHZ. Een specifiek risico op basis van de kosten sociaal domein bij de GRD en de DG&J en een positief specifiek risico voor de mogelijke extra gelden Jeugdzorg na 2021.

D. Risico's garantstellingen (Alle programma's)

De gemeente Sliedrecht staat garant voor diverse instellingen. De gewaarborgde geldleningen bedragen naar verwachting per ultimo 2020 € 122 mln. In dit bedrag zijn ook leningen meegenomen van woningcorporatie Stichting Tablis Wonen voor een bedrag van € 97,0 miljoen. De gemeente is hier niet de eerste garantsteller, maar achtervang voor het Waarborgfonds Sociale Woningbouw.

De huidige beleidslijn is dat 2,5% van het bedrag waarvoor de gemeente eerste garantsteller is wordt aangemerkt als risico. Daarnaast worden de risico's in de garantstellingen individueel beoordeeld door de jaarlijkse toets van de jaarrekeningen van belangrijke garantstellingen, op aspecten als solvabiliteit en liquiditeit. Daarnaast maakt dit onderdeel uit van de verbijzonderde interne controle.

E. Risico dividendontvangsten (Algemene dekkingsmiddelen)

De gemeente Sliedrecht bezit aandelen in het nutsbedrijf Eneco en Stedin waarbij jaarlijks dividend wordt ontvangen. De dividendraming is gebaseerd op de werkelijke ontvangsten van de afgelopen vier jaar met een veiligheidsmarge van 15%. Het effect van bovenstaande is ingeschat op € 100.000 structureel. De mate van beïnvloedbaarheid is gering.

F. Projectrisico's, waardering vastgoed en grondexploitaties (Alle programma's)

Na het treffen van beheersmaatregelen blijft altijd een risico bestaan bij de waardering van vastgoed en projecten en grondexploitaties. Dat is inherent aan het karakter van deze posten. Deze risico's kunnen bestaan uit:

- Risico's die verband houden met de aard van het plan, bijvoorbeeld omdat er woningen zijn geprogrammeerd die niet goed in de markt liggen;
- Risico's die verband houden met het tijdstip van realisatie van het plan: veel plannen schuiven door, in afwachting van betere tijden. Dit kan leiden tot hogere rentekosten en werken door in de waarde van het plan;
- Risico's die verband houden met gehanteerde parameters, bijvoorbeeld indexering van prijzen en rentestanden;
- Overige risico's, bijvoorbeeld wanneer sprake is van onzekere subsidies, bodemverontreiniging, planschades, claims e.d.

4.2.3 Bepaling van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves. De raad heeft besloten de laatste twee vooralsnog niet op te nemen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Bij de kadernota 2015 is toegezegd de algemene reserve op te splitsen in een risicoreserve en een (vrij besteedbare) algemene reserve, waaruit onder andere de strategische projecten uit het CUP gefinancierd kunnen worden. De algemene reserve en algemene risicoreserve vormen samen de weerstandscapaciteit van de gemeente Sliedrecht.

De raad heeft in het beleidskader aangegeven dat een weerstandsratio van 0,75 gehanteerd wordt. Bij een risicoprofiel van afgerond € 7.100.000 is de minimale hoogte van de algemene risicoreserve daarmee afgerond € 5.325.000.

De weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende twee delen:

bedragen x € 1.000	
Weerstandscapaciteit	2020
Algemene risicoreserve	3.615
Algemene reserve	1.688
Verwachte stand 1 januari 2020	5.303

Stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit

Een stille reserve is een 'overschot' op de bezittingen van de gemeente doordat deze meer waard zijn dan op de balans van de gemeente zijn opgenomen. Volgens de verslaggevingsvoorschriften van gemeenten, het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna BBV), dienen bezittingen van gemeente te worden gewaardeerd op vervaardigingsprijs / verkrijgingsprijs (historische kosten). Dit betekent dat indien een bezitting van de gemeente in de markt meer waard wordt dan gewaardeerd op haar balans, de gemeente deze bezitting niet mag herwaarderen en er hierdoor een stille reserve kan ontstaan.

De onbenutte belastingcapaciteit betreft de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en rechten te verhogen. Het betreft het verschil tussen het niveau gehanteerd volgens artikel 12 van de Financiële verhoudingswet en het feitelijk gehanteerde belastingtarief in Sliedrecht.

Conform de vastgestelde nota Weerstandsvermogen en risicomanagement maken de stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit geen onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Wel wordt hierin inzicht gegeven.

Stille reserve vastgoed

Op vastgoed is een verschil te maken tussen vastgoed waarvoor een, wat de omvang betreft, redelijke markt is zoals voor woningen en kantoren, en vastgoed waarvoor een beperkte markt is zoals voor zwembaden en sportvoorzieningen. Voor de inschatting van de stille reserve vastgoed kan een vergelijking gemaakt worden van de WOZ waarde en de boekwaarde. Hierbij is de WOZ waarde voor het vastgoed waarvoor een beperkte markt is, uit voorzichtigheidsprincipe uitgegaan van een executiewaarde van 70% van de WOZ waarde.

De stille reserves zijn geactualiseerd met de meeste recente WOZ waarden en boekwaarden. Ten basis van bovenstaande uitgangspunten bestaat een stille reserve vastgoed van afgerond € 4,7 mln. Deze stille reserve kan als volgt uitgesplitst worden:

bedragen x € 1.000	
Type vastgoed	Stille reserve
Redelijke markt	2.412
Beperkte markt	2.256
Totaal stille reserve vastgoed	4.668

Stille reserve aandelen

De gemeente bezit aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten, ROM-D, Oasen, Stedin en Eneco. In het consultatiedocument Aandeelhouderschap Eneco Groep NV, dat de Aandeelhouderscommissie van Eneco (AHC) heeft gepubliceerd, is met diverse voorbehouden een grove inschatting van de marktwaarde van de aandelen Eneco gegeven. Dit is ongeveer € 500 tot € 580 per aandeel. Uitgaande van een marktwaarde van € 540 per aandeel bestaat een stille reserve in de aandelen Eneco van € 15,2 miljoen. Tegenover deze stille reserve staat overigens wel structurele dividenduitkering in de begroting.

De aandelen BNG kennen volgens het jaarverslag 2018 van de BNG een waarde van afgerond € 76,- per aandeel. Uitgaande van deze waarde bestaat een stille reserve in de aandelen BNG van afgerond € 2,3 miljoen.

Onbenutte belastingcapaciteit

Voor Sliedrecht bestaat deze onbenutte belastingcapaciteit uit het volgende:

bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Bedrag
Capaciteit OZB	2.199
Capaciteit riolering	49
Capaciteit afval en reiniging	339
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	2.587

Dit houdt in dat structureel ruim € 2,5 mln. aan extra belastingopbrengsten gegenereerd kan worden binnen de Financiële verhoudingswet.

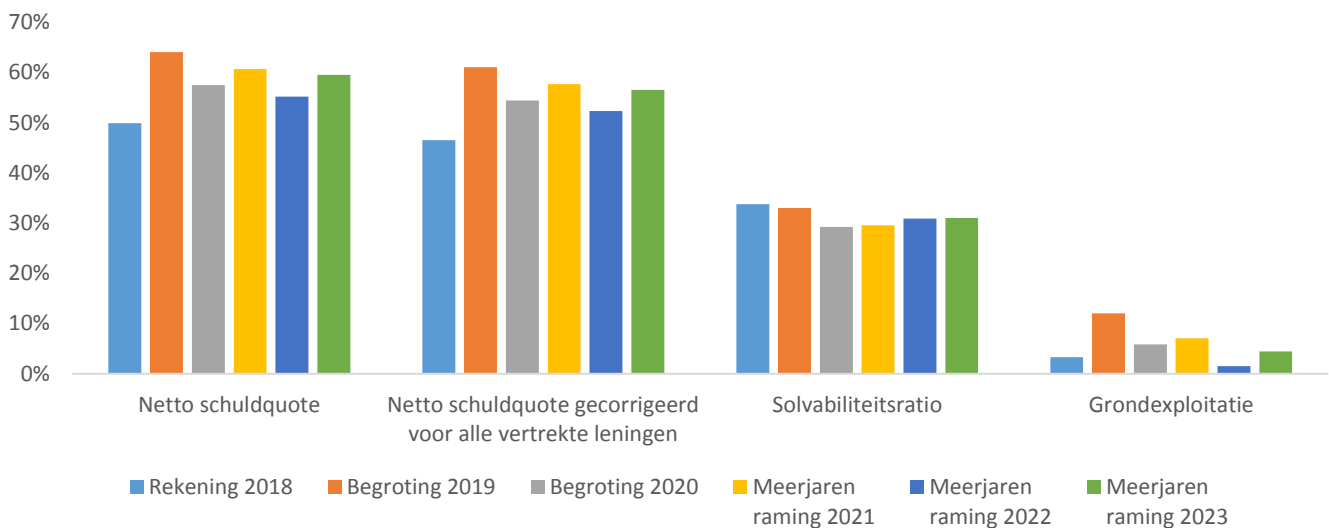
Het totaal aan stille reserves voor Sliedrecht bedraagt:

bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Verwachte waarde
Stille reserve vastgoed	4.668
Stille reserve aandelen	17.500
Onbenutte belastingcapaciteit	2.587
Totaal	24.755

4.2.4 Financiële kengetallen

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Meerjaren raming 2021	Meerjaren raming 2022	Meerjaren raming 2023
Netto schuldquote	50%	64%	42%	36%	30%	26%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle vertrekte leningen	47%	61%	39%	33%	27%	23%
Solvabiliteitsratio	34%	33%	45%	48%	50%	52%
Grondexploitatie	3%	12%	6%	7%	2%	4%
Structurele exploitatieruimte	0,31%	1,00%	-0,11%	0,39%	0,07%	-0,04%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	84,09%	85,85%	87%	87%	87%	87%

De *netto schuldquote* is de netto schuld als aandeel van de inkomsten. Het geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft. Het zegt daarnaast iets over de flexibiliteit van de begroting: veel schulden en kapitaallasten leiden tot een inflexibele begroting. Een netto schuldquote tussen de 90% en 130% wordt gezien als voldoende. Een lagere netto schuldquote dan 90% wordt gezien als goed.

De *solvabiliteitsratio* geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen op langere termijn te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen weer. Er is geen harde norm voor dit kengetal maar een percentage van 20% tot 50% wordt doorgaans als voldoende gezien.

Het kengetal *grondexploitatie* geeft een indicatie van de verhouding van de in exploitatie genomen gronden ten opzichte van de totale baten. Het geeft een indicatie of een gemeente veel geld in grond heeft geïnvesteerd, geld dat in de toekomst moet worden terugverdiend. Een kengetal grondexploitatie lager dan 20% wordt gezien als goed.

De *structurele exploitatieruimte* geeft weer hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening. Een kengetal groter dan 0 duidt op structurele ruimte.

De *belastingcapaciteit* maakt inzichtelijk welke mogelijkheden de gemeente heeft voor het genereren van hogere baten. Dit kengetal geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. De woonlasten van een gezin bij gemiddelde WOZ-waarde worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Is het kengetal lager dan 100%, dan zijn de woonlasten lager dan gemiddeld in Nederland. Het verschil tussen het kengetal en 100% geeft de ruimte aan om de belastingen te verhogen tot het gemiddelde.

Resumerend

Eén kengetal in een enkel jaar geeft op zich nog niet veel informatie. Deze moeten vooral in samenhang worden gezien. Op basis van de kengetallen kan geconcludeerd worden dat Sliedrecht een laag risicoprofiel heeft. Er is een relatief goede ratio ten aanzien van schuldquote, solvabiliteit en grondexploitatie.

De toezichthouders hebben voor de kengetallen onderstaande signaleringswaarden vastgesteld om trends te kunnen ontdekken. Aan deze categorieën is geen kwalificatie gegeven omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf dient plaats te vinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote			
a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20-50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20-35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Belastingcapaciteit	< 95%	95-105%	> 105%

Over het geheel genomen scoort Sliedrecht in de minst risicovolle categorie A.

4.2.5 Conclusie over het weerstandsvermogen

Bij deze begroting is een nieuwe risico-inventarisatie uitgevoerd. De uitkomst van de inventarisatie is een risico van afgerond € 6.6 mln. Conform het gemeentelijk beleid is de minimumhoogte van de algemene (risico-) reserve 0,75x de hoogte van de risico's en komt uit op een bedrag van afgerond € 4,95 mln. De gemeente beschikt over een algemene (risico) reserve van € 5,3 mln.

Daarnaast beschikt de gemeente Sliedrecht over stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit die niet meegenomen zijn in de berekening van de weerstandscapaciteit.

4.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

De gemeente beheert de openbare ruimte waarin een groot aantal activiteiten plaatsvindt zoals wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig: wegen, riolering, kunstwerken, groen, verlichting en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan, is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. In dit onderdeel van de programmabegroting wordt aangegeven voor welk ambitieniveau de gemeente heeft gekozen, inclusief de financiële consequenties hiervan. Het door de raad gewenste onderhoudsniveau is van invloed op de lasten.

Het beleid op de kapitaalgoederen wordt door middel van beleidsnota's vastgesteld. Dergelijke nota's bieden de mogelijkheid om algemene beleidslijnen met betrekking tot de inhoudelijke kaders (de visie van de raad op de kwaliteit van de kapitaalgoederen) en procedurele kaders (afspraken tussen raad en college over besluitvorming en informatievoorziening) vast te stellen.

Het beleid van de gemeente voor het onderhoud van kapitaalgoederen is o.a. opgenomen in;

- de Nota onderhoud gebouwen (vastgesteld in 2006);
- het Gemeentelijk Rioleringsplan 2019-2023 (vastgesteld in 2018);
- het Beleidsplan onderhoud wegen 2015-2025 (vastgesteld in 2014);
- het Beleidsplan openbare verlichting (vastgesteld in 2014);
- het Beheerplan onderhoud bruggen (vastgesteld in 2014);
- het Groenbeleidsplan (vastgesteld in 2015);
- het Uitvoeringsbeleid speel- en sportruimte Sliedrecht (vastgesteld in 2016).

Als uitgangspunt geldt dat op basis van beheerplannen jaarlijks budgetten worden geraamd voor het onderhoud dat in het begrotingsjaar moet worden uitgevoerd en dat voldoende wordt gereserveerd (stortingen in onderhoudsvoorzieningen) of dat investeringsbesluiten genomen worden voor het uitvoeren van toekomstig onderhoud. Hierna gaan we nader in op de specifieke beleidsvelden.

4.3.2 Openbaar groen en speelvoorzieningen

De gemeenteraad heeft op 31 maart 2015 het Groenbeleidsplan Sliedrecht vastgesteld. Het Groenbeleidsplan vormt de basis voor het groenbeheer en toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot groen in Sliedrecht. Op basis van dit plan wordt door middel van het regulier groenbeheer en renovatieprojecten consequent naar de vastgelegde kwaliteiten en eindbeelden toegewerkt. Aanpassingen van het groen worden op basis van dit plan op verantwoorde wijze gedaan. Het plan vormt ook een belangrijk toetsingskader bij de belangenafwegingen tussen groene en overige functies en geeft de nieuwe beleidskaders voor verkoop en verhuur van gemeentelijk groen. In dit plan zijn tevens de beeldkwaliteiten van het beheer in de verschillende gebieden van Sliedrecht opgenomen. In 2019 is een start gemaakt met de evaluatie van het Groenbeleidsplan dat in het 1^e kwartaal 2020 ter vaststelling is aangeboden.

De gemeente Sliedrecht vindt het van belang dat de gemeente voldoende groen heeft en behoudt. Om te bewaken dat er voldoende bomen in de gemeente blijven, wordt bijgehouden hoeveel kapvergunningen verleend worden en hoeveel bomen worden aangeplant.

Ook hebben we aandacht voor de biodiversiteit en werken we in een aantal stappen toe naar 10% meer bomen in Sliedrecht conform de opgave uit het College Uitvoeringsprogramma.

Voor de groenprojecten wordt de meerjarenplanning "Integrale meerjaren operationele planning" gevolgd. Dit houdt in dat in 2020 de volgende gebieden worden aangepakt:

- Middenveer (integraal met de herbestrating)
- Vogelbuurt Noord (samen met de aanleg van het warmtenet)
- Parallelweg langs Benedenveer (afronding project Benedenveer)
- Professorenbuurt (in aansluiting op de nieuwbouw)

In het College Uitvoeringsprogramma is voor 2020 een extra bedrag opgenomen voor het 'vergroenen' van een aantal doorgaande wegen.

Speelvoorzieningen

Op 10 mei 2016 heeft de gemeenteraad het besluit genomen in vijf jaar tijd de speelplekken in Sliedrecht op te knappen en om te vormen tot uitdagende speel-, sport- en ontmoetingsplekken. Elke buurt krijgt meerdere speelplekken met uitdagende speeltoestellen, passend bij deze tijd. Naast spelen en sporten komt de focus ook te liggen op ontmoeting tussen jong en oud in de buurt. Er is ruim een miljoen euro geïnvesteerd in de looptijd van het project en dit wordt in 2020 afgerond.

Daarmee zijn alle buurten voor de komende tien tot vijftien jaar weer voorzien van uitdagende speel-, sport- en ontmoetingsplekken.

Voor 2020 is de planning om de buurten de Weren, de Hoven en de Nijverwaard aan te pakken.

4.3.3 Riolering

De gemeentelijke taken op het gebied van de riolering zijn gebaseerd op de Waterwet. Voor de uitvoering van deze wettelijke verplichting is gemeentelijke autonome beleidsruimte beschikbaar. Naast de waterwet moet voldaan worden aan de richtlijnen van de waterkwaliteitsbeheerders (Waterschap Rivierenland en Rijkswaterstaat). Goede aanleg en beheer van de riolering is van groot belang voor de gezondheid van onze inwoners en een van de hoofdtaken van de gemeente.

Eind 2018 is het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2019-2023 door de gemeenteraad vastgesteld. In het GRP is beschreven hoe de gemeente Sliedrecht invulling geeft aan de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. In het GRP is de koers van de afgelopen jaren gecontinueerd, waarbij ook de rioolheffing – behalve indexatie – de komende jaren niet wordt verhoogd. Het realiseren van waterberging, samen met het waterschap Rivierenland, is nodig vanuit afspraken uit het verleden. Komende jaren moet Sliedrecht in beeld brengen wat de kwetsbaarheden zijn vanwege het veranderende klimaat. Op basis van de uitkomsten volgt een strategie hoe met het veranderende klimaat in Sliedrecht om te gaan.

Wat betreft rioolvervanging, worden de komende jaren de volgende projecten voorbereid en uitgevoerd:

- Rioolvervanging Vogelbuurt en Professorenbuurt – komende jaren
- Rioolvervanging Rivierenbuurt – 2021 en 2022

4.3.4 Waterbeheer

Voortvloeiend uit het Stedelijk Waterplan Plan (SWP) zijn de afgelopen jaren maatregelen getroffen om de waterkwaliteit te verbeteren. Dit plan is, na een evaluatie met het Waterschap in 2011, voor onbepaalde tijd verlengd.

Het Waterschap stelt middelen beschikbaar voor verbeteringen aan de waterhuishouding. Particulieren kunnen sinds 2018 ook gebruik maken van een subsidieregeling voor klimaatmaatregelen die ertoe bijdragen dat hemelwater vastgehouden wordt op eigen terrein.

Sinds 1 januari 2015 is 75% van de watergangen in beheer en eigendom overgegaan naar Waterschap Rivierenland (WSRL). Daarmee hebben al deze watergangen conform de keur en legger van WSRL tevens een A-status gekregen. De gemeente voert in opdracht van het waterschap het onderhoud uit. Het kroosruimen in het oppervlaktewater is een activiteit waar waterschap en gemeente de kosten delen.

4.3.5 Wegen

Eind 2014 is het Beleidsplan Onderhoud Wegen 2015-2025 vastgesteld. Hiervan zijn de belangrijkste uitgangspunten:

- Het voorkomen van kapitaalsvernietiging;
- Het voorkomen van te grote hoogteverschillen met betrekking tot toegankelijkheidseisen;
- Het voorkomen van schadebeelden waarbij het risico van schadeclaims van toepassing is.

In 2017 is het klein onderhoud elementenverharding opnieuw meerjarig aanbesteed en in 2019 een nieuw onderhoudsbestek voor asfalt. Hiermee wordt het klein en periodiek onderhoud van wegen geregeld.

In het Integrale Meer Jaren Operationele Programma (IMJOP) zijn in 2020 de volgende activiteiten opgenomen ten aanzien van groot onderhoud wegen:

- Voorbereiding P.C. Hooftlaan, in aansluiting op de ontwikkeling op de Rivierdijk-west (locatie Lanser).
- Uitvoering en afronding van Molendijk-west/Baanhoek-oost, in het verlengde van Molendijk-oost/Kerkbuurt-west volgens de Dijkvisie.
- Uitvoering en afronding van het Bonkelaarplein.
- Uitvoering en afronding van de Middenveer en Erasmusplaats.
- Uitvoering Parallelweg langs Nijverwaard, groot asfaltonderhoud in combinatie met verkeersmaatregelen.
- Afronding werkzaamheden Weresteijn-noord, binnenpaden.
- Gefaseerde uitvoering Vogelbuurt, grootschalige aanpak in combinatie met groen, riolering, herinrichting en warmtenet.
- Uitvoering Professorenbuurt in combinatie met riolering.
- Afronding werkzaamheden Parallelweg langs Benedenveer.
- Voorbereiding van Jacob Catsstraat-zuid.

4.3.6 Bruggen

Er is op initiatief van de raad een meerjarenonderhoudsprogramma opgesteld om alle bruggen in de gemeente Sliedrecht te herstellen en te behouden. In afgelopen jaren zijn – en in de komende jaren zullen – diverse traditionele bruggen vervangen worden door meer duurzame bruggen met stalen liggers, kunststof dekken en houten leuningen.

4.3.7 Openbare verlichting

De gemeente Sliedrecht heeft het beheer en onderhoud van de openbare verlichting ondergebracht bij Stadsbeheer Dordrecht (SBD). Op basis van metingen heeft Stadsbeheer Dordrecht een

vervangingsplan opgesteld. In 2014 is een nieuw beheerplan openbare verlichting opgesteld. In dit plan is ook de toepassing van energiezuinige LED-verlichting opgenomen. De vervangingsplannen van de openbare verlichting worden integraal afgestemd op projecten in de openbare ruimte.

4.3.8 Gebouwen

Door middel van de nota 'Onderhoud alleen als het nodig is' welke is vastgesteld in de raad van 18 december 2006, wordt een onderbouwing gegeven van de onderhoudsbudgetten voor gebouwen in de begroting van Sliedrecht. Deze nota is in het laatste kwartaal van 2019 herijkt en zal naar verwachting in het eerste kwartaal 2020 ter besluitvorming worden behandeld in de raad.

Tegelijkertijd wordt er ten tijde van het opstellen van deze begroting 2020 gewerkt aan een vastgoedplan waarin alle gemeentelijke panden zijn opgenomen en per pand is aangegeven wat de toekomstige ontwikkelingen zijn rekening houdend met het reeds vastgesteld Integraal Accommodatie Plan (IAP). Voor de gebouwen worden in december 2019 de meerjarenonderhoudsplannen (mjop's) beoordeeld en (financieel) bijgesteld zodat ze aansluiten bij het nieuwe beleid. In 2020 zal er uitvoering worden gegeven aan het nieuwe beleid.

4.3.9 Binnenhaven

Hieronder valt het op diepte houden van de gemeentehaven en het daarvoor periodiek peilen, het onderhouden van de steigers en de walstroomvoorziening. Eens per tien jaar dient rekening te worden gehouden met een hoge piek aan kosten voor baggerwerkzaamheden. In 2019 worden peilingen uitgevoerd om te bepalen hoeveel bagger in de haven ligt. In 2020 is vanuit de voorziening onderhoud binnenhaven budget beschikbaar om de baggerwerkzaamheden uit te voeren.

4.3.10 Aanlegsteiger waterbus

Het vervoer door de Waterbus is geregeld in het contract tussen de Provincie en Aquabus BV. De gemeente Sliedrecht betaalt hiervoor jaarlijks een bijdrage aan Bureau Drechtsteden. Het (groot) onderhoud van de aanmeerplaats (ponton) verloopt volgens een overeenkomst met het Havenbedrijf Dordrecht. De onderhoudsmaatregelen zijn verwerkt in de voorziening onderhoud ponton Waterbus.

4.3.11 Reserveringen voor onderhoud

In het kader van de begroting is het van belang dat wordt aangegeven dat voldoende wordt gereserveerd voor toekomstig onderhoud. In 2020 zullen de volgende stortingen plaatsvinden in de diverse onderhoudsvoorzieningen:

Omschrijving	Categorie BBV	Programma	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Zalencentrum De Lockhorst	Gebouwen	1	21.804	21.804	21.804
Diverse multifunctionele accommodaties	Gebouwen	1	17.055	17.055	17.055
Verenigingsaccommodatiegebouw	Gebouwen	1	4.862	4.862	0
Binnensportaccommodaties	Gebouwen	1	30.660	30.660	30.660
Zwemaccommodatie De Lockhorst	Gebouwen	1	29.909	29.909	29.909
Recreatie voorzieningen	Groen	1	4.384	4.384	4.384
Subtotaal Programma 1			108.674	108.674	103.812
Begraafplaats (gebouw)	Gebouwen	3	882	882	882
Kinderboerderij (gebouw)	Gebouwen	3	3.753	3.753	3.753
Watergangen en sloten	Water	3	8.972	8.972	8.972
Onderhoud riolering	Riolering	3	1.518.364	1.518.364	1.474.500
Onderhoud wegen	Wegen	3	300.000	300.000	242.915
Bruggen	Wegen	3	62.862	62.862	62.862
Openbare verlichting	Wegen	3	7.336	7.336	7.336
Binnenhaven	Water	3	5.802	5.802	5.802
Ponton waterbus	Water	3	4.290	4.290	4.290
Toren NH-kerk met uurwerk	Gebouwen	3	1.837	1.837	1.837
Klok en carillon raadhuis	Gebouwen	3	1.462	1.462	1.462
Standplaatsen woonwagens	Gebouwen	3	5.260	5.260	5.260
Woonwagens	Gebouwen	3	1.328	1.328	1.328
Subtotaal Programma 3			1.922.148	1.922.148	1.821.199
Raadhuis	Gebouwen	4	10.331	10.331	10.331
Vlaggen	Overig	4	265	265	265
Brandweerkazerne (incl. dienstwoningen)	Gebouwen	4	5.002	5.002	5.002
Gemeentekantoor	Gebouwen	4	22.576	22.576	27.438
Gemeentewerf	Gebouwen	4	5.947	5.947	5.947
Subtotaal Programma 4			44.121	44.121	48.983
Totaal generaal			2.074.943	2.074.943	1.973.994

4.4 Paragraaf financiering

4.4.1 Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Dit zijn risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), de financierings- en schuldpositie, het kasbeheer en de informatievoorziening.

Het Financieringsstatuut vormt het kader voor beleid en uitvoering van de treasuryfunctie. Afhankelijk van de hoogte en de verwachte duur van het liquiditeitstekort of –overschot, wordt vermogen tijdelijk of langdurig aangetrokken of tijdelijk uitgezet. Het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen is dat de kasgeldlimiet optimaal benut wordt en zoveel mogelijk kort vermogen wordt aangetrokken. Benadrukt wordt dat de financieringsfunctie van de gemeente Sliedrecht uitsluitend de publieke taak dient en dat een prudent beleid gevoerd wordt binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).

Rente ontwikkelingen

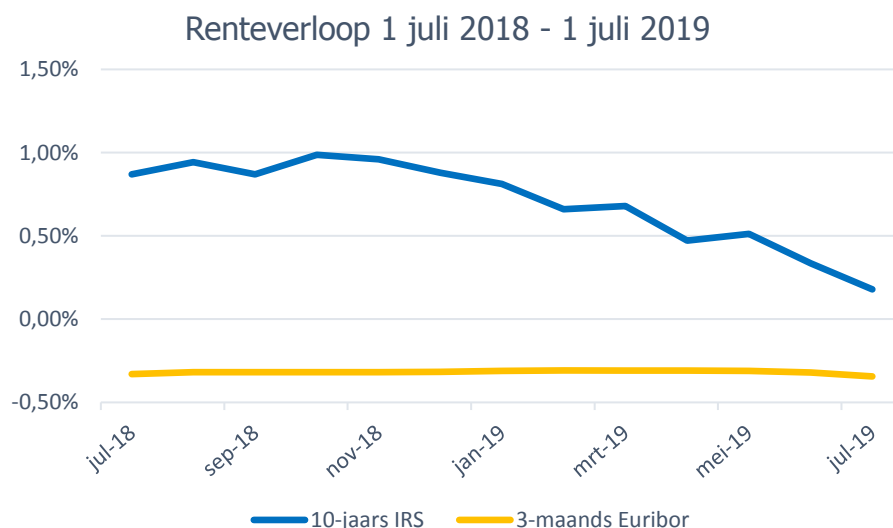
De rente op de geld- en kapitaalmarkten heeft nog steeds een laag niveau.

De rente voor 1-maandskasgeldleningen is al vele jaren negatief. In maart 2019 heeft de Europese Centrale Bank (ECB) besloten dat vanaf september 2019 een nieuwe reeks gerichte langlopende herfinancieringstransacties met een looptijd van twee jaar zal worden ingevoerd. Dit betekent vooralsnog een voortzetting van de lage (negatieve) rentetarieven.

De kapitaalmarktrente is eveneens zeer laag. Het rendement op tienjarige Nederlandse staatsleningen is ten tijde van het opstellen van deze financieringsparagraaf naar het laagste gemiddelde niveau ooit gedaald. De rente voor 10-jarige staatsleningen bedraagt medio juli 0,21%. De verwachting is dat deze rente het komend jaar zal stijgen tot ongeveer 0,68% medio 2020.

Vanuit Treasury SCD vindt monitoring van de renteontwikkelingen plaats en waar nodig in samenspraak met de gemeente gehandeld.

Het afgelopen jaar laat de renteontwikkeling het volgende beeld zien:

In onderstaande tabel wordt de renteverwachting van een aantal grootbanken voor het komend jaar weergegeven.

Renteverwachting komend jaar (rentevisie)

Omschrijving	Actueel ten tijde van opstelling begroting 2019	Gemiddelde verwachting grootbanken van stand over 1 jaar	Toe-/afname
Korte rente (3-maands Euribor), ca.	-0,34%	-0,22%	0,12%
Lange rente (10-jaars IRS), ca.	0,21%	0,68%	0,47%
Spread	0,55%	0,90%	0,35%

Tabel 4.4.1: Rentevisie

Bij het verstrekken van langjarige financiering berekenen geldverstrekkers liquiditeitsopslagen bovenop de in de tabel genoemde IRS-niveaus. Voor bijvoorbeeld een 10-jaars lening bedraagt deze opslag nu circa 0,10% (10 basispunten).

4.4.2 Financieringspositie

Financiering activa

De activa van de gemeente Sliedrecht zullen per begin 2020 naar verwachting als volgt gefinancierd zijn:

Totale boekwaarde activa (incl. vorderingen)	€	92,4
<u>Vaste financieringsmiddelen:</u>		
Reserves	€	30
Voorzieningen	€	8
Langlopende leningen	€	29
	€	<u>66</u>
Korte activa -/- korte passiva	€	<u>9</u>
Financieringstekort	€	17

Tabel 4.4.2: Financieringspositie per 1-1-2020

Rente

Voor de interne rente sluiten wij aan op de voorschriften uit de BBV-notitie rente, waarbij wij geen rente rekenen over het eigen vermogen en de voorzieningen. Uit deze berekening komt een omslagrente van afgerond 1%.

Renteschema

bedragen x € 1.000

Omschrijving	2020
a Externe rentelasten over korte en lange financiering	€ 494
b Externe rentebaten	-/- € 0
c Saldo rentelasten en rentebaten (a - b)	€ 494
d Rente aan grondexploitatie door te rekenen	€ 36
e Rente van projectfinanciering	€ 0
f De rentebaat van doorverstrekte leningen	€ 0
	-/- € 36
g Aan taakvelden toe te rekenen externe rente (d+e+f)	€ 458
h Rente over eigen vermogen	€ 208
i Rente over voorzieningen	€ 0
j Totaal geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente (g+h+i)	€ 665
k De aan taakvelden toe te rekenen rente (omslagrente)	€ 587
Verwacht renteresultaat op taakveld treasury (k-j)	-€ 78

Als gevolg van afronding van de omslagrente naar 1% (exact is het 1,13%) ontstaat een negatief renteresultaat van € 92.000.

4.4.3 Leningenportefeuilles

Opgenomen leningen

Onderstaande tabel geeft inzicht in het verwachte verloop van de portefeuille aan opgenomen langlopende leningen in 2020:

Omschrijving	Bedrag	Gemiddeld percentage
Restantschuld per 1 januari 2020	€ 32.400	1,31%
Nieuwe leningen - financieringstekort	€ 17.022	0,50%
Reguliere aflossingen	€ 3.640-	
Herfinanciering aflossingen	€ -	
Restantschuld per 31 december 2020	€ 45.782	

Tabel 4.4.3: Verwachte verloop leningenportefeuille (x € 1.000)

In 2019 is een (ruim) éénjarige lening van € 15 miljoen afgelost tegen een rente van -0,325%. In het najaar van 2019 is een nieuwe lening van € 20 miljoen aangetrokken. In deze begroting wordt met -0,15% rente voor deze lening gerekend. Er wordt verwacht dat de financieringsbehoefte voor 2020 € 17 mln. bedraagt.

4.4.4 Risicobeheersing

Risicobeheersing vormt één van de pijlers van de Wet fido. De belangrijkste risicoaspecten die verbonden zijn aan de uitvoering van de gemeentelijke treasuryfunctie betreffen rente- en kredietrisico's. Renterisico's moeten vanuit de Wet fido beoordeeld worden op de korte en op de langlopende schuld.

Renterisico op korte schuld: de kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de gemeente haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd <1 jaar) mag financieren: 8,5% van het begrotingstotaal. Voor het jaar 2020 bedraagt de kasgeldlimiet € 6 miljoen.

Berekening kasgeldlimiet 2020:

Begrotingstotaal	€	70.914 miljoen
Relevant percentage		8,5%
Kasgeldlimiet	€	6.028 miljoen

De gemeente Sliedrecht verwacht in 2020 binnen de kasgeldlimiet te opereren. Bij beoordeling van een eventuele financieringsbehoefte zal de kasgeldlimiet optimaal worden benut. Voor de rente van de korte financiering is voor 2020 uitgegaan van een rente van 0% en voor de jaren 2020 en verder van 0,5%.

4.4.5 Renterisico op langlopende schuld: de renterisiconorm

De Wet fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter of gelijk aan één jaar. Met de renterisiconorm biedt de Wet fido een richtsnoer om renteaanpassingen van financieringen en beleggingen goed in de tijd te spreiden. Het doel van deze norm is het voorkomen van een overmatige afhankelijkheid van het renteniveau in één bepaald jaar. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm per jaar niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal.

Conform voorschrift van de Wet fido wordt het renterisico in onderstaande tabel voor de komende vier jaren bepaald, terwijl de renterisiconorm alleen betrekking heeft op het totaal van de begroting van het komende jaar.

Renterisiconorm *(bedragen x € 1.000)*

Renterisico's	2020	2021	2022	2023
Renteherzieningen	€ -	€ -	€ -	€ -
Aflossingen	€ 3.640	€ 3.640	€ 3.640	€ 3.640
Renterisico	€ 3.640	€ 3.640	€ 3.640	€ 3.640

Berekening renterisiconorm

Begrotingstotaal 2019	€ 70.914	€ 72.615	€ 74.214	€ 72.079
Percentage cf. regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm 2019	€ 14.183	€ 14.523	€ 14.843	€ 14.416

Toetsing renterisico aan norm:

Renterisico	€ 3.640
Renterisiconorm	€ 14.183
Ruimte boven de norm	€ 12.522-

Tabel 4.4.4: Berekening renterisiconorm

Uit deze opstelling blijkt dat de gemeente Sliedrecht binnen de grenzen van de renterisiconorm opereert.

4.4.6 Kredietrisico's

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus het risicoprofiel) van de tegenpartijen bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekke geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Verstrekke geldleningen

Ingedeeld naar risicocategorie kan voor 2020 het volgende verloop worden verwacht:

Bedragen x € 1.000

Leningen aan:	Verwachte stand per		% verdeling per eind 2020
	1-1-2020	31-12-2020	
Openbare lichamen	€ 2.049	€ 2.049	98,8%
Woningbouwcorporaties	€ -	€ -	0,0%
Deelnemingen	€ -	€ -	0,0%
Overige verbonden partijen	€ -	€ -	0,0%
Overige langlopende leningen	€ 29	€ 24	1,2%
Totaal	€ 2.078	€ 2.073	100,0%

Tabel 4.4.5: Specificatie verstrekke geldleningen naar risicocategorie

Het hierboven bij Openbare lichamen vermelde bedrag betreft de deelneming in, dan wel leningen verstrekt uit hoofde van, het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn).

Verleende garanties

De borgstellingen kunnen als volgt worden gespecificeerd naar risicogroep:

Bedragen x € 1.000

Categorie	Risico profiel	Verwachte stand per		% verdeling per eind 2020
		1-1-2020	31-12-2020	
Directe borgstellingen (m.b.t. gemeenschappelijke regelingen, lokale instellingen, verenigingen e.d.)	Middel/hoger	€ 25.111	€ 24.638	20,2%
Achternvangpositie in waarborgfondsen (bijv. Waarborgfonds Sociale Woningbouw)	Laag	€ 98.715	€ 97.346	79,8%
Totaal		€ 123.826	€ 121.984	100,0%

Tabel 4.4.6: Specificatie borgstellingen naar risicocategorie

4.4.7 Kas- en saldobeleer

De inrichting van het betalingsverkeer (het beheer van het gemeentelijke rekeningstelsel, het coördineren van bevoegdheden en het verrichten van feitelijke betalingen) alsmede de saldobeleeratie wordt verzorgd vanuit Servicecentrum Drechtsteden. De gemeente Sliedrecht onderhoudt bankrelaties met de Bank Nederlandse Gemeenten en de Rabobank.

Een hulpmiddel bij de saldobeleeratie en voor het eventueel opnemen van langjarige financiering is de meerjarige liquiditeitsplanning, die door het SCD in nauw overleg met de gemeente is opgezet. Deze planning wordt periodiek geactualiseerd op grond van nieuwe informatie of inzichten.

4.4.8 Schatkistbankieren

Bij het gemeentelijk saldobeleer dienen de nieuwe voorschriften rond Schatkistbankieren in acht te worden genomen. Onder deze regeling dienen gemeenten tijdelijk overtollige geldmiddelen, rekening houdend met een drempelbedrag, bij het Ministerie van Financiën te stallen. Het drempelbedrag voor de gemeente Sliedrecht voor 2020 kan als volgt worden berekend:

Drempelbedrag Schatkistbankieren:

Berekening drempelbedrag SKB 2020: *Bedragen x € 1.000*

Begrotingstotaal	70.914
Relevant percentage	0,75%
Drempelbedrag (afgerond)	532

Wanneer de gemeente het drempelbedrag overschrijdt, dient het meerdere afgestort te worden in 's Rijks schatkist. Over dit saldo wordt op dit moment geen rente vergoed.

Begin juli 2019 heeft de Minister van Financiën de toegezegde beleidsdoorlichting van artikel 12 schatkistbankieren en betalingsverkeer Rijk aan de Tweede Kamer gezonden. Deze doorlichting fungeerde ook als basis voor de evaluatie van de wijziging van de Wet fido uit 2013, het verplichte schatkistbankieren. Ondanks een oproep van de VNG-IPO-UVW tot het uitzetten van de "knop verplicht schatkistbankieren" bij een bereiken van een houdbare overheidsschuld, houdt het kabinet vast aan het verplichte schatkistbankieren voor decentrale overheden. Om decentrale overheden met structurele schulden en slechts incidentele middelen toch tegemoet te komen denkt het kabinet aan een eventuele verhoging dan wel andere berekening van het drempelbedrag. Het tijdstip van eventuele aanpassing van het drempelbedrag is nog niet bekend.

4.5 Paragraaf bedrijfsvoering

4.5.1 Inleiding

Deze paragraaf gaat in op ontwikkelingen binnen de organisatie, die gericht zijn op een zo goed mogelijke dienstverlening aan de inwoners, instellingen en bedrijven en het garanderen van een zorgvuldige besluitvorming. We beschrijven in deze paragraaf relevante cijfers en voorgenomen activiteiten voor 2020 op het gebied van organisatieontwikkeling en bedrijfsvoering. Deze activiteiten staan in het licht van verschillende trends en ontwikkelingen in maatschappelijke zin, nieuwe technologieën en financiële opgaven.

Organisatieontwikkeling

In route 2022 geven we uitvoering aan de wens van het bestuur de ja-cultuur leidend te laten zijn waarbij structuren, afspraken en regels ondersteunend zijn aan vraagstukken. 2019 stond voornamelijk in het teken van bewustwording als basis voor een andere manier van werken. In 2020 blijven we investeren in bewustwording en treden we meer dan voorheen naar buiten. Kennis en ervaring bevinden zich tenslotte niet alleen in onze organisatie. Er is onmisbare expertise onder de inwoners en ondernemers van gemeente Sliedrecht. Alleen met elkaar kunnen we de grote opgaven waar de gemeente voor staat goed invullen, zoals de invoering van de Omgevingswet, de energietransitie en grote projecten. In 2020 is er, voortbordurend op de resultaten van 2019, meer ruimte voor de principes 'experimenteren' en 'samen verkennen'. De organisatie is zich bewust van de verantwoordelijkheid en handelt naar wat nodig is om de ambities, samen met de inwoners en ondernemers, te behalen. Inwoners en ondernemers van de gemeente Sliedrecht zien de gemeente hierbij als een partner. Om stabiliteit, continuïteit en de lokale kennis te borgen, zal gestuurd worden op vaste medewerkers op sleutelposities.

4.5.2 Besturing en beheersing

De reguliere Planning & Control cyclus (P&C) is het belangrijkste instrument voor besturing en beheersing van vastgestelde doelen en resultaten. In 2019 hebben we de P&C documenten verder ontwikkeld. Met name de tussentijdse rapportages die nu meer sturings- en verantwoordingsinformatie bevatten. Ook zijn alle documenten in dezelfde stijl gebracht. In 2020 ontvangt u van ons de gebruikelijke sturings- en rapportagedocumenten, zoals afgesproken in de financiële verordening.

De volgende besturings- en rapportagedocumenten verzorgen wij in 2020:

- Kadernota 2021
- Begroting 2021
- Jaarrekening 2019
- Twee tussentijdse rapportages 2020
- Presentatie voortgang projecten (twee maal per jaar)

4.5.3 Personeel en Organisatie

Hieronder geven wij in een overzicht de omvang van onze organisatie weer.

Aantal fte	2019	2020
Reguliere formatie	111,84	112,17
College van b&w*	4,70	4,70
Griffie	2,16	2,16
Totaal	118,70	119,03

* In de primaire begroting 2019 was de formatie 4,00 fte. Met de vaststelling van het CUP is dit aangepast naar 4,70 fte.

De stijging in de reguliere formatie houdt verband met een aantal correcties op bestaande functies (0,33 fte).

In het Sociaal Akkoord dat de Rijksoverheid heeft afgesloten in 2013 is opgenomen dat alle werkgevers verplicht zijn arbeidsgehandicapten in dienst te nemen. Geleidelijk aan moet dit er voor zorgen dat er vanaf 2020 jaarlijks 10.000 mensen met een arbeidshandicap worden aangenomen. Voor de overheidssector zijn taakstellingen afgesproken.

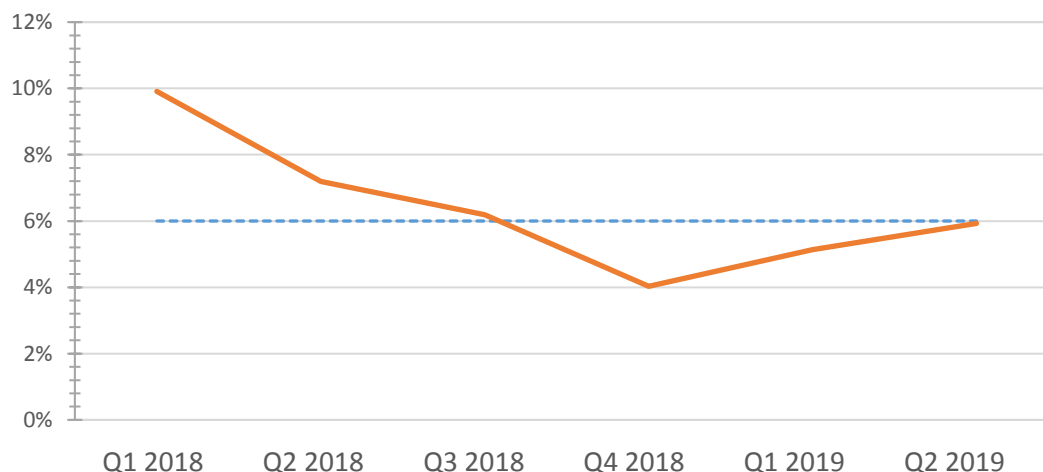
Voor onze gemeente gaat het om de volgende opgave:

Jaar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
fte	1,14	1,7	2,27	2,84	3,41	3,98	4,55	5,11	5,68	6,25

Als gevolg van de regionale aanbesteding Schoonmaak gebouwen is per 1 januari 2016 38,33 fte voor de regio gerealiseerd. Voor Sliedrecht betekent dit een inzet van 2,80 fte. In 2019 is in Sliedrecht één arbeidsgehandicapte aangenomen. Daarmee komt het aantal fte op 3,80 en is het quotum t/m 2020 behaald.

Ziekteverzuim

De laatste jaren is actief sturing gegeven op de uitvoering van het verzuimbeleid. In het eerste kwartaal van 2018 is het ziekteverzuimpercentage tegen de 10%. In het eerste kwartaal van 2019 zit dit onder het streefpercentage van 6%. In 2019 heeft het management een verzuimtraining gevolgd waarin handvatten aangereikt zijn om hier adequaat sturing aan te geven. Wij blijven in 2020 actief inzetten op het verminderen en voorkomen van verzuim.

Gevolgen regionaal Koersdocument Bedrijfsvoering

De commissie Deetman heeft geadviseerd de huidige samenwerking binnen de GRD op het thema bedrijfsvoering te handhaven en het sturingsarrangement met het SCD te optimaliseren.

Naar aanleiding hiervan is een voorstel met een Koersdocument Bedrijfsvoering tot stand gekomen. Samengevat ontstaat de nieuwe koers in het bedrijfsvoeringsdomein: we werken samen waar het kan en houden ruimte voor lokale afweging om af te wijken van de standaard waar dat beter aansluit bij de lokale situatie en onze maatschappelijke opgave.

Voor die onderdelen waar de klantorganisaties meer maatwerk wensen, zal het SCD altijd in beeld brengen of dit maatwerk in technische of wettelijke zin mogelijk is, maar ook zullen de financiële consequenties in beeld worden gebracht. Het is aan de individuele klant of klanten die van de standaard willen of moeten afwijken om daarin een inhoudelijke en financiële afweging te maken. Dat betekent dat er lokaal ook op geacteerd moet worden. Naar verwachting zullen er, naar aanleiding van de amendementen van de Drechtraad, taakstellende bezuinigingen opgelegd worden aan het SCD. Niet duidelijk is wat hiervan de financiële consequenties zijn voor de begroting 2020 en of dit gevolgen heeft voor het dienstenpakket dat aangeboden wordt door het SCD.

Personeel

De toenemende digitalisering, veranderende wetgeving en uitbreiding van takenpakketten vragen om een omslag naar een werkwijze die vraaggerichter en flexibeler van aard is. Dit stelt andere eisen aan de kennis, competenties en vaardigheden van medewerkers. We investeren in het opleiden van personeel om in te kunnen spelen op deze vraag en zullen waar mogelijk de instroom van jonger personeel bevorderen. Naast het aantrekken van jongeren is het ook belangrijk deze jongeren te behouden als ze eenmaal voor de gemeente werken.

Speerpunten hierbij blijven:

- verder ontwikkelen kwaliteit huidig personeel;
- gericht sturen op instroom, doorstroom en uitstroom;
- ontwikkeling van jong talent;
- binden en boeien van jonge en/of ervaren professionals.

In het jaarlijkse opleidingsplan worden de gewenste- en noodzakelijke opleidingen alsmede trainingen opgenomen. In dit kader is een strategisch meer eigentijds opleidingsplan opgesteld, waarmee in 2019 van start is gegaan. De specifieke opleidingen ten behoeve van de Route 2022 zijn hierin opgenomen. Ook in 2020 blijven wij hier gebruik van maken.

De WNRA

De invoering van de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) treedt per 1 januari 2020 in werking. De WNRA regelt dat ambtenaren dezelfde rechten en plichten krijgen als werknemers in het bedrijfsleven. Alle regelingen en arbeidscontracten moeten op de nieuwe wetgeving worden aangepast.

Resultaten 2020

- In het strategisch opleidingsplan 2020 is het programma om onze medewerkers een andere manier van werken en denken eigen te maken alsmede trainingen ten behoeve van de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers opgenomen;
- Het opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap binnen onze eigen organisatie is geprofessionaliseerd in relatie tot verbonden partijen, in het bijzonder het SCD;
- Er zijn vaste medewerkers op sleutelposities in de organisatie om stabiliteit, continuïteit en de lokale kennis te waarborgen;
- De raad heeft een monitoringsinstrument beschikbaar om de opvolging van moties, toezeggingen en besluiten te volgen.
- Ziekteverzuim onder de 6% houden;
- Mobiliteit behouden van minimaal 5 %.
- Invoering WNRA is afgerond.

Kosten bedrijfsvoering

In de begroting zijn de volgende kosten opgenomen voor bedrijfsvoering.

	2020
Raad	€ 386.326
Griffie	€ 226.471
Rekenkamer	€ 21.225
Accountant	€ 46.000
Loonkosten organisatie	€ 8.738.100
Kosten inhuur derden, excl. projecten	€ 384.958
Huisvestingskosten	€ 468.658
Automatiseringskosten	Inbegrepen in bijdrage aan SCD

Ontwikkeling in automatisering

Klant-, Zaak- en Archiefsysteem

Het project Klant-, Zaak- en Archiefsysteem (KZA) Drechtsteden kent een ingewikkelde en moeizame weg. Het realiseren van koppelingen met andere systemen, zoals het bestuurlijk- en raads-informatiesysteem (BIS/RIS), is een belangrijk speerpunt. De planning is echter opnieuw uitgesteld. Deze planning is er nu op gericht dat deze in 2020 wordt afgerond.

Daarmee is het Midoffice systeem van Mozaïek vervangen en zullen we voldoen aan de eisen van de archiefwet en de regelgeving m.b.t. het digitaal werken.

Sourcingstrategie

In 2018 is gekozen om ICT extern te beleggen waar dat mogelijk en verantwoord is. Voor het rekencentrum van het SCD heeft dit gevolgen. Er vindt de komende jaren een verandering van de functie plaats bij het beheer van de ICT-systemen naar meer regie.

Data gestuurd werken

Digitalisering, data en informatietechnologie krijgen een steeds prominentere rol in onze samenleving. Het data gestuurd werken zal een bijdrage gaan leveren aan een slimmere en lerende overheid. Hoe beter de organisatie is ingespeeld op het verwerken en benutten van gegevens, hoe beter een bedrijf zal opereren. Ook in Drechtsteden verband is hier aandacht voor.

In 2019 is een aanzet gemaakt met een management dashboard, dat in 2020 geheel operationeel zal zijn. Het management kan hierdoor snel sturen, omdat zij beschikking krijgt over actuele informatie.

Informatieveiligheid

Ook in 2020 moeten we voldoen aan de ENSIA richtlijnen voor de zelfevaluatie (ENSIA = Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Alle gemeentelijke diensten en producten worden tegen het licht gehouden ten aanzien van de maatregelen die zijn genomen om veilig met informatie te werken. Een extra complexiteit hierbij is dat op ICT-gebied onze diensten regionaal zijn georganiseerd. Ook kennen wij een regionale CISO (Chief Information Security Officer). Dat ontslaat ons echter niet van onze verantwoordelijkheid op het gebied van informatieveiligheid. Op basis van de jaarlijkse ingevulde ENSIA vragenlijsten worden verbeterplannen opgesteld en uitgevoerd. Het structureel inbedden van de taak informatieveiligheid in de organisatie maakt daarvan onderdeel uit.

4.6 Paragraaf verbonden partijen

4.6.1 Inleiding

De uitvoering van een aantal gemeentelijke taken is overgedragen aan verbonden partijen. De gemeente blijft verantwoordelijk, maar voert de taken zelf niet meer uit. Deelname is gekoppeld aan specifieke doelstellingen. De gemeente neemt deel in verbonden partijen om bepaalde taken efficiënter of met meer kwaliteit te kunnen uitvoeren.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft (art. 1 BBV = Besluit Begroting en Verantwoording). Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen deelnemingen door de gemeente in publiekrechtelijke samenwerkingsorganisaties (gemeenschappelijke regelingen), privaatrechtelijke samenwerkingsorganisaties (N.V.'s, B.V.'s, stichtingen, verenigingen etc.) en publiek-private samenwerkingsorganisaties (PPS-constructies).

Het college bestuurt en beheert de verbonden partijen conform de kaders die de raad in 2017 in de Nota Verbonden Partijen heeft vastgelegd. De gemeente Sliedrecht heeft in de Nota Verbonden Partijen vastgesteld dat de paragraaf verbonden partijen van de begroting fungeert als vigerend register van de regelingen waaraan een gemeente deelneemt.

Vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en/of financiële belangen en de mogelijk hieruit voortvloeiende risico's, besteden wij in de begroting en jaarrekening expliciet aandacht aan de verbonden partijen.

Deze paragraaf bevat informatie over de verbonden partijen van de gemeente, nl:

- Naam en Vestigingsplaats
- Deelnemers
- Type organisatie
- Doelstelling (openbaar belang)
- Financieel belang van de gemeente:
 - bij GR Gevudo en de privaatrechtelijke samenwerkingen;
 - de financieel bijdrage aan de overige GR-en is separaat in een tabel opgenomen;
- Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente
- Bestuurlijk vertegenwoordiger
- Relatie met programmabegroting
- Ontwikkelingen
- Uittredingsregeling

De inhoudelijke bijdrage vanuit de GR-en aan de beleidsdoelen van de gemeente is in de programmakaarten opgenomen.

De risico's zijn in paragraaf 4.2 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' opgenomen. Voor de visie op en de beleidsvoornemens omtrent de verbonden partijen wordt verwezen naar de Nota Verbonden Partijen die in januari 2017 door de gemeenteraad is vastgesteld.

4.6.2 Overzicht verbonden partijen

Overzicht van de verbonden partijen waarvan de gemeente Sliedrecht een financieel en bestuurlijk belang heeft.

Dit overzicht is onderverdeeld in:

- a. Gemeenschappelijke regelingen;
- b. Vennootschappen en coöperaties;
- c. Stichtingen en verenigingen.

Er zijn geen overige verbonden partijen waarin Sliedrecht deelneemt.

A. Gemeenschappelijke Regeling (GR)	
1. GR Drechtsteden	
Naam, Vestigingsplaats	GR Drechtsteden, Dordrecht
Deelnemers	Dordrecht, Zwijndrecht, Papendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Alblasserdam, Hardinxveld-Giessendam.
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1).
Doelstelling (openbaar belang)	Draagvlak te creëren voor een evenwichtige ontwikkeling van het gebied. Om deze doelstelling te realiseren en met inachtneming van de autonomie van de deelnemende gemeenten, behartigt Drechtsteden de gemeenschappelijke regionale belangen op de volgende terreinen: - Fysiek (volkshuisvesting, wonen, ruimtelijke ontwikkeling en ruimtelijk beheer, milieu, water, groen, publieke infrastructuur, economie, grondzaken, bereikbaarheid, recreatie en toerisme) - Sociaal (sociale zekerheid en –ontwikkeling, onderwijs en kennisinfrastructuur, arbeidsmarkt, sport en cultuur) - Bestuurlijke ontwikkeling en grotestedenbeleid - Staf- en ondersteunende diensten en de bedrijfsvoering - Sociaal- geografisch onderzoek Daarnaast heeft Drechtsteden als doelstelling zorg te dragen voor: a. de efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen, voor de heffing en invordering waarvan de gemeenteraden van de gemeenten belastingverordeningen en kwijtscheldingsregels hebben vastgelegd, elk voor zover het hun gebied betreft; b. de uitvoering van de WOZ waaronder tevens wordt begrepen de administratie van vastgoedgegevens en het verstrekken van vastgoedgegevens aan de deelnemers en derden, elk voor zover het hun gebied betreft. (13de wijziging)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Drechtstedenbestuur (collegelid), Drechtstraad (raadsleden fracties) en diverse portefeuillehoudersoverleggen (portefeuillehouders). Stemrecht in Drechtstraad (=algemeen bestuur) op grond van inwoneraantal: 9,12%.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Vat (Drechtstedenbestuur)
Relatie met programmabegroting	De Drechtsteden draagt vanuit haar verschillende onderdelen bij aan de speerpunten van beleid en reguliere taken binnen de programma's 1. Sociaal; 2. Economie, onderwijs en arbeidsmarkt; 3. Ruimte; en het ondersteunde programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Op 2 juli 2019 is begroting 2020 van de GRD vastgesteld door de Drechtstraad. Deze is beleidsarm. Het Drechtstedenbestuur wil de beweging die met de Groeiagenda is ingezet continueren. Deze visie biedt een beleidsmatige focus op het regionaal meerjarenprogramma. Om de inhoudelijk ambities te realiseren is een goed samenwerkingsarrangement mét een eenduidig sturingskader voor de regionale thema's essentieel. Het advies van de 'Vorbereidingscommissie toekomst regionale samenwerking Drechtsteden' en de besluitvorming hierover door de gemeenteraden vormt hiervoor de basis. Daarnaast lopen de kosten in het sociaal domein op. Er is een task force opgezet die voorstellen uitwerkt om deze opgave aan te pakken. Zowel vanuit een inhoudelijke als financiële invalshoek. In samenhang hiermee wordt gewerkt aan een nieuwe regionale sociale visie. Hierin worden de beleidskaders voor 2020 en verder vastgelegd. Deze kaders komen straks terug in de geactualiseerde begroting voor 2020.
Uittredingsregeling	In artikel 54 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van haar bestuursorganen aan de Drechtstraad te zenden. De Drechtstraad bepaalt de voorwaarden voor de uittreding en de financiële en overige gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan twee kalenderjaren nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij de Drechtstraad anders bepaalt.

2. GR Sociale Werkvoorziening Drechtwerk	
Naam, Vestigingsplaats	GR Sociale Werkvoorziening Drechtwerk Dordrecht
Deelnemers	Dordrecht, Zwijndrecht, Papendrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht, Alblasserdam
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1).
Doelstelling (openbaar belang)	Drechtwerk is opgericht om voor de deelnemende gemeenten uitvoering te geven aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De algemene doelstelling van deze wet is om aan zoveel mogelijk voor de Wsw geïndiceerde inwoners van de aangesloten gemeenten een dienstbetrekking aan te bieden voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden. Per 1 januari 2015 is instroom in de Wsw niet meer mogelijk.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Visser-Schlieker.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid). Stemrecht in algemeen bestuur op grond van inwoneraantal: 9,12%
Relatie met programmabegroting	Uitvoering van de participatiewet, waarbinnen de zoveel mogelijk Wsw-geïndiceerde inwoners aan passende arbeid geholpen worden. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan programma 1 Sociaal.
Ontwikkelingen	Drechtwerk wil het oplopende tekort de komende periode terugdringen door meer in te zetten op detachering en de samenwerking met de sociale dienst. Hiervoor zijn de formele structuren reeds georganiseerd en wordt in 2020 gewerkt aan de doorontwikkeling ervan. Ook de efficiency van de interne bedrijfsvoering blijft aandachtspunt. Via Cedris, het VNG en de afzonderlijke gemeenten wordt nog altijd stevig ingezet op een landelijke lobby dat nieuwe afspraken gemaakt worden over een beter passende Rijksbijdrage om de tekorten te beperken.
Uittredingsregeling	In artikel 36 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van het college aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt de voorwaarden voor de uittreding en de financiële en overige gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan twee kalenderjaren nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.
3. GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid	
Naam, Vestigingsplaats	GR Dienst Gezondheid & Jeugd Zuid-Holland Zuid Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam (Wgr, art 8.1)
Doelstelling (openbaar belang)	1. Het samenwerkingsverband heeft tot taak, vanuit het beginsel van verlengd lokaal bestuur, en met inachtneming van hetgeen in deze regeling is bepaald, een bijdrage te leveren aan het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten, teneinde een evenwichtige en voorspoedige ontwikkeling in het gebied te bevorderen. 2. De behartiging van belangen geschiedt door het bepalen van de hoofdlijnen van gewenste ontwikkelingen door middel van sturing, ordening, integratie en in voorkomende gevallen uitvoering ter zake van de taakvelden: • publieke gezondheid; • onderwijs; • jeugdzorg; • maatschappelijke ondersteuning, meer in het bijzonder huiselijk geweld en kindermishandeling, zoals bedoeld in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015; • ambulancezorg; • meldkamer ambulancevervoer; • geneeskundige hulpverlening. (4 ^{de} wijziging)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid). Stemrecht in algemeen bestuur op grond van inwoneraantal: 5%.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Visser-Schlieker.
Relatie met programmabegroting	De Dienst Gezondheid & Jeugd (onderdelen GGD en BLVS) voert de taken uit op grond van de Wet Publieke Gezondheid (WPG), de Leerplicht en de aanpak van

	Voortijdig Schoolverlaten. Hierbij is aansluiting bij de volgende doelstellingen van de Dienst Gezondheid & Jeugd: 1. Het realiseren van gezondheidswinst en het verminderen van sociaal-economische verschillen; 2. Het bevorderen van ontwikkelingskansen voor, en participatie van inwoners (jeugd en ouderen in het bijzonder); 3. Het zorgen voor bescherming bij huiselijk geweld, het voorkomen en verminderen van sociale uitsluiting en het verbeteren van de kwaliteit van leven van kwetsbare groepen in de samenleving; 4. Op een vertrouwenwekkende en adequate manier optreden tijdens rampen en crisissen waarin de publieke gezondheid wordt bedreigd en het voorkomen van maatschappelijke onrust bij kleinschalige incidenten. De Dienst Gezondheid & Jeugd heeft een taak bij de realisatie van de doelstellingen in programma 1. Sociaal, 2. Economie, arbeidsmarkt en onderwijs en 3. Ruimte. De Serviceorganisatie Jeugd ZHZ (SOJ) is als zelfstandig onderdeel aan de gemeenschappelijke regeling toegevoegd in 2014. De SOJ voert voor de gemeenten een groot deel van de nieuwe jeugdhulp taken uit, zoals deze aan gemeenten zijn overgedragen met de nieuwe Jeugdwet per 1-1-2015. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan programma 1. Sociaal, 3. Ruimte en 4. Bestuur, organisatie en veiligheid. De activiteiten van de RAV (ambulancedienst) worden bekostigd via de zorgverzekeraar. Er is geen directe relatie op de programmabegroting.
Ontwikkelingen	In het meerjarenperspectief jeugdhulp ZHZ 2018-2022 is een pad uitgestippeld met interventies die er toe moeten leiden dat de jeugdhulp in onze regio transformeert en in een aantal jaar binnen de financiële kaders van de Rijksbijdrage komt. Dit heeft nog niet geleid tot het gewenste effect. De tekorten lopen juist op. Er wordt daarom gewerkt aan een 'omdenknotitie' met maatregelen om de tekorten te reduceren. In 2020 moet vervolgens met de implementatie aan de slag worden gegaan. Overige ontwikkelingen zijn de voorbereiding op de omgevingswet, het meldpunt Zorg & Overlast en het opstellen van lokale nota's gezondheidsbeleid waarbij de uitvoering (deels) voor rekening komt van de DG&J.
Uittredingsregeling	In artikel 47 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van het college aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt de voorwaarden voor de uittreding en de financiële en overige gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan twee kalenderjaren nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.
4. GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	
Naam, Vestigingsplaats	GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid Dordrecht.
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht.
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam.
Doelstelling (openbaar belang)	Het openbaar lichaam heeft tot doel: a. de brandweerzorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing, de geneeskundige hulpverlening (bij ongevallen en rampen), met behoud van lokale verankering, bestuurlijk en operationeel op regionaal niveau binnen het samenwerkingsgebied te integreren, teneinde een doelmatige en slagvaardige hulpverlening te verzekeren, mede op basis van een gecoördineerde voorbereiding; b. een platform voor samenwerking te zijn voor aan hulpverlening gelieerde diensten, partners dan wel organisaties en andere openbare lichamen. (wijziging 2015).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	De burgemeester zit in het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio. Stemrecht in algemeen bestuur met 10 gemeenten met elk 1 stem: 10%.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Burgemeester Van Hemmen.
Relatie met programmabegroting	De Veiligheidsregio levert en bijdrage aan programma 4. Bestuur, organisatie en veiligheid.

Ontwikkelingen	Voor 2020 verwacht de GR, naast het invulling geven aan de dagelijkse operationele taken, onder meer de volgende ontwikkelingen te ontplooiën: • De voorbereidingen op de veranderende omgeving, met als onderdeel daarin de komst van de Omgevingswet. • De transitie naar een informatie-gestuurde organisatie. • De inzet op en aanhaking bij de grootschalige infrastructurele onderhoudsopgave "Vernieuwen, Verjongen, Verduurzamen" van het Rijk. • De voorbereidingen op de komst van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren. • De doorontwikkeling van processen op het vlak van planning en logistiek. • De begeleiding van de overdracht van de gezamenlijke meldkamer naar de landelijke meldkamer. • Het opstellen van het nieuwe beleidsplan 2021-2024. Op 1 januari 2019 zijn de gemeenten Leerdam en Zederik uitgetreden uit de GR. De uittredingsom is via een arbitrage tot stand gekomen. Er worden momenteel maatregelen uitgewerkt om te voorkomen dat de kosten voor de achterblijvende gemeenten stijgen vanwege de uittreding. Naar verwachting worden deze maatregelen vanaf 2020 geïmplementeerd.
Uittredingsregeling	De veiligheidsregio is een verplichte gemeenschappelijke regeling. De minister stelt, bij AmvB, de indeling van Nederland in regio's vast. Wanneer door een wijziging van de AmvB uittreding mogelijk zou worden en een gemeente daartoe zou overgaan, regelt artikel 43 dat het Algemeen bestuur de voorwaarden voor uittreding bepaalt.

5. GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid

Naam, Vestigingsplaats	GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid Dordrecht.
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Molenlanden, Hoeksche Waard, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht en provincie Zuid-Holland.
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam.
Doelstelling (openbaar belang) (excl de artikelen 3.; 5. en 6.)	1. De Omgevingsdienst kan adviserende, ondersteunende en uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied van de zorg voor het milieu en de leefomgeving en programma's en projecten uitvoeren op het gebied van milieu en de leefomgeving; 2. De Omgevingsdienst voert voor de colleges van de gemeenten in elk geval de volgende taken en bevoegdheden uit, met inachtneming van het door de deelnemers vastgestelde beleid: a. de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de in artikel 5.1 van die wet genoemde wetten; b. de milieutaken op grond van andere wet- en regelgeving dan genoemd onder a, voor zover een of meer gemeenten besluiten tot mandatering van deze taken en bevoegdheden aan de Omgevingsdienst; c. de Algemene wet bestuursrecht en andere relevante regelgeving betreffende de procedures in samenhang met de taken genoemd onder a en b, met inbegrip van het adviseren, ondersteunen en vertegenwoordigen van de colleges in bezwaar- en beroepsprocedures; d. de Wet op de economische delicten en het coördineren van (opsporings-) overlegverbanden met alle handhavingpartners. 4. Met betrekking tot de reikwijdte, uitvoering en nadere invulling van de in de vorige leden genoemde taken worden door of namens het dagelijks bestuur schriftelijk werkafspraken gemaakt met het college. (3de wijziging)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Stemrecht in algemeen bestuur van 10 gemeenten en provincie Zuid-Holland op basis van omzet: 3%.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Van der Plas
Relatie met programmabegroting	De Omgevingsdienst levert een bijdrage aan programma 3. Ruimte.
Ontwikkelingen	Voor 2020 verwacht de GR, naast het invulling geven aan de dagelijkse operationele taken, onder meer de volgende ontwikkelingen te ontplooiën: • Een programmatische voorbereiding op de komst van de Omgevingswet. • De voorbereiding op de komst van de Wet kwaliteitsborging voor gebouwen die naar verwachting gelijktijdig met de Omgevingswet in werking treedt (2021). Het wetsvoorstel in zijn huidige vorm heeft grote gevolgen voor het

	werk van bouwplantoetsers. OZHZ werkt aan maatregelen om de organisatie hier op aan te passen. • Hernieuwen contract met SCD met betrekking tot de dienstverlening op onder meer het gebied van ICT en juridische en personele zaken. • Opvangen van het wegvallen van de subsidie voor Externe Veiligheid waarmee een aantal uitvoerende taken wordt gefinancierd.
Uittredingsregeling	In artikel 40 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden na verkregen toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan en met inachtneming van een opzegtermijn van tenminste één kalenderjaar. Het Algemeen Bestuur regelt, met een meerderheid van $\frac{3}{4}$ van de stemmen, de financiële en andere randvoorwaarden voor uittreding vast. De schadeloosstelling bedraagt tenminste drie maal de jaaromzet van de betreffende deelnemer in het jaar waarin het besluit tot uittreding wordt genomen.
6. GR Gevudo/ N.V. Huisvuilcentrale NH (HVC)	
Naam, Vestigingsplaats	GR Gevudo (Dordrecht)/ N.V. Huisvuilcentrale NH (HVC) (Alkmaar).
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Leerdam, Molenlanden, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht.
Type organisatie	Gemeenschappelijke regeling met openbaar lichaam
Doelstelling (openbaar belang)	Het behartigen van aandeelhoudersbelangen van de deelnemers in NV HVC, in de ruimste zin des woords, en het daarbij uitoefenen van stemrecht in de aandeelhoudersvergaderingen van NV HVC. Doel van deze verbonden partij is om vanuit milieuverantwoord afvalbeheer een bijdrage te leveren aan een duurzame leefomgeving.
Financieel belang van de gemeente	GR Gevudo bezit 529 aandelen van de NV HVC. GR Gevudo heeft een aandelenbezit van 18,15% van het totaal. De gemeente Sliedrecht heeft een garantierisico-aandeel van 6,19% van het totaal van Gevudo.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Vertegenwoordiging in het Algemeen Bestuur (collegelid) De GR Gevudo is aandeelhouder in HVC.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek.
Relatie met programmabegroting	Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen. De operationele taken van GR Gevudo worden verzorgd door de gemeente Dordrecht.
Ontwikkelingen	Er is geen sprake van nieuw beleid.
Uittredingsregeling	In artikel 35 van de GR is de uittreding geregeld. Een deelnemende gemeente kan uittreden door een daartoe strekkend besluit van haar bestuursorganen aan het Algemeen Bestuur te zenden. Het Algemeen Bestuur bepaalt, met tenminste twee-derde meerderheid, de voorwaarden voor de uittreding en de financiële en overige gevolgen. Uittreding kan niet eerder dan één kalenderjaar nadat het uittredingsbesluit is genomen, tenzij het Algemeen Bestuur anders bepaalt.

B. Vennootschappen en coöperaties

7. Bank Nederlandse Gemeenten N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Bank Nederlandse Gemeenten N.V. Den Haag
Deelnemers	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, elf provincies en een hoogheemraadschap.
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	De Bank Nederlandse Gemeenten, opgericht in 1914, is een bank van en voor de overheid. De bank biedt financiële diensten aan, zoals kredietverlening, betalingsverkeer en advisering. De BNG heeft de hoogste rating voor kredietwaardigheid (triple A).
Financieel belang van de gemeente	De gemeente heeft 31.200 aandelen (0,0006%) in haar bezit.
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Vat
Relatie met programmabegroting	De BNG draagt bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden

8. Oasen N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Oasen N.V. Gouda
Deelnemers	Ca. 30 gemeenten zijn aandeelhouder
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Drinkwater verzorging inwoners Sliedrecht
Financieel belang van de gemeente	Aantal aandelen: 24 (3,2%).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	Oasen heeft als doel een duurzame en doelmatige drinkwatervoorziening binnen het verzorgingsgebied. Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden

9. Eneco N.V.

Naam, Vestigingsplaats	Eneco N.V. Rotterdam
Deelnemers	Circa 45 Nederlandse gemeenten zijn de aandeelhouders
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Waarborg energievoorziening. ENECO is een energiebedrijf in de vrije energiemarkt.
Financieel belang van de gemeente	Aandelenpercentage (0,57%).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder (historisch bezit)
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder van der Plas
Relatie met programmabegroting	Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Eneco is in 2017 gesplitst in een energiebedrijf en een netwerkgroep. Elk van de gemeentelijke aandeelhouders is verzocht om voor 31 oktober 2017 haar principebesluit met betrekking tot "houden of afbouwen" te nemen. Sliedrecht heeft destijds besloten tot houden. In juni 2019 heeft het college besloten dit standpunt te herzien en over te gaan tot verkoop. Dit onder meer doordat meerdere blijvende gemeenten hun standpunt al eerder hebben heroverwogen en het aandeel van verkopende gemeenten daardoor is gegroeid naar 95% van het totale aandelenbelang. Het transactieproces om via een gecontroleerde veiling de aandelen van Eneco te verkopen is in volle gang. Naar verwachting wordt begin 2020 een winnende partij geselecteerd waarna de gemeenteraden beslissen over een definitieve verkoop. Daarna volgt afronding van het verkooptraject inclusief de daarvoor noodzakelijke wettelijke procedures. Dit traject duurt 6 tot 12 maanden.

10. Stedin N.V.	
Naam, Vestigingsplaats	Stedin N.V. Rotterdam
Deelnemers	Circa 45 Nederlandse gemeenten zijn de aandeelhouders
Type organisatie	Naamloze Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Netwerkgroep, waarborgen van de energievoorziening.
Financieel belang van de gemeente	Aandelenpercentage (0,57%= 28.000 aandelen).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder (historisch bezit)
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Eneco is in 2017 gesplitst in een energiebedrijf en een netwerkgroep (Stedin). Binnen een sterk in beweging zijnde energiemarkt heeft Stedin de opdracht om het transport van elektriciteit en gas te waarborgen. Voor 2020 en verder is de energietransitie een belangrijk thema voor Stedin. Daarbij wordt onder meer gekeken naar het financieel meerjarenperspectief met het oog op de verwachte investeringen die daarvoor de komende jaren noodzakelijk zijn.
11. ROM-D N.V.	
Naam, Vestigingsplaats	ROM-D N.V. Dordrecht
Deelnemers	Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht, de Provincie Zuid-Holland en het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR).
Type organisatie	De ROM-D is een publiek-privaat samenwerkingsverband en bestaat uit drie onderdelen: ROM-D Holding: de gemeenten van de Drechtsteden bundelen hun aandelenbelang in ROM-D Beheer en ROM-D Capital. Vanuit de Holding wordt de regionale promotie en acquisitie aangestuurd. ROM-D Beheer: naast de gemeenten nemen in de ROM-D Beheer ook private partijen als het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. ROM-D Capital: Publiek kapitaal is ondergebracht in ROM-D Capital. Het kapitaal wordt gebruikt om de projecten die vanuit de ROM-D worden ontwikkeld van eigen vermogen te voorzien. Naast de gemeenten van de Drechtsteden neemt ook de Provincie Zuid-Holland deel aan ROM-D Capital. Overige publieke organen kunnen eveneens risicodragend kapitaal onderbrengen. Dankzij deze constructie kunnen winsten uit deelnemingen in winstgevende ontwikkelingen worden gebruikt om verliezen uit deelnemingen in herontwikkelingsprojecten te verevenen.
Doelstelling (openbaar belang)	Het versterken van de economische ontwikkeling van de Drechtsteden.
Financieel belang van de gemeente	Kapitaaldeelname met stemrechten via volmacht aan het Drechtstedenbestuur. ROM-D Holding NV Gemeente Sliedrecht € 127.819 (% 2,8) Dordtse Kil III CV Commanditair Kapitaal Sliedrecht € 163.247 (%1,5)
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Drechtstedenbestuur heeft zitting in de Holding N.V., met gemeentelijke volmacht.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Vat
Relatie met programmabegroting	Het ontwikkelen van Het Plaatje door ROM-D draagt bij aan programma 3. Ruimte. Genereert dividendinkomsten in het ondersteunende programma Financiën en belastingen.
Ontwikkelingen	Met de uittreding van BNG-GO in 2019 wordt gekeken naar de mogelijkheden om de juridische structuur van verschillende NV's en BV's van ROM-D te vereenvoudigen. Verder onderzoekt ROM-D de opties voor verdere kapitalisering zodat meerdere projecten tegelijkertijd opgepakt kunnen worden. Het gaat dan om complexe projecten met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde. Hiermee wil ROM-D een bijdrage leveren aan de uitvoering van de regionale Groeiagenda.

12. MerwedeLingelijn B.V.	
Naam, Vestigingsplaats	MerwedeLingeLijn B.V. (Gorinchem)
Deelnemers	Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Gorinchem, Molenlanden, Leerdam, Geldermalsen.
Type organisatie	Besloten Vennootschap
Doelstelling (openbaar belang)	Deze B.V. heeft tot doel om in samenwerking te komen tot een verbetering van de MerwedeLingeLijn, onder meer door het realiseren van nieuwe stations c.a.
Financieel belang van de gemeente	Er is een aandelenpakket van 39% van het totaal (€ 250.000).
Bestuurlijk belang/ zeggenschap gemeente	Aandeelhouder, aandeelhouder tijdens de aandeelhoudersvergadering.
Bestuurlijk vertegenwoordiger	Wethouder Spek
Relatie met programmabegroting	De MerwedeLingeLijn levert een bijdrage aan de programma's 2. Economie, arbeidsmarkt en onderwijs.
Ontwikkelingen	Geen bijzonderheden.

4.6.3 Bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen

De budgetten voor de begroting 2020 zijn gebaseerd op de ingediende begrotingen 2020 van de desbetreffende GR-en, waarmee in de Kadernota reeds rekening is gehouden.

Bijdrage aan	Begroting 2019	Begroting 2020
Servicecentrum Drechtsteden (SCD)	N 2.784	N 2.978
Gemeentebelastingen Drechtsteden (GBD)	N 201	N 232
Onderzoekscentrum Drechtsteden (OCD)	N 69	N 84
Algemene bijdrage GR Drechtsteden	N 652	N 708
Sociale Dienst Drechtsteden (SDD)	N 17.325	N 18.590
Subtotaal GR Drechtsteden	N 21.031	N 22.592
Dienst gezondheid & Jeugd ZHZ	N 990	N 1.450
Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland-Zuid	N 6.328	N 7.270
GR Drechtwerk	N 515	N 560
GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	N 1.465	N 1.675
GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	N 502	N 502
GR Parkschap Nationaal Park De Biesbosch	N 250	
Subtotaal GR Overige	N 10.050	N 11.459
TOTAAL Gemeenschappelijke regelingen	N 31.081	N 34.051

*) Bijdrage 2018 t/m 2020 wordt gedekt uit de voorziening 'uittreden Parkschap', gevormd bij de jaarrekening 2017.

4.6.4.Overzicht van de financiële positie van de verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen	Verwacht Resultaat 2020	Eigen vermogen 31-12-2019	Eigen vermogen 31-12-2020	Vreemd vermogen 31-12-2019	Vreemd vermogen 31-12-2020
Drechtsteden (GR, OCD, SCD, GBD, SDD)	0	1.000	0	51.000	51.000
Dienst gezondheid & Jeugd ZHZ + SO Jeugd ZHZ	0	2.949	2.070	83.014	83.014
GR Drechtwerk*	N 5.962	185	185	28.936	27.786
GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid	V 5	2.190	1.596	59.697	59.491
GR Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid	0	1.852	1.736	6.692	9.859
TOTAAL Gemeenschappelijke regelingen	N 5.957	8.176	5.587	229.339	231.150

Privaatrechtelijke rechtspersonen	Eigen vermogen 31-12-2018	vreemd vermogen 31-12-2018
Eneco Groep N.V.	2.939	2.688
Stedin Holding N.V.	2.699	4.257
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	4.258	132.518
Oasen N.V.	108.494	154.064
Regionale ontwikkelingsmij Drechtsteden NV	43	150
Regionale ontwikkelingsmij Drechtsteden CV	12.492	18.504
Totaal privaatrechtelijke rechtspersonen	130.925	312.181

*) Resultaat van de GR Drechtwerk betreft de geraamde bijdragen van de deelnemende gemeenten in het nadelig saldo van 2020.

4.7 Paragraaf grondbeleid

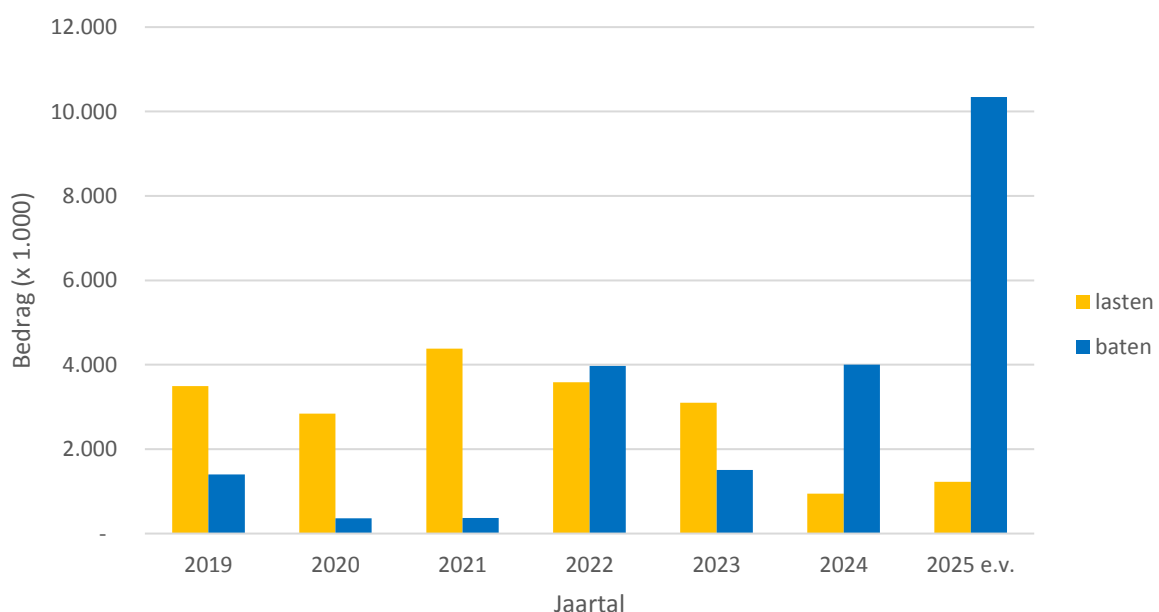
4.7.1 Inleiding

Het grondbeleid heeft grote invloed op en samenhang met de realisatie van programma's zoals Openbare Ruimte, Verkeer en Vervoer, Ruimtelijke Ordening en Milieu en Wonen. Het grondbeleid is opgenomen in de nota Grondbeleid Sliedrecht 2015. Hierin staat beschreven dat de gemeente een actieve rol aanneemt als procesregisseur bij gebiedsontwikkeling en een facilitair grondbeleid voert, tenzij grote maatschappelijke opgaven vragen om een actief grondbeleid. Het proces, de instrumenten, de grondportefeuille, de financiële uitgangspunten en organisatie die daarbij horen, worden in de nota omschreven.

Jaarlijks worden met het opstellen van de jaarrekening de grondexploitaties geactualiseerd en wordt de marktwaarde van de materiële vaste activa (MVA) opnieuw bepaald. Dit resulteert in een nieuwe prognose van het resultaat voor de grondexploitaties en eventueel een afwaardering bij de MVA (wanneer de boekwaarde hoger is dan de marktwaarde). De raming van de jaarlijkse baten en lasten wordt vervolgens verwerkt in de begroting van het daaropvolgende jaar.

4.7.2. Bouwgronden in exploitatie

De onderstaande grafiek en tabel geeft per grondexploitatie het verloop van de lasten en baten aan in de jaren dat het plan 'onder handen' is. In de kolom 'Stand t/m 31-12-2018' staan de totale lasten en baten tot dat moment. Het jaarlijkse verschil tussen de lasten en baten wordt geactiveerd als 'onder handen werk' onder de vlottende activa op de balans. Wanneer het plan gerealiseerd is, kan het resultaat worden bepaald. Het verwachte resultaat staat in de tabel opgenomen, op basis van eindwaarde. Sinds de vernieuwing van de BBV-regelgeving rondom grondexploitaties zijn gemeenten verplicht tussentijds winst te nemen via de 'Percentage of completion'-methode (POC). Het resultaat van grondexploitaties die een positieve eindwaarde laten zien, wordt gefaseerd genomen volgens de geldende regelgeving. Echter houden wij het voorzichtigheidsbeginsel in acht door de winst pas te nemen wanneer deze gerealiseerd is. Het moment waarop dit bepaald wordt is de jaarrekening. Derhalve zijn de geprognosticeerde resultaten niet opgenomen in het saldo van de begroting.

Grondexploitatie	Realisatie t/m 31-12-18	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025 e.v.	Eind waarde GREX
Burg. Winklerplein									
Uitgaven	N 1.155	N 643	N 681	N 1.054	N 433	- 0	- 0	- 0	N 3.965
Inkomsten	V 35	- 0	- 0	- 0	V 3.600	- 0	- 0	- 0	V 3.635
Balansmutatie	V 1.120	V 643	V 681	V 1.054	N 3.496	- 0	- 0	- 0	- 0
Verwacht resultaat	- 0	- 0	- 0	- 0	N 330	- 0	- 0	- 0	N 330
Kerkbuurt 12-14									
Uitgaven	N 110	N 55	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	N 165
Inkomsten	- 0	V 170	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	V 170
Balansmutatie	V 110	N 110	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0
Verwacht resultaat	- 0	V 5	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	V 5
Stationspark 3/SB									
Uitgaven	N 823	N 2.559	N 1.914	N 3.082	N 2.899	N 3.097	N 945	N 1.226	N 16.545
Inkomsten	- 0	V 880	- 0	- 0	- 0	V 1.504	V 4.002	V 10.343	V 16.729
Balansmutatie	V 823	V 1.679	V 1.914	V 3.082	V 2.899	V 1.616	N 3.015	N 8.998	- 0
Verwacht resultaat	- 0	- 0	- 0	- 0	- 0	V 23	V 42	V 119	V 184
Stationspark II									
Uitgaven	N 14	N 239	N 245	N 249	N 253	- 0	- 0	- 0	N 1.000
Inkomsten	- 0	V 353	V 360	V 367	V 374	- 0	- 0	- 0	V 1.454
Balansmutatie	V 14	N 114	N 32	V 51	V 80	- 0	- 0	- 0	- 0
Verwacht resultaat	- 0	- 0	V 83	V 169	V 202	- 0	- 0	- 0	V 454

Burg. Winklerplein / Bouwblok C

Binnen de totale ontwikkeling van het Burgemeester Winklerplein is voor de ontwikkeling van bouwblok C een grondexploitatie geopend. In het tweede kwartaal van 2019 is deze grondexploitatie geactualiseerd en vastgesteld. De looptijd van de totale exploitatie is t/m 2022.

Stationspark 3 / Sliedrecht Buiten

In het tweede kwartaal van 2019 is de grondexploitatie Stationspark 3 geactualiseerd. Bij deze actualisatie is ook het krediet voor de realisatie van Sliedrecht Buiten in deze grondexploitatie opgenomen. De totaal geactualiseerde grondexploitatie is door de raad vastgesteld.

De planning is dat kosten worden gemaakt ten behoeve van de verwerving, maatregelen vv Sliedrecht, RO-procedure en planvoorbereiding. De aanleg van bedrijventerrein Stationspark 3 vindt naar verwachting vanaf 2023 plaats, er van uitgaande dat de vv Sliedrecht volgens planning in 2022 naar Sliedrecht Buiten is verplaatst.

Stationspark II

Ook de grondexploitatie van het Stationspark II is in het 2^e kwartaal van 2019 geactualiseerd en vastgesteld. De planning is erop gericht om (bij belangstelling) tot 2022 de resterende kavels uit te geven, waarop het plan met een positief resultaat kan worden afgesloten. De gemeente staat vanwege de ontwikkelingen in de markt open voor een andere invulling van de kavels dan puur kantoren.

4.7.3 Materiële vaste activa

Als de boekwaarde van de materiële vaste activa hoger is dan de marktwaarde moet er een afwaardering plaatsvinden of een voorziening worden getroffen. Op de boekwaarde mogen geen kosten worden bijgeschreven.

Watertorenterrein

Voor het Watertorenterrein is een voorontwerpbestemmingsplan in procedure gebracht. In 2014 is de procedure stopgezet, omdat vragen rezen over afzetmogelijkheden van de voorziene woningen op de huidige woningmarkt. Om die reden is de projectontwikkelaar toen gevraagd de behoefte aan het gewenste type woningen en de daarbij behorende prijsklassen beter te onderbouwen. In afwachting daarvan zijn de werkzaamheden aan het voorontwerpbestemmingsplan gestopt. Op een verzoek van de ontwikkelaar om een ontwerpbestemmingsplan toch in procedure te nemen is afwijzend beschikt. Momenteel vinden er weer gesprekken plaats tussen de projectontwikkelaar en de gemeente. Het streven hierbij is om een plan in procedure te brengen dat kan rekenen op voldoende draagvlak.

Rivierdijk 737-769

De locatie 'de apotheek' maakt onderdeel uit van de Locatie Lanser aan de Rivierdijk-West. Als gevolg van de besluitvorming over dit project begin 2016 is de boekwaarde afgeschreven. Dit is in de bijbehorende kredietaanvraag bij de besluitvorming verwerkt.

De Driehoek

In 2010 is het bestemmingsplan vastgesteld voor de Driehoek. Dit regelde onder andere de huisvesting van de gemeentewerf, milieustraat en gronddepot en maakte de vestiging van bedrijven mogelijk. Omdat de gemeentewerf uiteindelijk niet verplaatst is en de bestemmingen beperkend waren, is in 2015 gestart met een nieuwe bestemmingsplanprocedure. Dit is in de voorontwerpfase gestaakt. Tot ontwikkeling van de Driehoek is het niet gekomen. Daarna zijn verschillende gesprekken gevoerd en initiatieven bekeken. Momenteel wordt onderzocht of De Driehoek in exploitatie gebracht kan worden. Het college besluit in het vierde kwartaal van 2019 over de haalbaarheid van het in exploitatie nemen van de Driehoek en zal bij een positief besluit de raad vragen een grondexploitatie vast te stellen.

Overige gronden

Onder de overige gronden vallen de gronden die een vaste bestemming hebben en niet in het transformatieproces zitten, of waarvoor geen raadsbesluit is genomen waarbij inhoud wordt gegeven aan ambitie en planperiode. Hieronder vallen de gronden Middelblok, weilanden nabij Wijngaarden en een aantal restpercelen bij Benedenveer. Weilanden zullen wel worden ingezet als ruilgrond ten behoeve van het Stationspark 3 / Sliedrecht Buiten.

Voorziening afwaardering MVA

De voorziening voor de afwaardering van de MVA bedraagt € 1.051.262.

Voorziening verlieslatende grondexploitaties

Voor de grondexploitatie BW-Plein is een voorziening getroffen bij de jaarrekening 2018, ter grootte van het verwachte verlies. De stand van de voorziening bedraagt € 330.000.

4.8 Paragraaf grote projecten

4.8.1 Inleiding

Ook in 2020 zal verder uitvoering worden gegeven aan de grote projecten. De grote projecten zijn heel divers van karakter. Dat betekent ook dat de rol van de gemeente binnen de onderscheiden projecten heel verschillend is. In sommige projecten heeft de gemeente een actieve, stimulerende rol en rust er veel verantwoordelijkheid bij de gemeente (voorbeeld: Sliedrecht Buiten / Stationspark 3). In andere projecten heeft de gemeente een kaderstellende, faciliterende rol (voorbeeld: Watertorenterrein).

Hoe verschillend de projecten ook zijn, bij de projecten wil de gemeente zo veel mogelijk de samenwerking zoeken met de inwoners en het bedrijfsleven. Door naar hen te luisteren willen we ideeën die leven binnen het dorp proberen zo goed mogelijk te benutten en waar mogelijk een plaats geven binnen de projecten.

Bij de uitvoering van de projecten houdt het college rekening met actuele ontwikkelingen. Mocht dit leiden tot een andere invulling van een project dan tot nu toe bekend, dan komt het college hiervoor met onderbouwde voorstellen naar de raad.

4.8.2 Stand van zaken

In de onderstaande tabel wordt vermeld wat de stand van zaken is rond de grote projecten. Het college zal ook in 2020, naast de reguliere P&C-documenten, de raad in de bijpraatsessies informeren over de voortgang van de projecten.

Overzicht stand van zaken grote projecten

Nr.	Project	Resultaat	Toelichting
1.	Baanhoek-West	Ontwikkeling van de woonwijk en de bedrijfslossen.	De woningbouw is voor de helft gerealiseerd, de maatschappelijke voorzieningen geheel, de bedrijfslossen zijn gekoppeld aan diverse bedrijven en een groot aantal aspecten van de hoofdinfrastructuur is gerealiseerd. De planning is dat de locatie in 2023 geheel is gerealiseerd.
2.	Begraafplaats	Voldoende capaciteit creëren om aan de begraafbehoefte te kunnen blijven voldoen	Na afronding van de (geotechnische) onderzoeken naar de technische haalbaarheid voor het uitbreiden van de begraafplaats wordt aan de raad een voorstel voorgelegd hoe dit project verder uitgevoerd kan worden.

Nr.	Project	Resultaat	Toelichting
3.	Burgemeester Winklerplein	Herontwikkeling van het plein	Na de doorbraak die begin 2019 is bereikt ligt de focus op het verwerven van de resterende benodigde eigendommen, zodat ook het overige deel van het plein herontwikkeld kan worden. De bestemmingsplanprocedure met de benodigde onderzoeken is in voorbereiding. Voor bouwblok D (het gezondheidscentrum) is een omgevingsvergunning verleend. De sloop en start van de bouw van dit blok is voorzien eind 2019. De oplevering staat gepland in het vierde kwartaal van 2020. Voor bouwblok B is overeenstemming over de massastudie, die verder wordt uitwerkt.
4.	De Driehoek	Ontwikkelen van een bedrijventerrein	De invulling van de locatie van De Driehoek wordt in samenhang met andere bedrijvenlocaties gezien. In 2019 is gewerkt aan uitwerkingen van diverse varianten voor de ontwikkeling van deze locatie. Dit hangt voornamelijk af van de verkeersontsluiting. Aan de raad wordt een voorstel voor een grondexploitatie of uitvoeringskrediet voorgelegd. Er worden gesprekken gevoerd met potentiële kandidaten die grond willen afnemen voor een bedrijfsontwikkeling. Na besluitvorming over het in exploitatie brengen van het gebied worden deze gesprekken voortgezet.

Nr.	Project	Resultaat	Toelichting
5.	Kerkbuurt	Versterking van de bekendheid, uitstraling, invulling, aantrekkelijkheid en toekomstbestendigheid van de Kerkbuurt	Onder meer via het traject "De Nieuwe Winkelstraat" zijn door ondernemers in samenwerking met de gemeente diverse acties in gang gezet die invulling geven aan het resultaat dat we voor de Kerkbuurt willen bereiken. Dit loopt door in 2020. Het college komt met een voorstel naar de raad voor een subsidie-instrumentarium gericht op het verminderen van de leegstand in het kernwinkelgebied, een opwaardering van het gevelbeeld in het kernwinkelgebied en een transformatie van de aanloopstraten. Daarnaast komt het college met een voorstel voor de herinrichting van het Horecaplein/westelijke entree en het Merwedeplein. Onder voorbehoud van besluitvorming van de raad zal in 2020 uitvoering worden gegeven aan de vastgoedtransformatie en de herinrichting van beide pleinen.
6.	Locatie Lanser	Herontwikkeling braakliggend terrein, na sloop bestaande panden.	De start van de bouw van de woningen vindt eind 2019 plaats.
7.	Nijverwaard	Verbeteren van de aantrekkelijkheid van Nijverwaard	In gesprek met de ondernemers wordt toegewerkt naar een gedeelde toekomstvisie voor de lange termijn. Om de openbare ruimte en infrastructuur in het gebied dat behoort bij de Woonboulevard projectmatig aan te pakken, zal op basis van een projectplan en in samenhang met de voorgenomen herstructurering van de Parallelweg een krediet worden aangevraagd.

Nr.	Project	Resultaat	Toelichting
8.	Sliedrecht Buiten / Stationspark III	Realisatie van Sliedrecht Buiten, ten noorden van de Betuwelijn en ten oosten van de Provinciale weg. Voldoende ruimte voor nieuwe bedrijvigheid door de herontwikkeling van sportpark De Lockhorst tot bedrijventerrein Stationspark 3	Het voorontwerp bestemmingsplan Sliedrecht Buiten heeft ter inzage gelegen. De inspraakreacties worden beoordeeld en beantwoord. Het onderzoek naar nut en noodzaak (laddertoets) van het bedrijventerrein Stationspark 3 is afgerond. Het ontwerp bestemmingsplan en de overige onderzoeken worden na de zomervakantie ter inzage gelegd. De gesprekken met de grondeigenaren vinden hun voortgang.
9.	Staatsliedenbuurt	Herstructurering en toekomstbestendig maken van de wijk	De focus voor de gemeente ligt op de realisatie van de openbare ruimte. Fase 1 is gereed, Fase 2 is opgestart. In 2020 wordt de laatste fase van de wijk opgeleverd.
10.	Stationspark 2	Zo mogelijk uitgifte van de restende kavels	Er is geen belangstelling van marktpartijen om op de drie resterende kavels kantoren te realiseren. Ontwikkeling tot kantorenlocatie vindt daarom niet meer plaats. De insteek is nu om te komen tot een alternatieve invulling van Stationspark 2. In dit kader vinden af en toe gesprekken plaats over initiatieven uit de markt voor dit gebied. Tot op heden heeft dat niet geleid tot concrete plannen.

Nr.	Project	Resultaat	Toelichting
11.	Watertorenterrein	Ontwikkeling van het nu braakliggende gebied	Watertoren NV heeft de ontwikkeling opnieuw gestart en is in gesprek gegaan met omwonenden. Er is overeenstemming bereikt met de ontwikkelaar op uitgangspunten voor de ontwikkeling. Er zijn gesprekken gestart met het ministerie van Binnenlandse Zaken om de planfiguur 'bestemmingsplan verbrede reikwijdte' te verkennen. Zo kan Sliedrecht voor het Watertorenterrein anticiperen op de Omgevingswet. Met het Waterschap en ontwikkelaar wordt verkend of het mogelijk is het Watertorenterrein als koppelkans te zien. Kan de dijkverzwaring geïntegreerd met de woningbouwontwikkeling voordelen opleveren? Op basis van bovenstaande zaken zal een nieuw plan worden gemaakt.

4.8.3 Acties / mijlpalen 2020

In de onderstaande tabel staan de acties en mijlpalen voor de grote projecten voor 2020 weergegeven.

Nr.	Project	Planning	Actie / mijlpaal
1.	Baanhoek-West	Q1 Q4	Start bouw Burger King en Greenpoint Oplevering 'De Eilanden' (43 woningen)
2.	Begraafplaats	Q1 Q2-Q4	Besluit over uitvoering project op basis van projectplan en kredietaanvraag Uitvoering van het project
3.	BW-plein	Q1 Eind Q2 Q4 Q4	Vaststelling bestemmingsplan Blok C verworven Oplevering nieuwbouw gezondheidscentrum (blok D) Sloop bouwblok B, apotheek en woningen Tablis

Nr.	Project	Planning	Actie / mijlpaal
4.	De Driehoek	Q1 Q1	Inrichtingsplan voor De Driehoek (indien gebied in exploitatie gebracht wordt) Start uitgifte bedrijfskavels (indien gebied in exploitatie gebracht wordt)
5.	Kerkbuurt	Q1 Q1-Q4	Opknappen horecaplein en Merwedeplein Invulling geven aan de vastgoedtransformatie
6.	Locatie Lanser	Q3	Bouw van de woningen
7.	Nijverwaard	Q1	Aanvragen krediet / uitvoering project
8.	Sliedrecht Buiten / Stationspark III	Q1 Q2-Q3 t/m Q2	Aanbesteding bouwrijp maken Voorbelasten Sliedrecht Buiten (afhankelijk van beroepsprocedure) Resterende eigendommen verwerven
9.	Staatsliedenbuurt	Q3 -2020 Q1 & Q4-2020 Q3-2020 Q1 & Q4-2020	Oplevering nieuwbouw fase 2 Oplevering buitenruimte fase 2 Oplevering renovatie fase 3 Oplevering buitenruimte fase 3
10.	Stationspark 2	Q1 – Q4	Verkoop van kavels (bij belangstelling)
11.	Watertorenterrein	2020	Afronding informele participatie door de ontwikkelaar

5

FINANCIËLE BEGROTING

5.1 Baten en lasten per programma 2020-2023

Nr.	Programma	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:							
1	Sociaal	N 20.794	N 20.773	N 23.214	N 23.222	N23.415	N 23.744
2	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	N 16.853	N 21.416	N 18.317	N 19.528	N22.120	N 18.602
3	Ruimte	N 11.976	N 14.821	N 11.496	N 11.885	N11.887	N 11.941
4	Bestuur, veiligheid en organisatie	N 12.959	N 12.243	N 14.605	N 14.865	N14.986	N 15.047
5	Financiën	N 458	N 2.526	N 407	N 796	V 270	N 252
Totaal lasten		N 63.039	N 71.779	N 68.039	N 70.296	N72.137	N 69.586
Baten:							
1	Sociaal	V 2.487	V 2.053	V 2.545	V 2.034	V 1.779	V 1.782
2	Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	V 8.869	V 14.128	V 10.928	V 12.467	V 14.838	V 11.061
3	Ruimte	V 7.791	V 10.152	V 6.950	V 6.930	V 6.930	V 6.930
4	Bestuur, veiligheid en organisatie	V 1.253	V 881	V 689	V 697	V 658	V 664
5	Financiën	V 42.138	V 44.189	V 46.804	V 48.050	V 47.696	V 48.717
Totaal baten		V 62.538	V 71.403	V 67.917	V 70.177	V 71.901	V 69.154
Geraamd totaal saldo van baten en lasten		N 501	N 376	N 123	N 123	N 119	N 237
	storting in reserve	N 7.189	N 2.548	N 2.875	N 2.319	N 2.077	N 2.494
	onttrekking aan reserve	V 7.232	V 2.924	V 2.997	V 2.438	V 2.314	V 2.926
Geraamd resultaat		N 457	-	-	-	-	-

5.2 Baten en lasten op thema-niveau

Programma 1

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Cultuurvoorzieningen	N 1.518	N 1.378	N 1.335	N 1.347	N 1.363	N 1.372
Integraal jeugdbeleid	N 350	N 408	N 483	N 483	N 483	N 483
Sport- en recreatievoorzieningen	N 2.155	N 2.419	N 2.060	N 1.883	N 1.878	N 1.884
Zorg	N 16.772	N 6.568	N19.337	N19.508	N19.690	N20.005
Totaal lasten	N 20.794	N20.773	N23.214	N23.222	N23.415	N23.744
Baten:						
Cultuurvoorzieningen	V 678	V 586	V 644	V 647	V 650	V 654
Integraal jeugdbeleid	-	-	-	-	-	-
Sport- en recreatievoorzieningen	V 811	V 941	V 860	V 860	V 860	V 860
Zorg	V 998	V 526	V 1.041	V 526	V 268	V 268
Totaal baten	V 2.487	V 2.053	V 2.545	V 2.034	V 1.779	V 1.782
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 18.307	N18.719	N20.669	N21.188	N21.636	N21.962
storting in reserve	N 1.480	N 166	N 165	N 21	N 21	N 20
onttrekking aan reserve	V 1.486	V 451	V 319	V 263	V 232	V 228
Geraamd programma resultaat	N 18.300	N18.434	N20.515	N20.946	N21.424	N21.754

Programma 2

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Opgroeien en onderwijs	N 2.509	N 2.427	N 2.328	N 2.357	N 2.356	N 2.357
Verkeer- en vervoersbeleid	N 449	N 601	N 481	N 550	N 548	N 547
Inkomen	N 8.360	N 7.650	N 7.640	N 7.624	N 7.633	N 7.750
Werk en ondernemerschap	N 4.573	N 4.098	N 4.288	N 4.424	N 4.573	N 4.684
Expl. Bouwgronden woonwijken	N 963	N 6.640	N 3.580	N 4.573	N 7.010	N 3.265
Totaal lasten	N 16.853	N21.416	N18.317	N19.528	N22.120	N18.602
Baten:						
Opgroeien en onderwijs	V 431	V 334	V 334	V 334	V 334	V 334
Verkeer- en vervoersbeleid	V 84	V 91	V 91	V 91	V 91	V 91
Inkomen	V 7.428	V 6.751	V 6.739	V 6.739	V 6.739	V 6.739
Werk en ondernemerschap	V 263	V 208	V 425	V 409	V 409	V 409
Expl. Bouwgronden woonwijken	V 663	V 6.744	V 3.339	V 4.894	V 7.264	V 3.488
Totaal baten	V 8.869	V 14.128	V 10.928	V 12.467	V 14.838	V 11.061
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 7.984	N 7.288	N 7.389	N 7.061	N 7.282	N 7.541
storting in reserve	N 2.364	N 619	N 445	N 452	N 452	N 452
onttrekking aan reserve	V 2.777	V 640	V 886	V 352	V 355	V 403
Geraamd programma resultaat	N 7.571	N 7.267	N 6.948	N 7.161	N 7.379	N 7.590

Programma 3

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Woonruimte zaken	N 556	N 200	N 223	N 209	N 209	N 209
Afvalinzameling en verwerking	N 2.570	N 2.544	N 2.704	N 2.717	N 2.716	N 2.721
Beheer openbare ruimte	N 2.492	N 2.572	N 2.718	N 2.777	N 2.672	N 2.587
Milieu	N 668	N 753	N 832	N 838	N 768	N 768
Ruimtelijke ordening	N 1.057	N 1.184	N 903	N 883	N 883	N 882
Wegen, bruggen en riolen	N 4.634	N 7.568	N 4.117	N 4.462	N 4.639	N 4.775
Totaal lasten	N 11.976	N14.821	N11.496	N11.885	N11.887	N11.941
Baten:						
Woonruimte zaken	V 470	V 44	V 38	V 38	V 38	V 38
Afvalinzameling en verwerking	V 2.694	V 2.725	V 2.814	V 2.814	V 2.814	V 2.814
Beheer openbare ruimte	V 653	V 587	V 587	V 587	V 587	V 587
Milieu	V 24	-	-	-	-	-
Ruimtelijke ordening	V 527	V 517	V 517	V 517	V 517	V 517
Wegen, bruggen en riolen	V 3.423	V 6.279	V 2.993	V 2.973	V 2.973	V 2.973
Totaal baten	V 7.791	V 10.152	V 6.950	V 6.930	V 6.930	V 6.930
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 4.185	N 4.669	N 4.547	N 4.955	N 4.957	N 5.012
storting in reserve	N 1.491	N 1.404	N 1.234	N 1.339	N 1.290	N 1.574
onttrekking aan reserve	V 677	V 660	V 504	V 961	V 1.013	V 1.434
Geraamd programma resultaat	N 4.999	N 5.414	N 5.277	N 5.333	N 5.234	N 5.152

Programma 4

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Bedrijfsvoering	N 504	N 742	N 577	N 699	N 739	N 750
Begroten en verantwoorden	N 51	N 48	N 49	N 49	N 49	N 49
Bestuur	N 2.298	N 2.203	N 2.649	N 2.636	N 2.619	N 2.621
Communicatie en voorlichting	N 47	N 55	N 80	N 70	N 70	N 70
Dienstverlening	N 926	N 1.079	N 824	N 888	N 848	N 848
Fysieke veiligheid	N 1.530	N 1.677	N 1.830	N 1.921	N 1.995	N 2.030
Sociale cohesie	N 433	N 461	N 464	N 449	N 449	N 449
Overhead	N 7.168	N 5.978	N 8.131	N 8.153	N 8.217	N 8.230
Totaal lasten	N 12.959	N12.243	N14.605	N14.865	N14.986	N15.047
Baten:						
Bedrijfsvoering	-	-	-	-	-	-
Begroten en verantwoorden	-	-	-	-	-	-
Bestuur	V 24	-	-	-	-	-
Communicatie en voorlichting	-	-	-	-	-	-
Dienstverlening	V 459	V 611	V 252	V 253	V 208	V 208
Fysieke veiligheid	V 261	V 96	V 97	V 97	V 97	V 97
Sociale cohesie	V 4	-	-	-	-	-
Overhead	V 505	V 173	V 340	V 347	V 353	V 359
Totaal baten	V 1.253	V 881	V 689	V 697	V 658	V 664
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	N 11.706	N11.363	N13.916	N14.168	N14.328	N14.382
storting in reserve	N 80	N 179	N 844	N 310	N 115	N 252
onttrekking aan reserve	V 647	V 1.174	V 1.288	V 861	V 713	V 861
Geraamd programma resultaat	N 11.138	N10.368	N13.472	N13.617	N13.729	N13.773

Programma 5

Thema	Werkelijk 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Lasten:						
Algemene heffingen	N 458	N 2.526	N 407	N 796	N 270	N 252
Totaal lasten	N 458	N 2.526	N 407	N 796	N 270	N 252
Baten:						
Algemene heffingen	V 42.138	V 44.189	V 46.804	V 48.050	V 47.696	V 48.717
Totaal baten	V 42.138	V 44.189	V 46.804	V 48.050	V 47.696	V 48.717
Geraamd totaal saldo van baten en lasten	V 41.680	V 41.663	V 46.398	V 47.254	V 47.966	V 48.465
storting in reserve	N 1.774	N 180	N 186	N 196	N 199	N 195
onttrekking aan reserve	V 1.645	-	-	-	-	-
Geraamd programma resultaat	V 41.551	V 41.483	V 46.212	V 47.057	V 47.767	V 48.269

5.3 Overzicht van de taakvelden

5.3.1 Inleiding

In deze paragraaf zijn de taakvelden opgenomen zoals voorgeschreven in de herziening van het BBV. Een taakveld is een eenheid waarin de programma's worden onderverdeeld en hebben betrekking op uiteenlopende taken en daaraan gerelateerde activiteiten waar baten en lasten mee gemoeid zijn. Deze taakvelden worden per ministeriële regeling vastgesteld. Het college heeft de vrijheid om de taakvelden in te delen en te ordenen naar de programma's van de raad.

Met ingang van de begroting 2017 zijn gemeenten verplicht om de begroting ook op basis van verplichte taakvelden te presenteren. Op basis van deze taakvelden kunnen gemeenten hun begrotingscijfers vergelijken met andere gemeenten.

In totaal zijn er 9 hoofdtaakvelden nl:

- 0. Bestuur en Ondersteuning
- 1. Veiligheid
- 2. Verkeer, vervoer en waterstaat
- 3. Economie
- 4. Onderwijs
- 5. Sport, cultuur en recreatie
- 6. Sociaal Domein
- 7. Volksgezondheid en milieu
- 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

5.3.2 Baten en lasten per taakveld

In onderstaand overzicht zijn de 8 hoofdtaakvelden verder verdeeld naar taakvelden.

Hoofdtakveld	Takveld	Omschrijving takveld	Lasten	Baten	Saldo
0 - Bestuur en Ondersteuning	0.1	Bestuur	N 2.684		N 2.684
	0.2	Burgerzaken	N 824	V 252	N 572
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	N 25	V 16	N 9
			N 10	V 134	V 124
	0.4	Overhead	N 8.171	V 340	N 7.831
	0.5	Treasury	V 101	V 640	V 740
	0.61	OZB woningen	N 50	V 2.047	V 1.997
	0.62	OZB niet-woningen	N 156	V 1.799	V 1.643
	0.64	Belastingen overig		V 43	V 43
			N 33	V 877	V 844
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds		V 41.443	V 41.443
	0.8	Overige baten en lasten	N 537		N 537
			N 478	-	N 478
	0.10	Mutaties reserves	N 165	V 319	V 154
			N 445	V 886	V 441
			N 1.234	V 504	N 730
			N 844	V 1.288	V 444
			N 186		N 186
	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	V 212		V 212
Totaal 0 - Bestuur en Ondersteuning			N15.529	V 50.587	V 35.058
1 - Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	N 1.830	V 97	N 1.733
	1.2	Openbare orde en veiligheid		V 5	V 5
			N 464		N 464
Totaal 1 - Veiligheid			N 2.295	V 102	N 2.193
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	N 366	V 10	N 355
			N 1.792	V 225	N 1.566
	2.4	Economische havens en waterwegen	N 47	V 81	V 34
	2.5	Openbaar vervoer	N 68		N 68
Totaal 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat			N 2.273	V 317	N 1.956
3 - Economie	3.1	Economische ontwikkeling	N 456		N 456
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	N 2.333	V 2.321	N 12
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	N 310	V 152	N 158
Totaal 3 - Economie			N 3.099	V 2.473	N 626
4 - Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	N 225	V 34	N 191
	4.2	Onderwijshuisvesting	N 997		N 997
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	N 844	V 300	N 544
Totaal 4 - Onderwijs			N 2.065	V 334	N 1.731

Hoofdtakveld	Takveld	Omschrijving takveld	Lasten	Baten	Saldo
5 - Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering	N 429		N 429
	5.2	Sportaccommodaties	N 1.583	V 860	N 723
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	N 163	V 49	N 114
			N 80		N 80
	5.4	Musea	N 25		N 25
	5.5	Cultureel erfgoed	N 38		N 38
	5.6	Media	N 481	V 39	N 441
			N 15		N 15
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	N 441	V 281	N 160
			N 2.327	V 75	N 2.252
Totaal 5 - Sport, cultuur en recreatie			N 5.581	V 1.305	N 4.276
6 - Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	N 2.884	V 268	N 2.616
			N 265		N 265
	6.2	Wijkteams	N 2.430		N 2.430
	6.3	Inkomensregelingen	N 2.842		N 2.842
			N 7.640	V 6.739	N 901
			N 139		N 139
			N 3		N 3
	6.4	Begeleide participatie	N 2.747	V 95	N 2.652
	6.5	Arbeidsparticipatie	N 770	V 106	N 664
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	N 253		N 253
	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	N 5.239		N 5.239
	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	N 4.558		N 4.558
	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	N 305	V 1.031	V 726
	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	N 1.131		N 1.131
Totaal 6 - Sociaal domein			N31.207	V 8.240	N22.968
7 - Volksgezondheid en milieu	7.1	Volksgezondheid	N 424		N 424
			N 15		N 15
	7.2	Riolering	N 2.283	V 2.768	V 485
	7.3	Afval	N 2.608	V 2.814	V 206
	7.4	Milieubeheer	N 832		N 832
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	N 376	V 512	V 136
Totaal 7 - Volksgezondheid en milieu			N 6.537	V 6.094	N 443
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimtelijke ordening	N 356	V 10	N 346
	8.3	Wonen en bouwen	N 1.241	V 956	N 285
			N 732	V 496	N 236
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-		-
Totaal 8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			N 2.329	V 1.462	N 867
Totaal			N70.914	V 70.914	

5.4 Reserves en voorzieningen

In deze paragraaf is een specificatie opgenomen van alle reserves en voorzieningen per 1 januari 2020 en vervolgens de verwachte ontwikkeling tot en met 2023. Met de mutaties in de jaren is in het programmadeel van de begroting rekening gehouden.

Reserves	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 01-01-2021	Boekwaarde 01-01-2022	Boekwaarde 01-01-2023
Algemene reserve	V 1.688	V 1.146	V 1.117	V 1.117
Algemene Risicoreserve	V 3.615	V 3.615	V 3.615	V 3.615
Reserve sociaal domein	V 493	V 471	V 449	V 449
Reserve kapitaallasten verenigingsverz.geb.	V 2.162	V 2.111	V 2.059	V 2.007
Reserve kapitaallasten investeringen ec. Nut	V 5.987	V 6.366	V 6.397	V 5.946
Reserve kapitaallasten nieuw gemeentekantoor	V 5.979	V 5.873	V 5.767	V 5.659
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	V 1.702	V 1.623	V 1.544	V 1.461
Reserve kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut	V 4.934	V 5.772	V 6.210	V 6.458
Reserve vervanging materieel PR	V 782	V 226	V 9	V 182
Reserve vervanging containers	V 391	V 445	V 418	V 440
Reserve frictiebudget reorganisatie/organisatieontwikkeling	V 106	V 106	V 106	V 106
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	V 405	V 305	V 205	V 105
Reserve infra	V 453	V 603	V 731	V 925
Reserve onderhoud begraafplaats	V 574	V 573	V 573	V 573
Reserve herplantfonds	V 16	V 16	V 16	V 16
Reserve kleinschalige herontwikkeling	V 192	V 142	V 92	V 42
Totaal reserves	V 29.479	V 29.393	V 29.308	V 29.101

Voorzieningen	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 01-01-2021	Boekwaarde 01-01-2022	Boekwaarde 01-01-2023
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:				
Voorziening spaarverlof ambtenaren	V 9	V 9	V 9	V 9
Voorziening wachtgeld personeel (WW)	V 232	V 232	V 232	V 232
Voorziening pensioen voormalige wethouders	V 918	V 857	V 796	V 734
Voorziening liquidatie LDKS	V 51	V 51	V 51	V 51
Voorziening verlies exploitatie Rivierdijk	V 27	V 27	V 27	V 27
Voorziening Baanhoek-west	V 83	V 83	V 83	V 83
Voorziening garantstellingen	V 128	V 128	V 128	V 128
Voorziening Parschap de Biesbosch	V 250	-	-	-
Voorziening Burg. Winklerplein	V 330	V 330	V 330	V 330
Voorziening huisvesting onderwijs	V 1	V 1	V 1	V 1
Totaal vrz voor verplichtingen, verliezen en risico's	V 2.029	V 1.718	V 1.657	V 1.595

Voorzieningen	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 01-01-2021	Boekwaarde 01-01-2022	Boekwaarde 01-01-2023
Onderhoudsegalisatievoorzieningen:				
Voorziening buitengewoon onderhoud gebouwen GB	N 118	N 141	N 98	N 113
Voorziening onderhoud woningen/woonwagens	V 74	V 69	V 73	V 75
Voorziening onderhoud haven	V 80	V 15	V 20	V 27
Voorziening onderhoud wegen	V 1.507	V 1.388	V 1.268	V 1.149
Voorziening onderhoud ponton waterbus	V 81	V 85	V 89	V 27
Voorziening onderhoud bruggen	V 168	-	V 49	V 112
Voorziening onderhoud openbare verlichting	V 101	V 106	V 110	V 112
Totaal vrz onderhoudsegalisatievoorzieningen	V 1.893	V 1.522	V 1.511	V 1.389
Voorziening voor bijdragen aan toekomstige vervangings-investeringen waarvoor een heffing wordt geheven:				
Voorziening onderh/egal.prod.riolering	V 1.788	V 1.332	V 1.417	V 1.597
Totaal vrz toekomstige vervangingsinvesteringen	V 1.788	V 1.332	V 1.417	V 1.597
Totaal voorzieningen	V 5.710	V 4.572	V 4.585	V 4.581

Overzicht mutaties reserves per programma

	2020		2021		2022		2023	
	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking	Storting	Onttrekking
Programma 1 Sociaal								
Reserve kapitaallasten verenigingsverz gebouw	V 22	N 73	V 21	N 73	V 21	N 73	V 20	N 73
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	-	N 161	-	N 161	-	N 159	-	N 155
Algemene reserve	V 143	N 85	-	N 29	-	-	-	-
Totaal programma 1	V 165	N 319	V 21	N 263	V 21	N 232	V 20	N 228
Programma 2 Economie, arbeidsmarkt en onderwijs	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve infra	V 220	-	V 197	-	V 195	-	V 206	-
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	-	N 46	-	N 47	-	N 48	-	N 48
Reserve kleinschalige herontwikkeling	-	N 50	-	N 50	-	N 50	-	N 50
Reserve sociaal domein	-	N 22	-	N 22	-	-	-	-
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	V 225	N 163	V 225	N 228	V 225	N 253	V 225	N 300
Algemene reserve	-	N 600	-	-	-	-	-	-
Totaal programma 2	V 445	N 882	V 423	N 347	V 420	N 350	V 432	N 398
Programma 3 Ruimte	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve infra	-	N 70	-	N 70	-	-	-	-
Reserve vervanging containers	V 108	N 55	V 108	N 135	V 108	N 86	V 108	N 310
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	V 865	N 139	V 865	N 482	V 865	N 653	V 865	N 788
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 30	N 113	-	N 122	V 86	N 121	V 370	N 121
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	-	N 52	-	N 53	-	N 54	-	N 54
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	-	N 100	-	N 100	-	N 100	-	N 100
Reserve vervanging materieel PR	V 288	-	V 288	-	V 288	-	V 288	N 60
Totaal programma 3	V 1.291	N 529	V 1.261	N 961	V 1.347	N 1.013	V 1.631	N 1.434
Programma 4 Bestuur, veiligheid en organisatie	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 844	N 235	V 640	N 342	V 115	N 389	V 252	N 399
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	-	N 43	-	N 44	-	N 44	-	N 45
Reserve kapitaallasten huisvesting gemeentekantoor	-	N 165	-	N 165	-	N 165	-	N 165
Reserve vervanging materieel PR	-	N 844	-	N 505	-	N 115	-	N 252
Totaal programma 4	V 844	N 1.288	V 640	N 1.056	V 115	N 713	V 252	N 861
Programma 5 Financien	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 60	-	V 64	-	V 64	-	V 59	-
Reserve kapitaallasten huisvesting gemeentekantoor	V 60	-	V 59	-	V 58	-	V 57	-
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	V 17	-	V 16	-	V 15	-	V 15	-
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	V 49	-	V 58	-	V 62	-	V 65	-
Totaal programma 5	V 186	-	V 196	-	V 199	-	V 195	-
Generaal totaal	V 2.932	N 3.018	V 2.541	N 2.628	V 2.102	N 2.309	V 2.530	N 2.921

Overzicht structurele vermeerderingen en verminderingen reserves

	2020		2021		2022		2023	
	Vermeerderingen	Verminderen	Vermeerderingen	Verminderen	Vermeerderingen	Verminderen	Vermeerderingen	Verminderen
Reserve kapitaallasten verenigingsverz gebouw	V 22	N 73	V 21	N 73	V 21	N 73	V 20	N 73
Reserve kapitaallasten investeringen ec. nut	V 934	N 555	V 704	N 672	V 265	N 716	V 681	N 723
Reserve kapitaallasten huisvesting gemeentekantoor	V 60	N 165	V 59	N 165	V 58	N 165	V 57	N 165
Reserve kapitaallasten nieuwbouw gemeentewerf	V 17	N 95	V 16	N 97	V 15	N 98	V 15	N 99
Reserve kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut	V 1.140	N 302	V 1.148	N 710	V 1.153	N 905	V 1.155	N 1.088
Reserve vervanging materieel PR	V 288	N 844	V 288	N 505	V 288	N 115	V 288	N 312
Reserve vervanging containers	V 108	N 55	V 108	N 135	V 108	N 86	V 108	N 310
Reserve egalisatie tarieven afvalstoffenheffing	-	N 100	-	N 100	-	N 100	-	N 100
Reserve infra	V 220	-	V 197	-	V 195	-	V 206	-
Reserve kleinschalige herontwikkeling	-	N 50	-	N 50	-	N 50	-	N 50
Totaal	V 2.788	N 2.240	V 2.541	N 2.507	V 2.102	N 2.309	V 2.530	N 2.921

5.5 Meerjareninvesteringsprogramma 2020-2023

Omschrijving	Investeringsbedrag			
	2020	2021	2022	2023
Programma sociaal				
Bronbad De Lockhorst - Vervanging installaties (divers)	N 180	N 11		
Bronbad De Lockhorst - Vervanging installatie t.b.v. luchtbehandeling	N 157			
Bronbad De lockhorst - Renovatie plafonds	N 133			
Bronbad De Lockhorst - Vervanging vloerafwerking zalen			N 29	
Bronbad De Lockhorst - Vervanging zwembadleidingen & afsluiters			N 9	
Bronbad De Lockhorst - Vervanging douchekoppen			N 9	
De Stoep - Renovatie gevels		N 226		
De Stoep - Vervanging luchtbehandelingsinstallatie	N 28			
De Stoep - Vervanging liftinstallatie	N 52			
De Stoep - Vervanging ontruimingsinstallatie	N 30			
De stoep - Dakvervanging		N 188		
De Stoep - Vervanging scorebord			N 19	
De Valk - Vervanging installatie t.b.v. warmteopwekking		N 14		
De Valk - Vervanging dubbele beglazing		N 14		
De Valk - Vervanging afzuigventilatoren				N 11
't Craijenest - Vervanging dakbedekking			N 54	
't Craijenest - Vervanging luchtverwarming			N 40	
Totaal programma sociaal	N 579	N 453	N 161	N 11
Programma ruimte				
Straatmeubilair en groen t.b.v. herinrichting Baanhoek (Dijkvisie 2017-2027)	N 90			
Speelvoorzieningen - Aanpak speelplaatsen	N 175			
Vervanging huisvuilcontainers	N 30	N 30	N 30	N 30
Vervanging ondergrondse afvalcontainers		N 105	N 56	N 280
Vervanging asfalt top lagen (cf. asfalt OMOP)	N 251	N 251	N 251	N 251
Nieuwe aanleg wegen - Vogelbuurt	N 1.594	N 1.594	N 1.594	N 1.594
Nieuwe aanleg wegen - Professorenbuurt	N 582			
Nieuwe aanleg fietspad Stationsweg-noord en Goeman Borgesiusweg-west	N 63	N 250		
Nieuwe aanleg weg - Jac. Catsstraat	N 90	N 1.050		
Nieuwe aanleg Erasmusplaats (aanvulling op het project Middenveer)	N 100			
Nieuwe aanleg weg - P.C. Hooftlaan-zuid	N 64	N 256		
Nieuwe aanleg wegen - Rivierenbuurt-zuid	N 100	N 786	N 686	
Nieuwe aanleg wegen - Elzenhof		N 79	N 315	
Nieuwe aanleg wegen - Stormrand t/m Hoepel-oost		N 100	N 474	
Nieuwe aanleg weg - P.A. de Genestetstraat			N 100	N 777
Vervanging brug t.b.v. fietspad Stationsweg-noord		N 119		
Vervanging lichtmasten	N 68	N 40	N 40	N 40
Vervanging lichtmastarmaturen	N 55	N 80	N 80	N 80
Aanschaf lichtmasten t.b.v. herinrichting Baanhoek (Dijkvisie 2017-2027)	N 206			
Verplaatsen gemaal Burg. Winklerplein (cf. GRP 2019-2023)	N 350			
Vervanging drukriolering (cf. GRP 2019-2023)	N 316			
Rioolvervanging Vogelbuurt (cf. GRP 2019-2023)	N 974	N 974	N 974	N 974
Rioolvervanging Professorenbuurt (cf. GRP 2019-2023)	N 190			
Afkoppelen (cf. GRP 2019-2023)	N 100	N 50	N 50	N 50
Vervanging persleidingen (cf. GRP 2019-2023)		N 95		
Rioolvervanging Rivierenbuurt-zuid (cf. GRP 2019-2023)		N 245	N 245	
Rioolvervanging P.A. de Genestetstraat (cf. GRP 2019-2023)				N 194
Totaal programma ruimte	N 5.398	N 6.104	N 4.895	N 4.271

Omschrijving	Investeringsbedrag			
	2020	2021	2022	2023
Programma bestuur, veiligheid en organisatie				
Raadhuis - Vervanging noodverlichting/vluchtwegaanduiding			N 21	
Raadhuis - Renovatie lift				N 52
Brandweerkazerne - Vervanging airco-unit			N 10	
Gemeentekantoor - Vervanging installatie t.b.v. (brand) beveiliging	N 146			
Veegwagen Mitsubishi (vervanging 9-VDT-90)	N 42			
Bedrijfswagen WW Mercedes (vervanging 42-VXK-7)	N 78			
Bedrijfswagen WW Mercedes (vervanging 44-VXK-7)	N 78			
Bestelauto Suzuki Grand Vitara (vervanging 45-BB-RG)	N 37			
Piaggio Porter Electric (vervanging 6-VGL-39)	N 37			
Transporter Toyota Dyna 100 (vervanging 9-VHT-70)	N 47			
Sneeuwschuif Jongerius voor tractor	N 15			
Huisvuilauto met kraan DAF FAN CF75 (vervanging BZ-BN-16)	N 250			
Huisvuilauto DAF AG75PC (vervanging BS-DH-02)	N 195			
Grafdelfmachine	N 65			
Vervanging bedrijfswagen Skoda (16-PSF-6)		N 35		
Vervanging bedrijfswagen Skoda (17-PSF-6)		N 35		
Vervanging sneeuwplough/zoutstrooier		N 65		
Vervanging KOKS-Bucher veeg/zuigmachine		N 175		
Vervanging Opel Vivaro (9-VSP-62)			N 50	
Vervanging sneeuwplough/zoutstrooier			N 65	
Gemeentewerf - Vervanging installatiedeel wasstraat				N 13
Gemeentekantoor - Renovatie parkeerdek				N 16
Gemeentekantoor - Vervanging installaties klimaatbeheersing				N 115
Vervanging Trekker 1 John Deere 5720				N 50
Vervanging Trekker 2 John Deere 5620				N 50
Vervanging Mercedes Sprinter 513 (VG-996-B)				N 60
Vervanging sneeuwplough/zoutstrooier				N 42
Tractor Kubota				N 50
Atlas TW150 Kraan				N 60
Totaal programma bestuur, veiligheid en organisatie	N 990	N 310	N 146	N 508
Totaal investeringen	N 6.967	N 6.867	N 5.202	N 4.790

Bovenstaand overzicht laat de investeringen zien zoals opgenomen in de Kadernota 2020.

5.6 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Meerjarenraming		
				2021	2022	2023
Treasury	V 733	V 831	V 694	V 887	V 1.000	V 1.040
OZB woningen	V 1.924	V 1.982	V 1.997	V 1.997	V 1.997	V 1.997
OZB niet-woningen	V 1.521	V 1.619	V 1.643	V 1.643	V 1.643	V 1.643
Belastingen overig	V 852	V 903	V 887	V 887	V 142	V 142
Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	V 36.884	V 38.729	V 41.265	V 42.095	V 42.386	V 43.504
Totaal	V 41.914	V 44.063	V 46.486	V 47.509	V 47.169	V 48.327

bedragen x € 1.000

Post onvoorzien	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Meerjarenraming		
				2021	2022	2023
Post onvoorzien	-	N 61	N 61	N 61	N 61	N 61
Totaal	-	N 61	N 61	N 61	N 61	N 61

5.7 Incidentele baten en lasten

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de in de begroting 2019 opgenomen incidentele baten en lasten.

	2020		2021		2022		2023	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Programma 1 Diplomazwemmen	N 235	-	-	-	-	-	-	-
Programma 1 CUP 18-22 Notitie Seniorenbeleid.	N 25	-	N 25	-	-	-	-	-
Programma 2 Lokaal minimabeleid 2018-2021	N 41	-	N 41	-	-	-	-	-
Programma 2 Lokaal minimabeleid 2018-2022	-	-	N 50	-	-	-	-	-
Programma 3 Invoering omgevingswet	N 20	-	-	-	-	-	-	-
Programma 3 Van gas los	N 70	-	N 70	-	-	-	-	-
Programma 3 CUP 18-22 Campagne '25.000 paar ogen'	N 7	-	-	-	-	-	-	-
Programma 3 CUP 18-22 Middenberm voorzien van laag groeiend groen	N 63	-	N 90	-	-	-	-	-
Programma 3 CUP 18-22 Nieuwe visie Recreatie	N 15	-	N 15	-	-	-	-	-
Programma 3 CUP 18-22 Stimuleren recreatie aan het water.	N 15	-	N 15	-	-	-	-	-
Programma 3 CUP 18-22 Toename aantal bomen met circa 10%.	N 80	-	N 80	-	N 80	-	-	-
Programma 4 Medewerker Tevredenheid onderzoek (MTO)	-	-	N 15	-	-	-	N 15	-
Programma 4 CUP 18-22 Campagne '25.000 paar ogen'	N 23	-	N 23	-	-	-	-	-
	N 594	-	N 424	-	N 80	-	N 15	-

5.8 EMU-saldo

Het begrotingssaldo van een land geeft weer of dat land een overschot of een tekort heeft bij zijn overheidsuitgaven. Om precies te zijn is het EMU-saldo het vorderingensaldo van de totale overheid. Dit betekent dat niet alleen de financiën van de rijksoverheid meetellen voor het EMU-saldo, maar ook die van de decentrale overheden (zoals gemeenten, provincies en waterschappen) en premie-gefinancierde sectoren als de sociale zekerheid en de zorg. Om te voorkomen dat de overheidsfinanciën van EMU-landen ontsporen, is een aantal jaren geleden in het zogenaamde Stabiileits- en Groeipact afgesproken dat het EMU-tekort maximaal 3% van het BBP mag bedragen. Voor gemeente Sliedrecht is het EMU-saldo als volgt opgebouwd:

	Omschrijving	2019	2020	2021
1.	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-136	-212	-384
2.	Mutatie (im)materiële vaste activa	4.440	20.412	5.493
3.	Mutatie voorzieningen	-1.892	-55	1.394
4.	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	5.999	-4.104	988
5.	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	5	83	169
Berekend EMU-saldo		-12.472	-16.658	-5.640

5.9 Specificatie overhead

Sinds de invoering van het gewijzigde BBV mogen kosten van overhead niet meer worden opgenomen in de ramingen van de verschillende thema's die Sliedrecht kent in haar begroting. Daarom is de overhead opgenomen als apart thema onder Programma 4 Bestuur, Organisatie en Veiligheid. Overhead betreft alle indirecte kosten welke niet rechtstreeks aan een thema te koppelen is. Het gaat hier om kosten van:

- Financiën, Toezicht en Controle;
- Personeelszaken en organisatie;
- Inkoop;
- Interne en externe communicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering van PIOFACH-systemen;
- Facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging);
- Documentaire informatievoorziening (DIV);
- Managementondersteuning primair proces.

Specificatie overhead	2020
A. Personeelskosten	N 4.156
1. Directe- en indirecte personeelskosten	N 3.796
2. Personeel van derden	N 75
3. Cursussen en seminars	N 124
4. Secundaire personeelskosten	N 162
B. Materiële uitgaven	N 367
1. Facilitaire kosten	N 43
2. Materieel, voertuigen en gereedschappen	N 40
3. Schoonmaak, beveiliging, verzekeringen, energie en onderhoud	N 130
4. Lidmaatschappen en contributies	N 32
5. Advies- en onderzoekskosten op juridische en personele vraagstukken	N 114
6. Overig (incl. doorbelasting tractiemiddelen)	N 9
C. Voorzieningen	N 33
1. Dotatie voorzieningen groot onderhoud eigen huisvesting	N 33
D. Kapitaallasten	N 602
1. kapitaallasten eigen huisvesting	N 602
E. Bijdrage gemeenschappelijke regelingen	N 3.013
1. Bijdrage gemeenschappelijke regelingen SCD en OCD	N 3.013
Totaal lasten Overhead	N 8.171
F. Vergoedingen	V 340
1. Huuropbrengsten eigen huisvesting	V 211
2. Overige vergoedingen eigen huisvesting	V 129
Totaal baten overhead	V 340
Totaal overhead	N 7.831

5.10 Geprognosticeerde balans

Omschrijving	Realisatie T-2 31-12-2018	Begroting T-1 31-12-2019	Begroting T 31-12-2020	Begroting T+1 31-12-2021	Begroting T+2 31-12-2022	Begroting T+3 31-12-2023
Activa						
(im) Materiële vaste activa	64.279	68.719	89.131	94.624	97.294	98.789
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen	1.166	1.166	1.166	1.166	1.166	1.166
Financiële vaste activa: Leningen	2.083	2.078	2.074	2.070	2.066	2.063
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar	0	0	0	0	0	0
Totaal Vaste Activa	67.528	71.963	92.371	97.860	100.526	102.018
Voorraden: Onderhanden werk & Overige grond- en hulpstoffen	2.067	8.066	3.962	4.949	1.110	3.084
Voorraden: Gereed product en handelsgoederen & vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen <1 jaar	9.466	4.127	4.127	4.127	4.127	4.127
Liquide middelen	1.597	60	60	60	60	60
Overlopende activa	5.109	2.966	2.966	2.966	2.966	2.966
Totaal Vlottende Activa	18.239	15.219	11.115	12.102	8.263	10.237
Totaal Activa	85.767	87.182	103.486	109.963	108.789	112.255
Passiva						
Eigen vermogen	28.979	28.712	29.689	31.292	31.761	32.368
Voorzieningen	9.432	7.540	7.577	8.908	10.152	11.535
Vaste schuld	29.040	32.400	45.784	49.286	46.400	47.876
Totaal Vaste Passiva	67.451	68.652	83.010	89.487	88.313	91.779
Vlottende schuld	10.903	10.903	10.903	10.903	10.903	10.903
Overlopende passiva	7.413	7.627	9.573	9.573	9.573	9.573
Totaal Vlottende Passiva	18.316	18.530	20.476	20.476	20.476	20.476
Totaal Passiva	85.767	87.182	103.486	109.963	108.789	112.255

6

LANDELIJKE

INDICATOREN

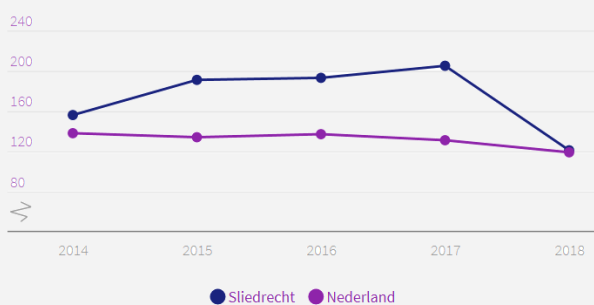
6.1 Meest recente cijfers

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

Veiligheid

Verwijzingen Halt

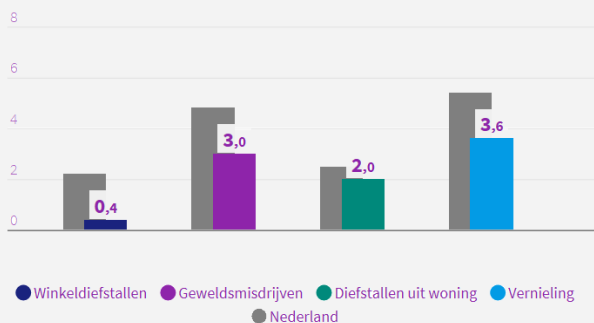
aantal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar

Halt | 2014 - 2018

Misdrijven

Sliedrecht, aantal per 1.000 inwoners

Bron: meerdere bronnen | 2018

Economie

Funciemenging

58,1% **52,8%**

Sliedrecht Nederland

Meerdere bronnen | 2018

Vestigingen (van bedrijven)

(per 1.000 inw.15-65jr)

108,1 **145,9**

Sliedrecht Nederland

LISA | 2018

Onderwijs

Absoluut verzuim

per 1.000 leerlingen

0,00

Sliedrecht

1,91

Nederland

DUO/Ingrado | 2018

Relatief verzuim

per 1.000 leerlingen

14,40

Sliedrecht

23,28

Nederland

DUO/Ingrado | 2018

Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)

Sliedrecht

1,8%

Nederland

1,9%

DUO/Ingrado | 2018

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

Sliedrecht 61,0%
Nederland 48,7%

Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en R... | 2016

Sociaal domein

Banen

aantal per 1.000 inwoners van 15-65 jaar
Sliedrecht 966,2
Nederland 774,0
LISA | 2018

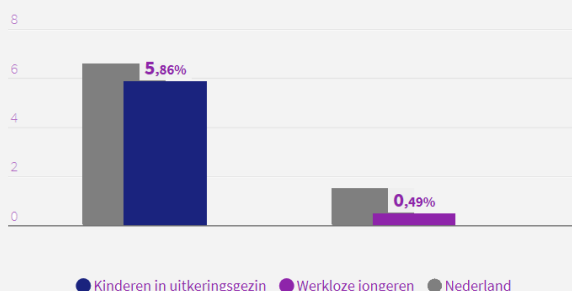
Jongeren met delict voor rechter

Sliedrecht 1,83%
Nederland 1,45%

VJI | 2015

Achterstand onder jeugd

Sliedrecht

VJI | 2015

Netto arbeidsparticipatie

Sliedrecht 69,1%
Nederland 67,8%

CBS Arb.deelname | 2018

Lopende re-integratievoorzieningen (per 1.000 inw.15-65jr)

Sliedrecht 13,5
Nederland 30,5

CBS Participatiewet | eerste halfjaar 2018

Jongeren met jeugdhulp

% van alle jongeren tot 18 jaar

Sliedrecht

12,7

Nederland

10,4

CBS Jeugd | tweede halfjaar 2018

Jongeren met jeugdbescherming

Sliedrecht 1,5%

Nederland 1,1%

CBS Jeugd | tweede halfjaar 2018

Jongeren met jeugdreclassering

Sliedrecht 0,3%

Nederland 0,3%

CBS Jeugd | tweede halfjaar 2018

Clënten met een maatwerkarrangement WMO (per 1.000 inwoners)

Sliedrecht 77
Nederland 60

CBS MSD WMO | tweede halfjaar 2018

Personen met een bijstandsuitkering

aantal per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder

Sliedrecht

30,2

Nederland

39,0

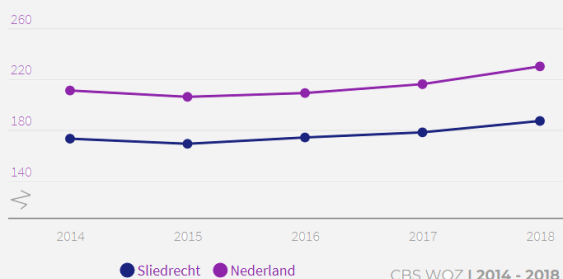
CBS Participatiewet | tweede halfjaar 2018

Vhrosv

Gemiddelde WOZ waarde

x €1.000

Nieuw gebouwde woningen

aantal per 1.000 woningen

7,7

Sliedrecht

7,2

Nederland

ABF SysWov | 2016

Demografische druk

Sliedrecht

79,3%

Nederland

69,8%

CBS Bevolking | 2019

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 568

Sliedrecht

€ 669

Nederland

COELO | 2019

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 628

Sliedrecht

€ 739

Nederland

COELO | 2019

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval

kg per inwoner

Sliedrecht

185

Nederland

174

CBS Huishoudelijk afval | 2017

Hernieuwbare elektriciteit

Sliedrecht
3,5%

Nederland
16,9%

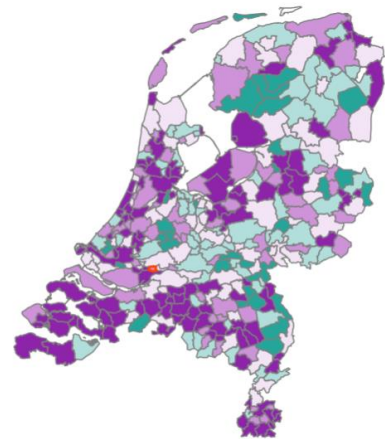
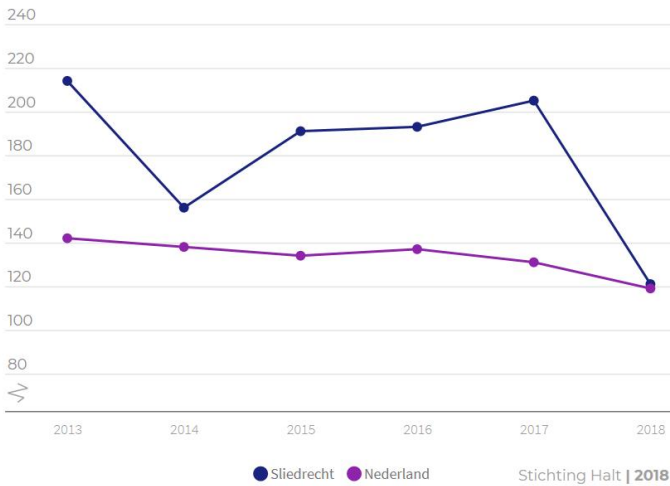
RWS - KMO | 2017

6.2 Meerjarig vergelijk per indicator

Hieronder worden de cijfers per indicator weergegeven van de afgelopen jaren.

aantal per 10.000 inwoners van 12-18 jaar

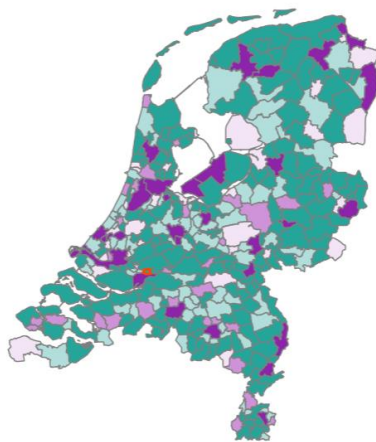
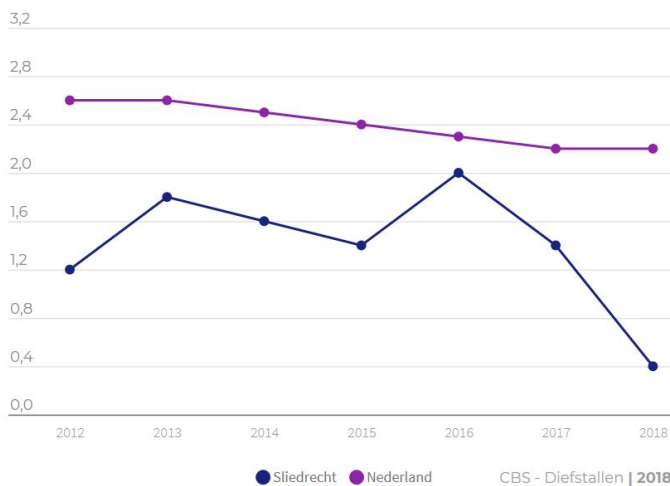
Verwijzingen Halt

● < 50
 ● 50 < 75
 ● 75 < 100
 ● 100 < 125
 ● >= 125
 ○ Sliedrecht

aantal per 1.000 inwoners

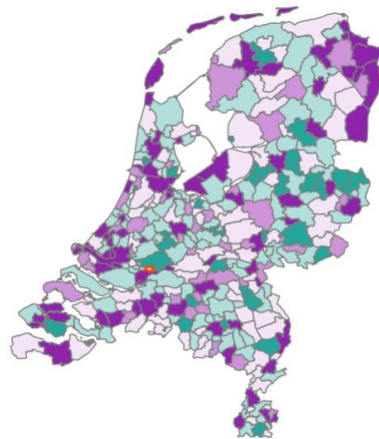
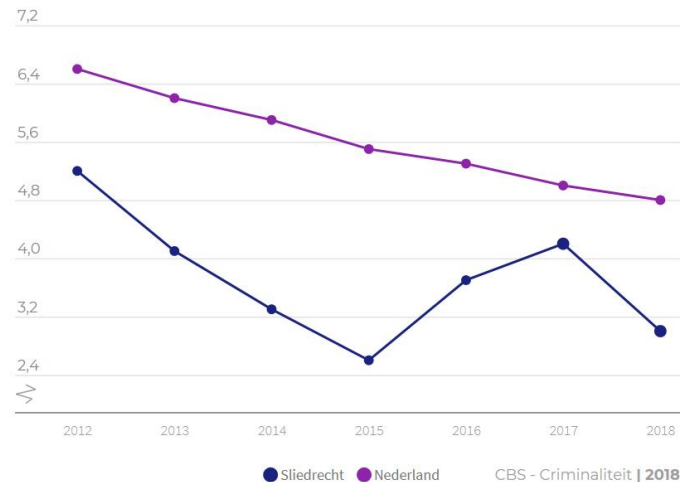
Misdrijven - Winkeldiefstallen

● < 0,8
 ● 0,8 < 1,6
 ● 1,6 < 2,4
 ● 2,4 < 3,2
 ● >= 3,2
 ○ Sliedrecht

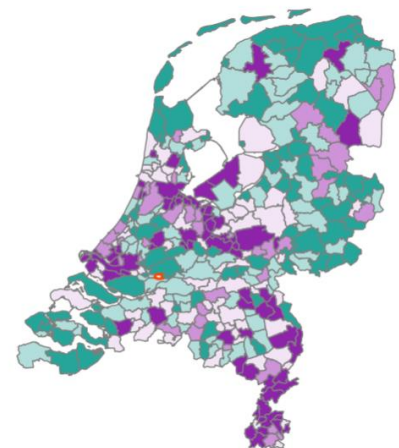
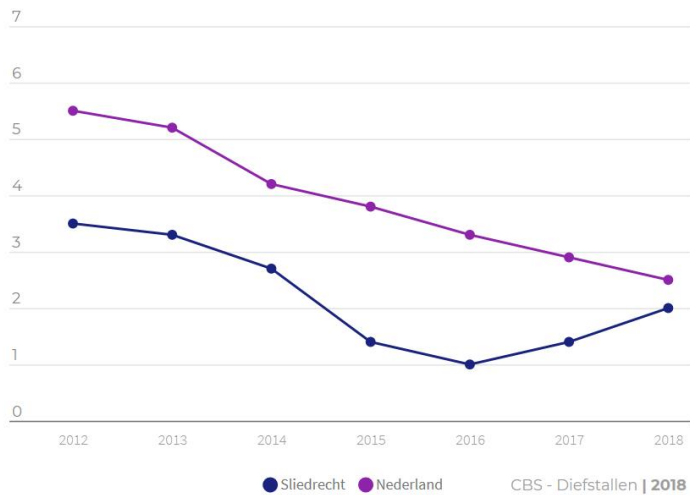
aantal per 1.000 inwoners

Misdrijven - Geweldsmisdrijven

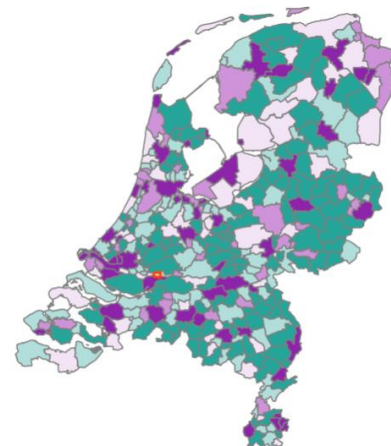
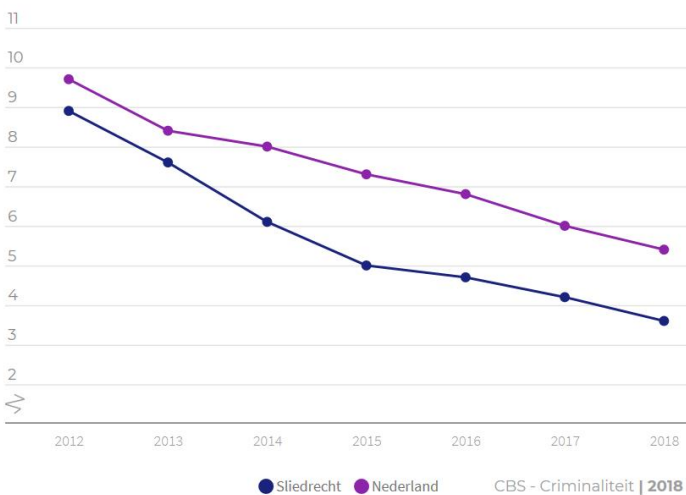

● < 2,0
 ● 2,0 < 3,0
 ● 3,0 < 4,0
 ● 4,0 < 5,0
 ● >= 5,0
 ○ Sliedrecht

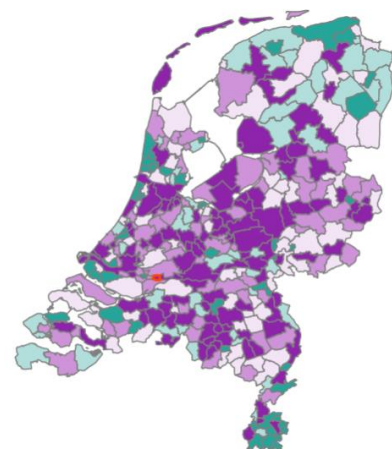
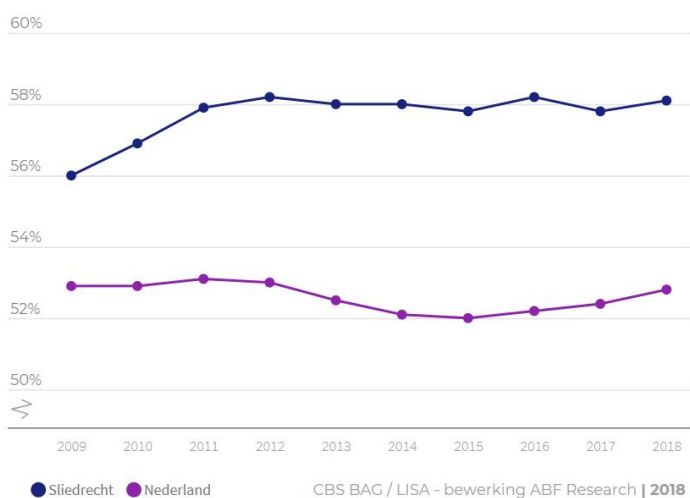
aantal per 1.000 inwoners
Misdrijven - Diefstallen uit woning

aantal per 1.000 inwoners
Misdrijven - Vernieling

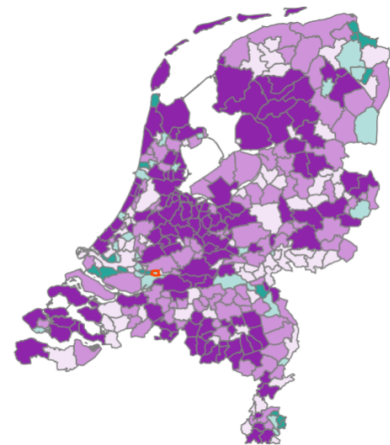
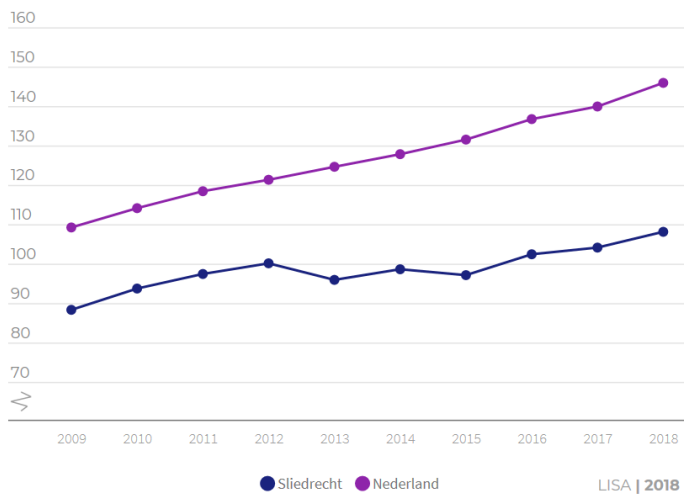
Functiemenging

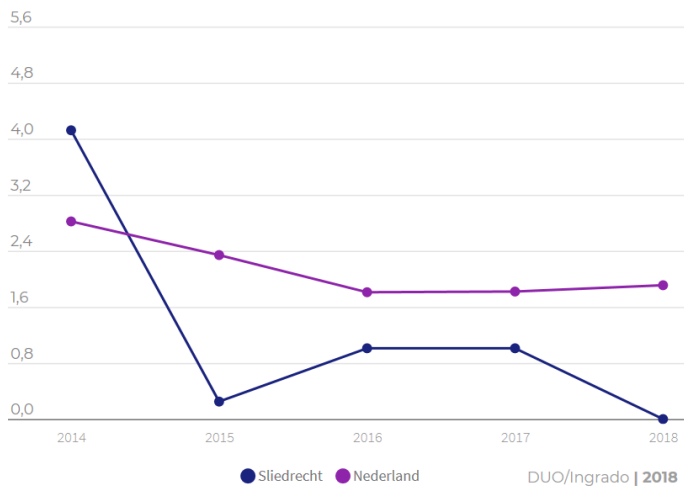
per 1.000 inw.15-65jr

Vestigingen (van bedrijven)

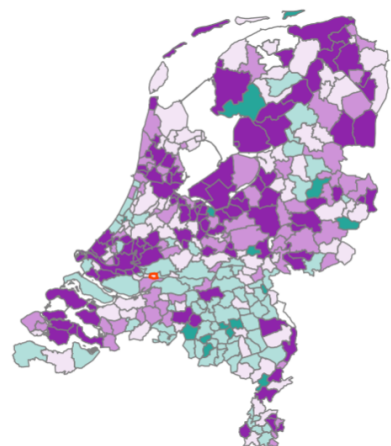
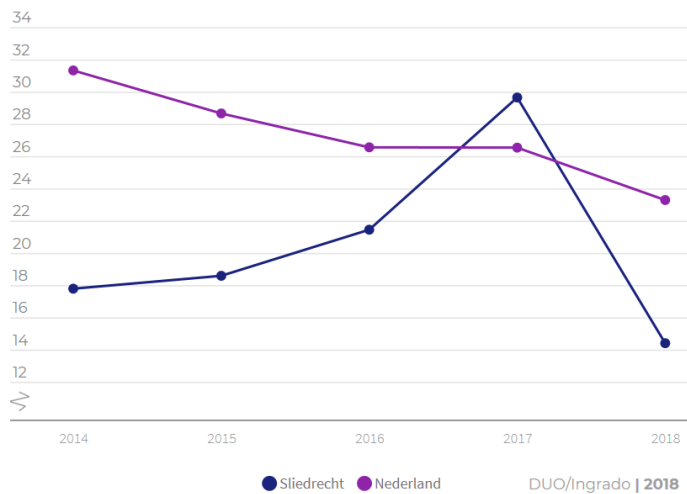
per 1.000 leerlingen

Absoluut verzuim

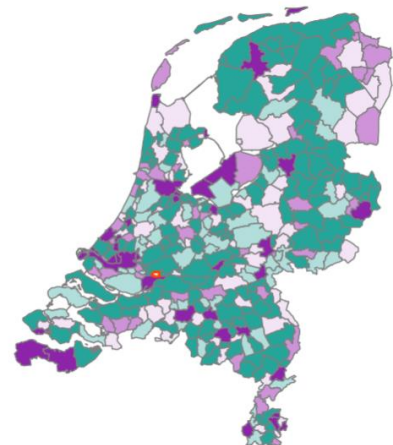
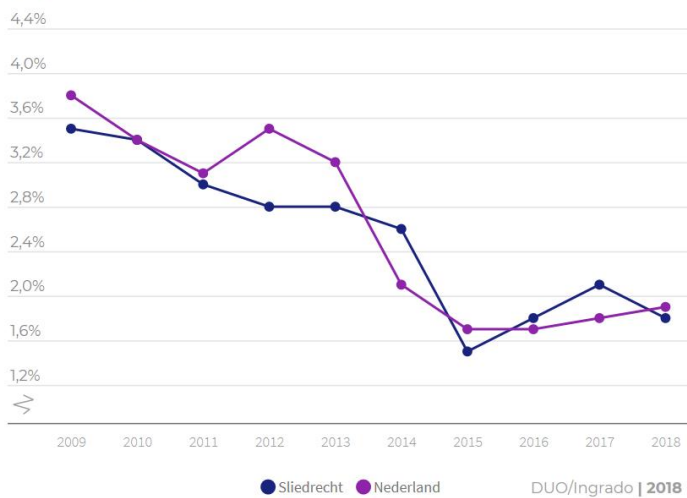

per 1.000 leerlingen

Relatief verzuim

Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)

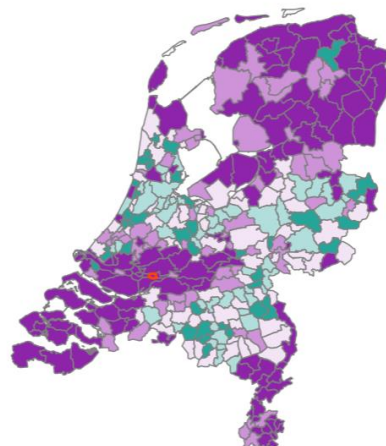

< 1,5 1,5 < 1,8 1,8 < 2,1 2,1 < 2,4 >= 2,4 Sliedrecht

Niet-sporters

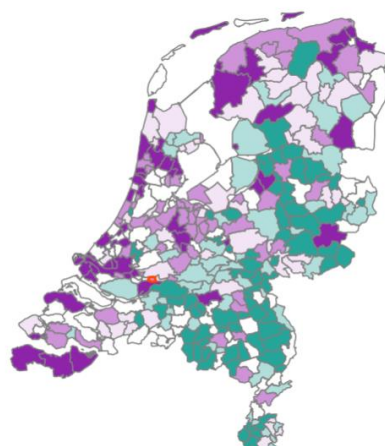
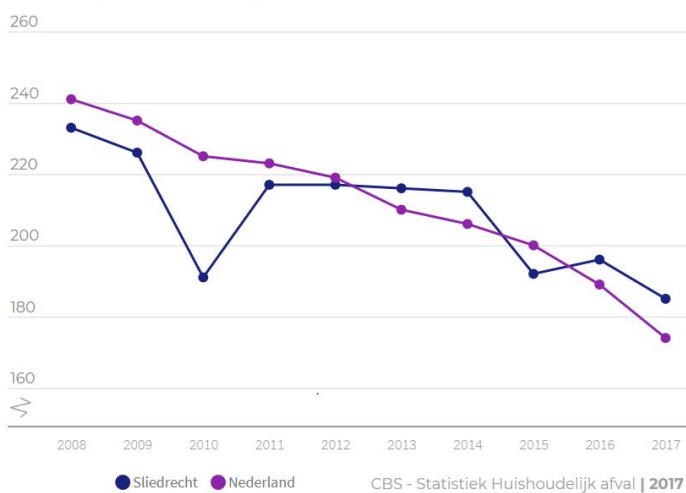
Jaar	Sliedrecht	Nederland
2012	54,6%	46,4%
2016	61,0%	48,7%

Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM | 2016

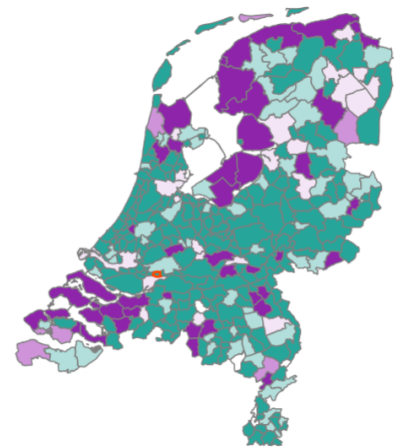
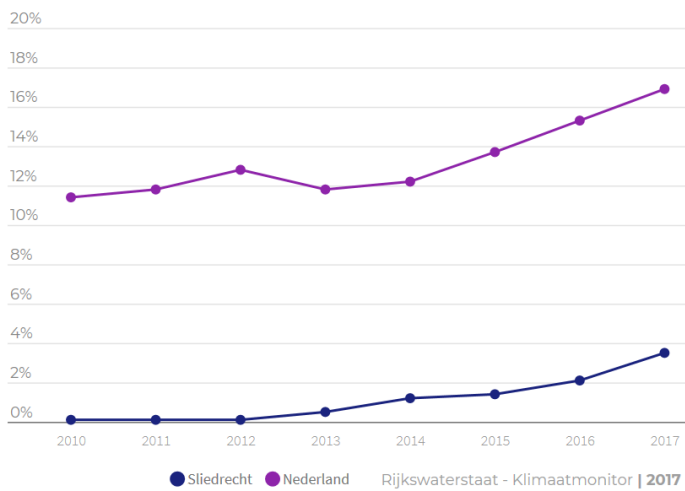
< 42,0 42,0 < 45,0 45,0 < 48,0 48,0 < 51,0 >= 51,0 Sliedrecht

kg per inwoner Omvang huishoudelijk restafval

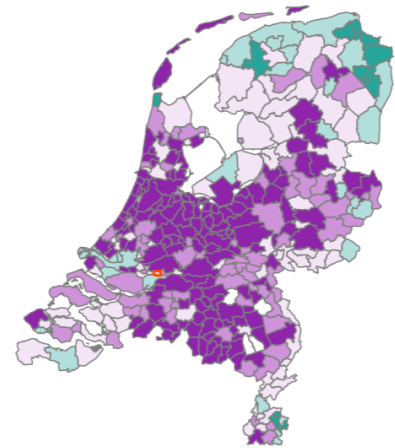
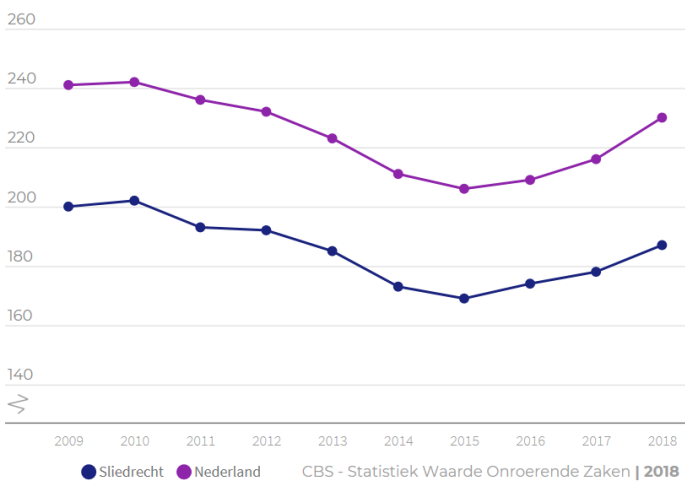

< 105 105 < 140 140 < 175 175 < 210 >= 210 Sliedrecht

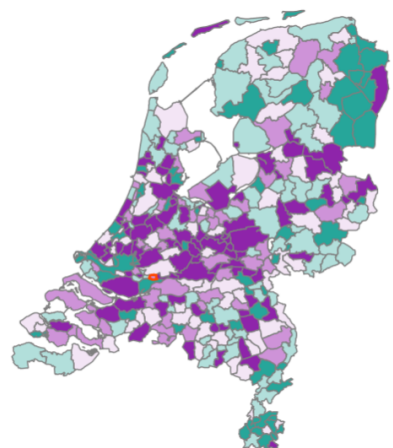
Hernieuwbare elektriciteit

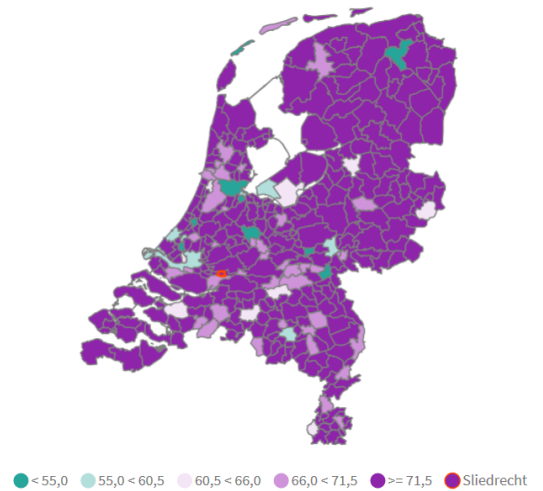
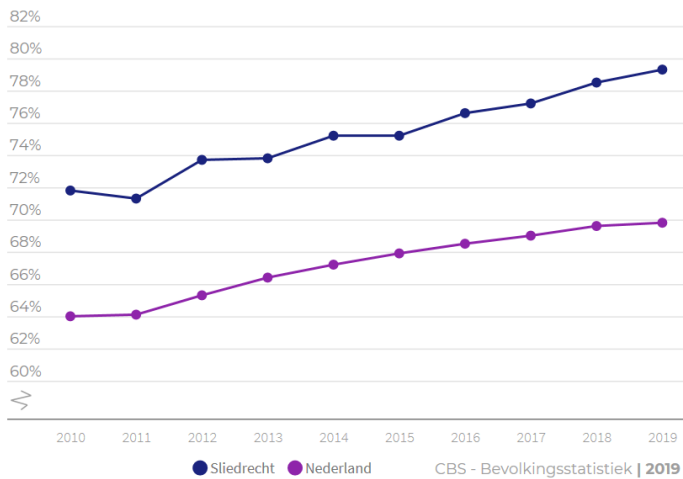
Gemiddelde WOZ waarde

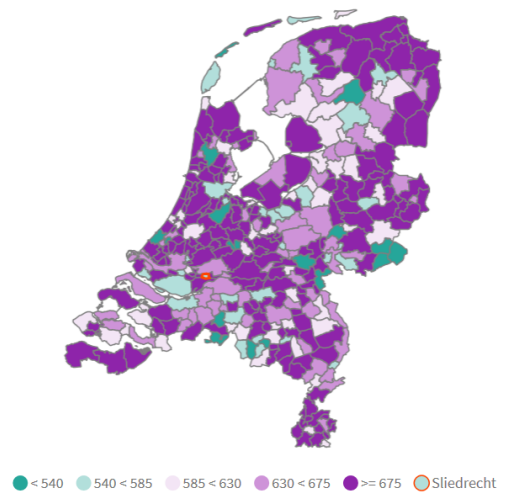
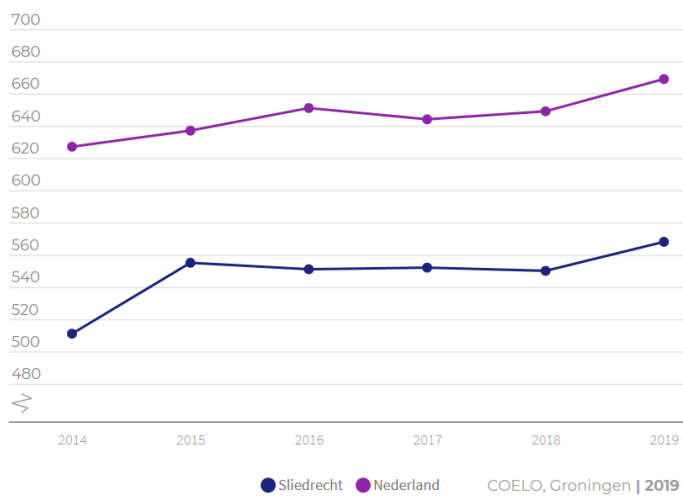
aantal per 1.000 woningen Nieuw gebouwde woningen

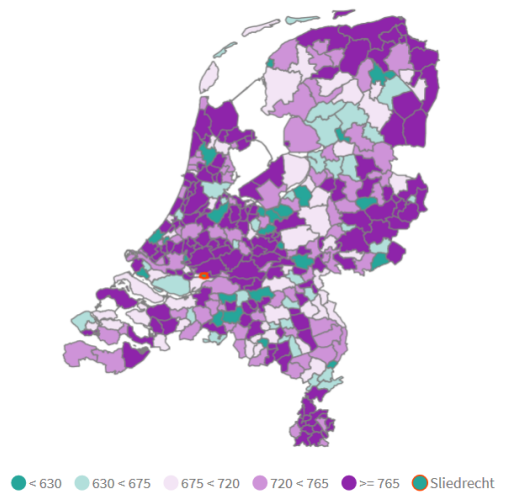
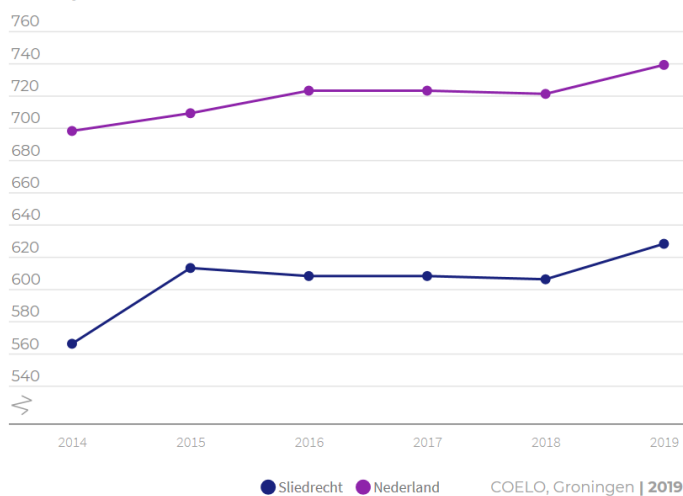
Demografische druk

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

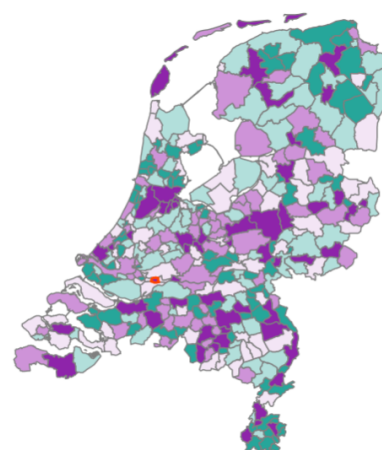
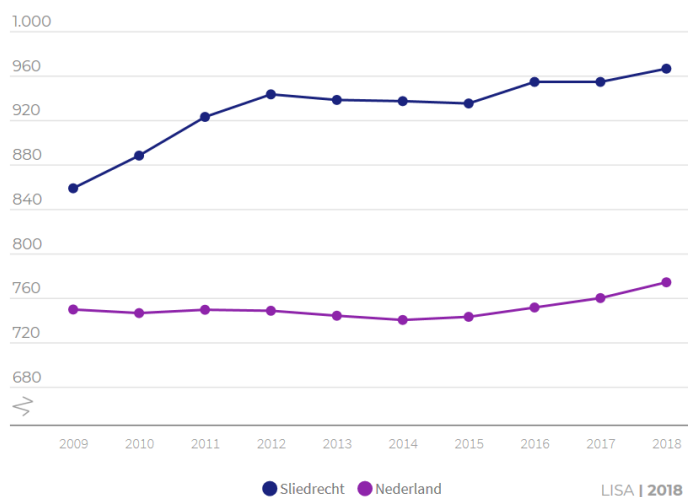
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

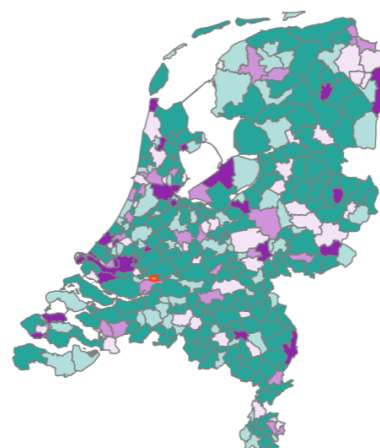
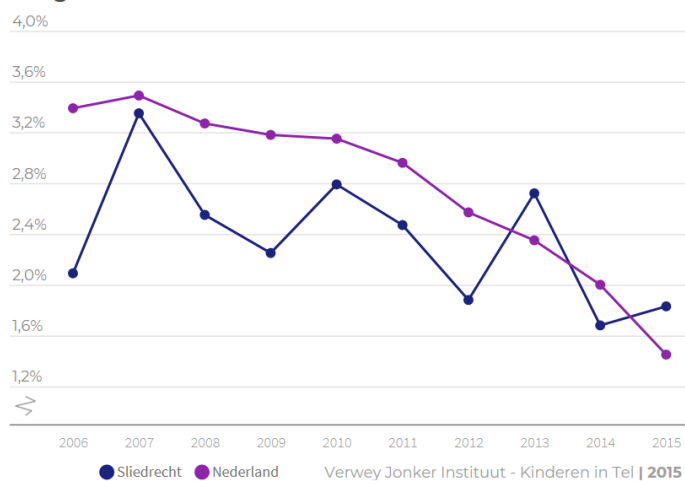
aantal per 1.000 inwoners van 15-65 jaar

Banen

< 570,0 570,0 < 665,0 665,0 < 760,0 760,0 < 855,0 >= 855,0 Sliedrecht

Jongeren met delict voor rechter

< 1,05 1,05 < 1,40 1,40 < 1,75 1,75 < 2,10 >= 2,10 Sliedrecht

Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin

Jaar	Sliedrecht	Nederland
2006	3,51%	6,39%
2007	3,17%	6,10%
2008	3,57%	5,47%
2009	2,84%	4,97%
2010	2,82%	5,22%
2011	3,23%	5,53%
2012	3,19%	5,66%
2013	3,93%	6,15%
2014	5,19%	6,47%
2015	5,86%	6,58%

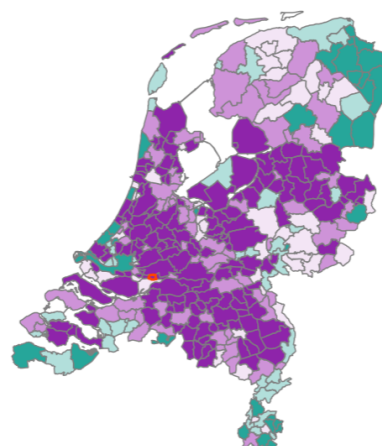
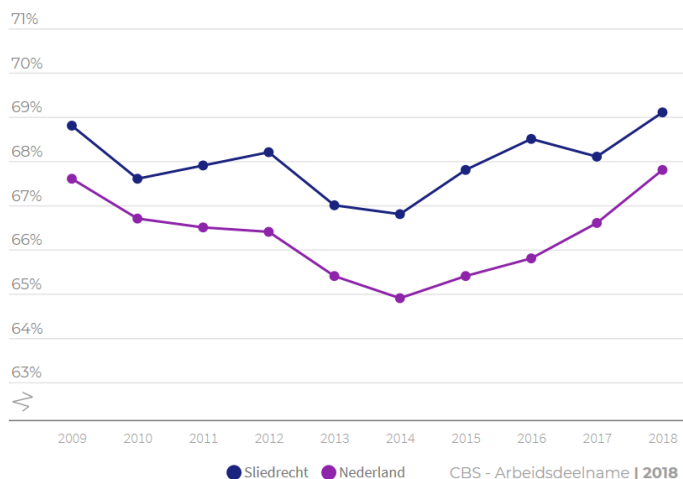
Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel | 2015

Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren

Jaar	Sliedrecht	Nederland
2006	1,50%	2,25%
2007	1,00%	1,43%
2008	0,49%	0,93%
2009	0,99%	0,99%
2010	0,48%	1,43%
2011	0,29%	1,17%
2012	0,49%	1,21%
2013	0,49%	1,35%
2014	0,50%	1,27%
2015	0,49%	1,52%

Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel | 2015

Netto arbeidsparticipatie

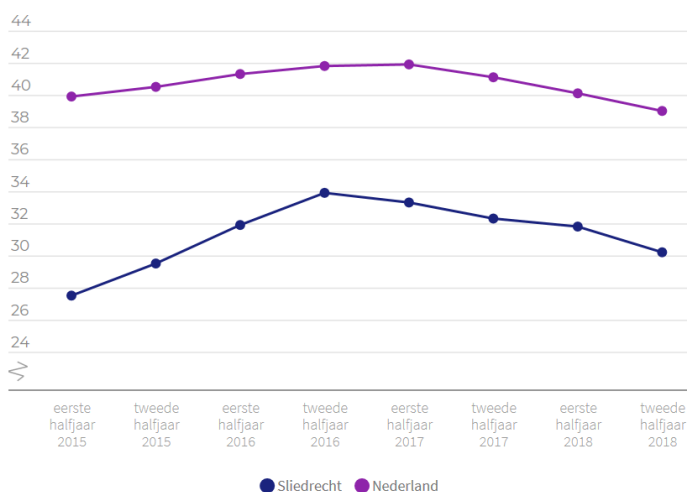
< 64,5 64,5 < 66,0 66,0 < 67,5 67,5 < 69,0 >= 69,0 Sliedrecht

aantal per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder

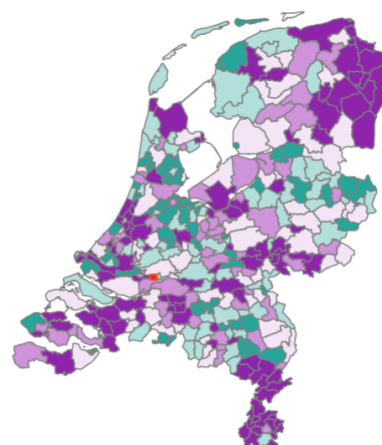
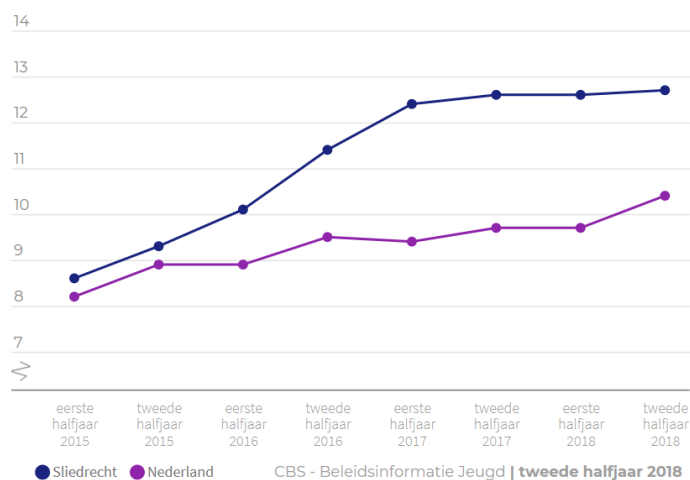
Personen met een bijstandsuitkering

Jaar	Sliedrecht	Nederland
eerste halfjaar 2015	27,5	39,9
tweede halfjaar 2015	29,5	40,5
eerste halfjaar 2016	31,9	41,3
tweede halfjaar 2016	33,9	41,8
eerste halfjaar 2017	33,3	41,9
tweede halfjaar 2017	32,3	41,1
eerste halfjaar 2018	31,8	40,1
tweede halfjaar 2018	30,2	39,0

CBS - Participatiewet | tweede halfjaar 2018

Jongeren met jeugdhulp

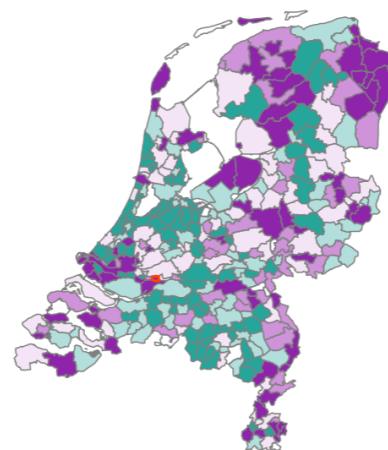

< 8,0 8,0 < 9,0 9,0 < 10,0 10,0 < 11,0 >= 11,0 Sliedrecht

Jongeren met jeugdbescherming

Jaar	Slidrecht	Nederland
eerste halfjaar 2015	1,0%	1,1%
tweede halfjaar 2015	1,0%	1,1%
eerste halfjaar 2016	1,0%	1,0%
tweede halfjaar 2016	1,0%	1,0%
eerste halfjaar 2017	1,2%	1,0%
tweede halfjaar 2017	1,5%	1,0%
eerste halfjaar 2018	1,6%	1,0%
tweede halfjaar 2018	1,5%	1,1%

CBS - Beleidsinformatie Jeugd | tweede halfjaar 2018

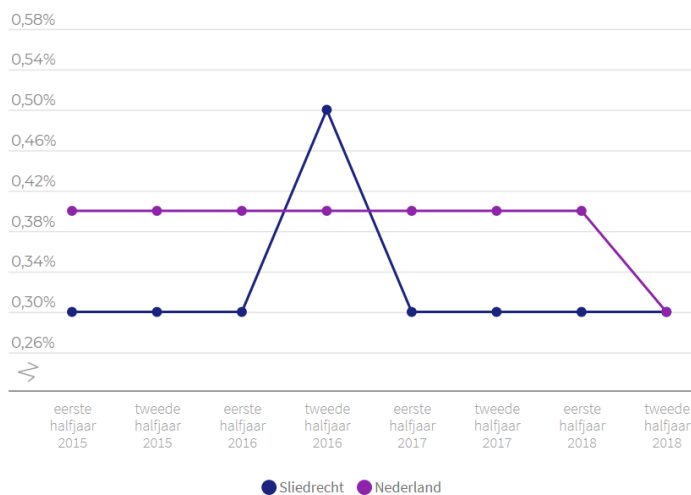

● < 0,8 ● 0,8 < 1,0 ● 1,0 < 1,2 ● 1,2 < 1,4 ● ≥ 1,4 ● Slidrecht

Jongeren met jeugdreclassering

Jaar	Slidrecht	Nederland
eerste halfjaar 2015	0,3%	0,4%
tweede halfjaar 2015	0,3%	0,4%
eerste halfjaar 2016	0,3%	0,4%
tweede halfjaar 2016	0,5%	0,4%
eerste halfjaar 2017	0,3%	0,4%
tweede halfjaar 2017	0,3%	0,4%
eerste halfjaar 2018	0,3%	0,4%
tweede halfjaar 2018	0,3%	0,3%

CBS - Beleidsinformatie Jeugd | tweede halfjaar 2018

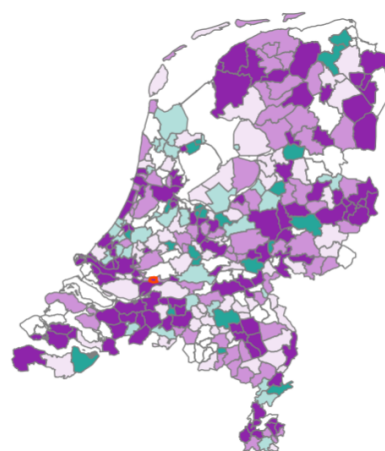

per 1.000 inwoners

Clënten met een maatwerkarrangement WMO

Jaar	Slidrecht	Nederland
eerste halfjaar 2015	30	55
tweede halfjaar 2015	30	54
eerste halfjaar 2016	29	57
tweede halfjaar 2016	x	56
eerste halfjaar 2017	x	57
tweede halfjaar 2017	73	57
eerste halfjaar 2018	75	59
tweede halfjaar 2018	77	60

CBS - Monitor Sociaal Domein WMO | tweede halfjaar 2018

● < 30 ● 30 < 40 ● 40 < 50 ● 50 < 60 ● ≥ 60 ● Slidrecht